

ఆంధ్రప్రదేశ్

308993

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

జెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరునెల 30 వ తేది మంగళవారము

175

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ పాక్షి 1౧౫.

(సంచిక ౧౭౫)

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవువారు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 వాం.

ఇది ప్రతి క్షయంబమునం మం...
మలిన గొప్పవదము. ఆంధ్ర...
యూవాని దేశీయ ద్రవ్యలతో పా...
ద్రవ్యంబుబడియున్నది. ఎన్ని దినము...
లుంచినను మందు గుణముమాటాడు...
లేలనకు మాత్రమే కాక ఎలా...
నెక్కు, పాము, జిట్టి మొదలగు...
నివ జంతువుల బాటులకు నష్టం...
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0.8-0...
పాస్తేటి 0.8-0. 1 డజన్ పాకెట్...
వెల రూ 5-0-0. పాస్తేటి జేటు.

ఈ సాటి 2 పాకెట్లు శిష్టిమంకొనువారికి పోస్తేటి ఇవాం...
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.
చిగునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
10 వెంకటేశ్వరమ్మ వీధి, పాకాచేటి పోడు, మదరాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీపీఠాంబరములు సరిగ్ చీరలు, ధవి...
కెలు, రుమాలులు, తలపాగలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న...
పీఠాంబరములు, కెండ్లి పట్టుధోవతుల జుట్టు, మిక్కిలి సేపు...
రు లకు సేవచేసేవాండ్లవలన మేలైన పట్టుధో తయారుచేయ...
బడుచున్నది. కలయువానికి సరసముగ విడివి మూలముగ పంపు...
దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనకుకు కట్టిని...
యెడలను వానిని వాడను పంపిన తీసికొనెదము. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass,
Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents
Benares City, U. P.

ప్రాణము గల పోములు

బయస్కాపులు. ఫిలుములు. చేరాలు. గ్యాసు దీపములు...
బొమ్మల కాడ్లు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించెదము.
కాటలాగు కావలెనా? (582)
బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

అద్భుతనివారిని.

128

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగార్
ఎలెక్ట్రో టానిక్ వెరల్సు

ఇది రుహీను...
లవను నీరను...
బడను మందు...
పునఃలేవకు...
ని, జానకిము...
తక్కువగను,
మెదడు కన్న...
నా నులముట.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చితేకుండుట, నిస్సత్తున, బలహీనము,
అశూనము, శుక్లవర్ణమునాగొట్టును. విద్యాస్థలకు, ఉపాధ్యాయులకు
గురుస్థలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రతీ ప్రయోజనమును; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందులన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తూ ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0

సవినము! ప 8 మ 9 ద్ర వ్య ము ల రా జా సవినము!

ఆట్లొ దిల్ బహారే

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల మునునట్టి అతూర్వ
వాసనయును కలదు. ఆలోకహాల్ సారాయి మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొ...
క్కాయి వైనగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుంటే యెంత నుభవయున వాసనను అను...
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇంత వాసనలు యే...
వేనియండినా యీ ఆటోదిల్ బహారేయొక్క వాసన ప్రాధా...
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

తల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0.8-0 } వి.పి. చార్జి
,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0.12-0 } రూ. 0.4-0
,, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0 } ప్రత్యేకము

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు కెమికల్ కంపెనీ.
నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి
చుర్రాసు యేజంటు:- సునాతా శుభదాత్తం మూర్తీ,
చైవానివాహు డోడ్ చుర్రాసు.

ఎయిడెడుస్కాల్ల నాటకములు.

నాల్గవ తరగతి కథలనాటకము	0-4-0
మూడవ తరగతి కథలనాటకము	0-3-0
రెండవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-6
ఒకటవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-0
హంసయాన (నవల)	0-2-0
పద్మిని	0-2-0
వీరాబాయి	0-2-0
కృష్ణకుమారి	0-2-6

నోటు: ప్రతి నాటకమునకు చివరి అభినయపాటలు
కలవు. రూపాయికి రెండు అణాలు కమీషను.

వేంకటరమణ ఆండుకో,

907 కొమరిపాలెం, గోదావరి జిల్లా.

తామర తైలము.

తల బొ 1-కి 0.6-0
మా తామర తైలము
ఒక్క డెబ్బాను ఆరు
అణాలనుకొనినాల్గు నెడు
సారులు రాచిన యెడల.
తామర నిర్మూలమగును.
నయము కాని యెడల
మీ ఆరు అణాలు తిరిగి
తీసికొని వచ్చును.

దీనిని రాచిన చర్మము నలు వెక్కెడు మంట యుండదు.
మోహినీ తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు...
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు...
జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

శుక్లనవ్వుమునకు దివ్యాషధము.

శుక్లనవ్వువ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు
అమోఘముగ వనిచేయును. వెల రూ. 1.
కె. ఎల్. ఎ. సింహా బ్రదర్సు
(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

గోరోజనము తులం ౧కి	2-౦-౦
కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
సుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
అదివచ్చికాన లేక జున్ను	తులం 1-కి ... 8-8-0
పచ్చకర్పూరం	... 2-0-0
బాలామృతము	సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమూత్రము, మువాసనగా ముందును	50-కి 0-8-0

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి అండ్ చుర్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహ్మండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)
వ్యాసమహర్షి నిరచితములగు పద్యనెమిది పురాణము
అలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కలభైరవుడు లేల...
కలిగె? అచారవ్యవహారము తెల్లెట్లుమాటె? ఈ మొదలగు
విషయము తెన్నియో యెందు సుప్రముగ వివరింపబడియున్నది.
గొప్పవారీ గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయమునచ్చియున్నాడు.
వైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు ఆత్మ్యతన ప్రతిమూర్తి...
మున్నది. తెల 5-0-0. కన్నులు నేటే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి:— ములభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము
3000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాలి...
లైందు ధర రూ 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
(26) జనమంచి శేషాచలకర్మ
తంబుకెట్టి పోడు, మున్నెపిడో పోస్టాఫీసు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.

పొచ్చివు నొప్పుల బా...
వోలును. వాయువు
బోట్ల బోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట నుండదగినది.

వనమూలకలచే హింమూ చికి ముండు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
నీనిని విచేయదులలో కూడ వాడుచున్నారు.
జన్మతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ చుర్రాసు.

స్త్రీలు - జాతీయవిద్య.

(జాతీయవిద్య పాఠశాల గావు గాదు.)

ఇదివరలో స్త్రీలు గాఢము మోక్షమును బడయుటకు జాతీయవిద్యను పాఠముగా చేసుకొనిన వారములు వ్రాసియుంటిని. అట్టి విద్యను పూర్వమున పాఠములుగా నున్న నాగరికులకును కూడ నుత్తర భారతమున లేనంతగా నున్నందున ఎల్లప్పుడు నూతనముగా నున్నట్లు ఆచరణమును నడుపుటకు నేరీతిలేదు. నామమాత్రముగా నున్నది. భీమములగు నాయకులు దీనిని నమ్మించి క్రొత్తాచారమును దాల్చినట్లు కృషి నున్నారని చెప్పవచ్చును. జాతీయవిద్యవిధానము వలన నూతనముగా నున్న పరిస్థితులు, ఇటీవల జరిగిన ఘట్టముల నున్నవేలములను గాంధీగారియు నుడివిరి:— “పాఠశాలయందు విద్యను చేకూర్చునందు గరవినవో విద్యార్థులకెంత ముఖ్యము కష్టమును నుండజాలదు. విదేశభాషయందు నేర్చుకొనిన వారికింబై పదిరెట్లు ఎక్కువ శ్రమ. కాలములో విద్యార్థులకు అనలీలక బడతారుగలదు. ప్రస్తుత పద్ధతుల ననుసరించి చదువునారంభింపబడు విద్యను సంపూర్ణముగ బడయుటకు 15 వర్షములు పట్టును. దీనికంతకును కారణము పిల్లలను విద్యను అంగమున నేర్చుటయే. మనము చేత భాషలయందు విద్యను మన పిల్లలకు నేర్పినవో 10 వేలలోపుగ తమ విద్యను జరిగిపోయి పొందించుకలరు. గాన మనకుందము చేత భాషలను అంగముగా విద్యను కరచుటకు పూనుకొనవలయును.” వర్తమాన విద్యవిధానము మూడు భాగములుగ విభజింపవచ్చును:— ప్రాథమిక, మాధ్యమిక కళాశాల పద్ధతులు సంవత్సరముల వరకు ప్రాథమిక విద్యనవలంబించవలెను. మాధ్యమికవిద్యను నేర్చుటకు 6 సం॥ పట్టును. కళాశాలవిద్యను 6 సం॥ కాలమును. ఇట్టి కాలయాపనము లేకుండగ నుండునట్లు మనము విద్యావిధానమును రెండింటికీ విభజించవలయును. అట్టి ఎడల కాల పరిమితి చాలవరకు తగ్గించబడును. ప్రాథమిక విద్యానముతో మన కగత్యము లేదు. మాధ్యమిక పద్ధతితో మనము ప్రారంభించవలయును. తదనంతరము కళాశాల విద్యను ప్రవేశపెట్టవలయును. మాధ్యమిక విద్యా విధానముననే సంపూర్ణపాఠశాలవిద్యను నేర్పవలయును. ప్రాథమిక విద్యతో దీనిని సమ్మేళనముగావింపబడును. పిమ్మట కళాశాలవిద్యను అమూల్యముగ కరచవలెను. బాలికలకెల్లరకు 6-వ ఏటనుండి పాఠశాలల కంచవలయును. ప్రస్తుత కాలమున ప్రాథమిక విద్యను 5 సం॥ వద్ద ముల వరకు నేర్చుచున్నవారు. అట్లుగాక మాతృపాఠశాలతోనే ప్రాథమిక విద్యను నుగించవలయును. పిమ్మట 4 వేలతో ప్రవేశపెట్టుచుండునట్లుగుటకు సాధ్యమగును. బాలికకు 12 వత్సరములునుండి 15 వత్సరములవరకును సరించి చదువునూలు వైనలు పరీక్ష విద్యార్థి తోగాని ప్రవేశపరీక్షయందు తీర్చులైన విద్యార్థి తోగాని పాటుగాని సమానముగ నుండు జ్ఞానము కలుగును. వీరిద్దరును సమానజ్ఞానమునే పొందియుండురు. మనలో చాలమంది పూర్వపాఠశాలములు కలరు. తమ బాలికలను రజస్వలనంతరమున గాని అంతకొకవత్సరము ముందుగ నేగాని పాఠశాలల కంపుటకు సంఘించెదరు. సంవత్సరములను నున్నరు. అట్టి వారికి విద్యాన మెంతయు ఉపయోగించుక నుండగలదని దృఢముగ జెప్పగలము. బాలికకు 12 వత్సరములు నిండునకి ప్రవేశ పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులగు కలరు. కళాశాల విద్యనుగూడ 5 సంవత్సరములకు బదులుగ 4 వేలతోనే నుగించవచ్చును. కొన్ని సంవత్సరములందు వర్తమాన పద్ధతుల ననుసరించి చదువువారలకు కళాశాల విద్యను పూర్తి చేసికొనుటకు 6 సంవత్సరములకూడ పట్టుచున్నయి. ప్రస్తుతము మనకళాశాలయందు యింటగుమిడియేటు పరీక్షయందు తీర్చులగుటకు రెండు వత్సరములు పట్టుచున్నయి. మననపుడు ఈపరీక్ష విషయములనున్నటిని ఒక సంవత్సరములోనే బోధించవలయును. మిగిలిన మూడేండ్లకు యితరవిషయముల చేసినైన సంపూర్ణముగ సాధించవచ్చును. సారస్వతము, దేశచరిత్రము, సంగీతము, వైద్యము మున్నగువిషయములలో ఒక దానియందు పరిపూర్ణ జ్ఞానమును బడయుటకు మిగిలిన మూడు వర్షములు పాటుబడవలయును. ఈ ప్రకారము విద్య నభ్యసించిన బాలిక 17 ఏండ్లు వచ్చునకి ప్రస్తుత ఎం. ఏ. విద్యార్థి తో సమానముగ నుండగలరు. పాశ్చాత్య భాషములను పాశ్చాత్య పాండిత్యమును పాశ్చాత్య నాగరికమున పొందిన ఉదార భావ స్వరూపులు మాత్రము సామాన్యముగ తమ బాలికలకు కళాశాల విద్యను కరచుటకు యిచ్చగించెదరు. వీరికి తమకొమార్తెలను రజస్వలానంతరమున గూడ కళాశాలల కంపుటకు అభ్యంతరము లుండజాలవు. మనకాశ్రమముల ప్రకారము 16 ఏండ్లునుండిగాని బాలిక యుక్తవయస్సును పొందినదని నుడువరాదు. 16-వ ఏట కేరీరము పరిపక్వము నుండును. అన్ని అవయవములను వికాశము నొందగలవు. అట్టి తరుణముననే బాలిక యుక్త వయస్సును పొందిన వని నుడువదగును. ఈ కారణము చేతనే మన పూర్వీకులు కూడ

నిండు జన్మము వచ్చుకాని భార్య భర్తలకు పొందువలదని యుక్తకాలము యున్నరు.

ఈ జాతీయవిద్యను గూర్చి మనము ఇంకొక విషయమును మోచించవలసి యున్నది:— మనము బోధించువిషయములెవ్వి? పాఠశాలయందు చదువుకాలమున బాలికలకు చదువును వ్రాయును లెక్కచేయును నేర్పవలయును. పాఠశాల విద్యను నుగించునకి తన గృహకృత్యములను నిరాటంకముగ నిర్వహించుకొను సామర్థ్యముగలదు. లేనిపోని మనస్సుకలదును లేకుండగ చూయి తమ సంసారమును జేయుచు నున్న పిల్లలను ఆరోగ్యవద్ధతుల ననుసరించి పోషించు కొనగలరు ఆమె పరీక్షల యందు తీర్చురాలు కావలయును నుండగను కొన నవసరము లేదు. పరీక్షల గాను నభివృద్ధి కృషిచేయును, విజ్ఞానమునును ఎట్టి సంబంధము లేదు. 6-వ ఏటనుండి 12-వ సం॥ వరకు ఎత్తరవాంతులనులేకుండగ చదువునభ్యసించుటకు జేయవలెను. బాలికలకు విద్యను నేర్పవలయును. ఈ జాతీయ విద్యావిధానమును ముఖ్యముగ నుద్దేశించిన విషయము పరీక్ష పద్ధతులను తొలగించుటయే. ఇదియే జాతీయ విద్యావిధానము ఫలించుటకు ముఖ్యము. పాఠశాలలయందును కళాశాలలయందును మనము భరతవృక్ష పుసాధ్యులు చరిత్రలను పఠనము గ్రంథములుగ నియమించవలయును. దేశచరిత్రము, భూగోళ శాస్త్రము, గణిత శాస్త్రము, మఖండిక (ఆరోగ్యశాస్త్రము) గానము, మట్టుపని కిందగ గార్వను అల్లికపనులు మున్నగువాని నేర్పవలయును. ప్రాథమిక విద్యానంతరమున బాలికలకు ఆంగ్లభాషామత్తర జ్ఞానమును కలుగజేయవలయును. ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించు కాలమునమాత్రము ఆంగ్లభాషామత్తరజ్ఞానమును కలుగజేయుటకు ఎంతమాత్రము ప్రయత్నించరాదు. ఆంగ్ల భాషను మాధ్యమిక భాషగ నెంచవలయును. దేశ భాషనే ముఖ్యభాషగ ప్రవేశపెట్టవలయును. దేశభాషల యందే విద్యను నేర్పవలయును.

జాతీయవిద్యా లాభముల కొన్నింటిని ఇవట పొందువలయుచున్నవారే:— ఆరోగ్యశాస్త్ర పఠనమువలన గృహమందు అన్ని విషయములను మనసోదరిచులు కడు జాగరూకతతో చక్కచెట్టు కొనెదరు. పిల్లలను నురక్షింపుముగ పోషించు కొనగలరు. చంటిపిల్లల మరణములు చాలవరకు తగ్గును. అంటురోగములు చాలవరకు అంతముండును. వేయేల! అన్ని ఎడలను గృహము స్వగ్రామములలో సౌఖ్యముగనుండును. భరతవృక్ష పుసాధ్యులు చరిత్రమును గుణపాఠముగ నేర్పినవో విశేష ప్రతిభావతులు కాగలరు. మతీలత సౌజన్యము, సత్త్వవర్ణన ప్రాతిభివృద్ధి మున్నగు నైతికగుణములు మహదాత్యముగ నారీచులు లభింపగలవలయును. వీనినే పరమావధిగ జూచుకొనెదరు. దేశచరిత్ర పఠనము వలన రాజ్యాంగ విషయములన్నియు నుబోధకముగ నుండును. ప్రపంచమున జరుగు సంఘటనలన్నియు కరతలామలకముగ నుండును. మన సోదరిరత్నములు రాజకీయములందు పోల్చి పరిజ్ఞానమును బడసినవో మనకు చేదోడుగ నుండురు. మన కార్యభారములు చాలవరకు తగ్గును. ఇతర విషయములందు మన దృష్టిని కేంద్రీకృతము జేయుట కవకాశము కల్గును. అధికకాస్తాభ్యాసముగూడ ధనవినియోగమున వీరికెంతయు ఉపకరించును. ఎట్లు సామ్యము ప్రాసజేయవచ్చునో ఎట్లు ఉపయోగకరముగ ధనమును వినియోగించవచ్చునో ఆ విషయములుగూడ వీరికి అదనముగ తెలియును. మనము అప్పుల పాలగుటకు అవకాశముండజాలదు. వివాహములయందు నగల నిమిత్తము అవివేకముగ ధనమును వెచ్చించుటకు మన సోదరి రత్నములు అంగీకరించరు. పెండ్లికట్టును లడుగంటును. కాన మనదేశమునగూడ అధికసంపత్తివృద్ధికాగలదు. చిత్రలేఖనము వలన తమ భవనములను రమ్యముగ నలంకరించుకొనుటకు వీరేగ్గుదును. లలితకళాభ్యాసముచే తమ మందిరములను భూలోకస్వర్గముగ జేసికొనుటకు అవకాశ మేర్పడును. మృదుమధుర గానములచే దేశేంద్ర సౌఖ్యమును పొందవచ్చును. గణిత శాస్త్రము నేర్చుటచే గృహమందు అనుదినము లెక్కలను సరిగ వ్రాయుట తెలియును. పొరబాటులను నవరించుకొన వచ్చును. తమతాతేదారుల లెక్కలనుగూడ తనిఖీజేసి వారి లెక్కల నిజములను గ్రహించగలరు. తమ పిల్లలను భరతవృక్ష పుసాధ్యులయ్యును ననుసరించి భీమతులుగ జేయగలరు. నైతిక సాధారణాధమును నిర్మించగలరు. సత్వము ఋజుమాగ్ధము ఎల్లప్పుడు వీరి మనోభావములందు తాండవమాడుచుండును. భావపరిపక్వమును గాంచెదరు. మన నారీచులులకు జాతీయవిద్యావిధానము నవలంబించి విద్యను కరవినవో వై నుదహరించిన మహత్తమగు బౌద్ధార్యగుణములు అలవడును. వానిమహిమను పొగడ నెవరెదరు!

జాతీయవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు ఎట్టి కష్టములు కలుగజాలవు. ఇయ్యది అనలీలక ఫలానుభూమునుగాంచును. మన నారీరత్నములకు విశ్వవిద్యాలయపు సన్మానప్రత్యములతో నవసరములేదు. వారికి కావలసినంతయు చేపదాగ్ధ్యము, భీశక్తి, నైతికజ్ఞానము. వీని కన్నిటికీ జాతీయవిద్యయే దివ్యోపదము. జాతీయవిద్యచే వీరి నన్నిటిని సాధింపగలను.

ఈ జాతీయ విద్యావిధానమును ఎల్లవారును తమను తులకు కూడ ప్రవేశపెట్టువలెను. ప్రవేశకొన గురీలుబందరును ఈ విషయమై కృషి నెత్తినవో మంచి ఫలితములు కలుగుటకు ఎంతమాత్రము నుడిచియులేదు. కాని చాలమంది లేచుచున్నరు. ప్రభుత్వోద్యోగమున గొప్ప పదవులయందు ప్రవేశపెట్టుటకు నాంధ్రించెదరు. మదీయాశ్రమములనైన విక్రయించుకొని తమ కొడుకులను ప్రభుత్వోద్యోగముననే ప్రవేశపెట్టుటకు నిశ్చయించుకొనుటచే ఈ జాతీయవిద్యను కంపుటకు వెనుదీసెదరు. కాన ఇయ్యదిసంపూర్ణముగ బాంధులవడ నభివృద్ధియు కానెదరు. సరోపకారమరీచులును, స్వాధికారపరాయణులును స్త్రీవిద్యకై కృషిచెట్టు సామయమునకే స్త్రీల జాతీయ విద్యను జనప్రచారముగ నేర్పవచ్చును. ఈవిషయమై లోక మాత ఆనిదిసెంటువుగాను కూడ మెచ్చుటచేయును. నోల్లవనముక తమ గంభీరపన్యాసముక స్త్రీలకు పురుషులతో పాటు సమానముగ సామ్యత్వములను ప్రసాదింపవలయునని వక్కాణించియుండిరి. రాజకీయ విషయములందు కూడ స్త్రీలకు ఎక్కువ అవకాశమును కలుగ జేయవలయునని యు మన భరతవృక్షమున రాజ్యాంగభావబుద్ధి స్త్రీసామయలేనివో కలుగజేరదని గూడ ఘంటాగధముగ పలికియుండిరి. అట్టియెడల జాతీయవిద్యానసమ్యనుపూరించుటకు మనము పూనుకొనవలయును. అయ్యది మనకు విధి. ప్రతివోటను స్త్రీలకు జాతీయ కళాశాలలను నెలకొల్పి జాతీయవిద్యను క్రియారూపముగ ప్రవేశపెట్టవలయును. భరతవృక్ష పుసాధ్యుల సాధారణమును నిర్మించుటకు భారతీయ లండను ఉత్సాహ పూరితులై యున్నరు. కాని మనలను సోమరితనము నిగ్రహత్తర, స్వకార్య పరత్వపాపిత్యము మనల నావహించియున్నవి. వీనిల వెడల గొట్టినగాని మన యాశయములకు భంగమువాటిల్లును. మన ఉత్సాహమంతయునీరగును. కరగిపోవును. కాన భీమతులగు నాయకులును దేశభ్యుదయమును గోరువారు మనలో వీరు గవిలిన నిష్ఠవోలే దాగియున్న ఉత్సాహమును ప్రజ్వలింపజేసి జాతీయవిద్యను జనప్రచారముగ మన అంగ నామములకు నేర్పి దేశము నభ్యంతరము ప్రాధిక్యము.

లోగడ వంగదేశమున పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగ పనిచేసిన ఆర్. బి. అవ్వాను బుల్లరుగారిని జాతీయ సేవాసంఘ్రి ఇంగ్లాండుకు వెలుతు నుండలమునకు అనగాగస్తరు, విల్సన్ కార్నెటు, సోమర్సెట్టు, దావాను, కార్నెటాల్సు నైనుటల జేర్చు అధికారిగ నియమించబడిరి.

గురువారమునా డెలహౌబాదులో మతవైమర్యములు వలన గలిగిన కలహముల వివరము లింకను విశేషముగ తెలియవచ్చినవి. మూక యొక యింటిమీద పడి దాని భర్తసముచేయ నారంభించెను. ఒకమహమ్మదీయుడు చంపబడెను. పోలీసు పూలములు వెంటనేతీసికొని రాబడి కలహముల నణచివేయబడెను. గురువారమునాటి దేశగాయత్తన సందర్భమున కలిగిన దబ్బులాలటలవలన నిద్రలు చురచించిరియు, 12 గురకు దెబ్బలు తగిలినవనియు తెలుపబడెను.

మదరాసు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండు కంపెనీతో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)

ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు.

ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన రైలుస్టేషనుల దగ్గరనున్న రాక్షసిబాగ్గు బూగిదను పాకాలాలో ఉదయము 8 గంటలకు 1917 సం॥ నవంబరు 5 వ తేదీని బహిరంగముగ ఏలము వేయుటకు నిర్ణయించడ మైనది.

(1) వేందాడు, (2) వెంకటగిరి. (3) ఎల్లకారు. (4) కాళహస్తి. (5) తిరుపతి (పడమర) (6) వాయలపాడు. (7) మదనపల్లె. (8) కురుబాలకోట. (9) ములకలచెరువు. (10) కదిరి (11) ముదిగుబ్బ. ఏలములో గలిగినవారు తక్షణము కంపెనీ వారి ఏలపు పాటదారునకు పాటసామ్యునంతను దాఖలు చేసికొనవలయును. తృప్తికరముగ గుర్తదారుడు కంపెనీవారికి ఒడంబడికను నొకదానిని వ్రాసియిచ్చి కంట్రాక్టు ప్రకారము షరతులను జరిపెదనని 100 రూప్యముల హామీ యాయవలెను.

ప్రతికూల వాదులు.

(0) ముదరాను మెయిలుపత్రిక

మా గమకాలికమగు పత్రిక చే నియమితుడైన లండను విశేషభటు ఇంగ్లాండులోని ప్రజాను మోదిమును వదలిన పత్రిక లేని యీ బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనము గంగీకరించుట లేదని వ్రాసె యా వాడు. దీనిని బట్టి అచ్చటి పత్రికలు తమ సంపాదకీయములలో నీ విషయమునై తమతమ అంగీకారమునుకూడ వ్యక్తపరుపలేదని గప్పముగుచున్నది. ఈ విశేషభటు భారతదేశ పరిస్థితులపై బ్రిటిషు పత్రికాభిప్రాయములను తలపివార్తామాలముగ తెలియజేయుచు ఘనతమచుగు సేవ జేయుచున్నాడు. ఆంగ్లోఇండియను పత్రికలును, యూరపియను సంఘమువారును చేయు అనవసర యాదోశమునై ప్రజాభిప్రాయ ప్రాతినిధ్యము గల పత్రిక లొసగు అభిప్రాయములను ఈ తలపివార్తలలో కానజాలకున్నాము. ముదరాను మెయిలుపత్రికకువచ్చు తలపివార్తలలో “మర్నింగ్ పోస్టు” పత్రికాభిప్రాయములే యెక్కువగా గానవచ్చుచున్నవి. ఈపత్రిక చాలకాలమునుండి అల్పసంఖ్యాకులగు క్రీస్తుల ప్రాతినిధ్యమునుకూడ కోల్పోయి, యేదియో యొక చిన్న కక్షవారి అభిప్రాయములనుమాత్రమే వెలిబుచ్చుచున్నది. ఈపత్రికకు రిచ్చర్డ్ జెబ్బుగారు వ్రాసిన వ్యాసము ముదరాను మెయిలుపత్రికకు వచ్చిన తలపివార్త యందు గానవగును. కాని ఆపత్రికచున్న యెంత గౌరవమో వీరి వ్యాసములన్నను బ్రిటిషువారి కంటే గౌరవము కావున, వీరి అభిప్రాయములు ప్రభుత్వమువారి ఆమాదము నందజాలవు. భారతదేశ విషయముల యెడ తన వైఖ్యవేషమునకు లోడు అజ్ఞానమునుకూడనీపత్రికసంపూర్ణముగ వెల్లడించుచున్నది. “ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కూడ ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువలెనే స్వాతంత్ర్యము ననుభవించవలె” నని హిందూదేశ ప్రజలకును, పాలకులకును చేయబడిన వాగ్దానమును జెబ్బుగా రెచ్చటగాంచిరి? ఈ వాగ్దానము బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనమున బోక్సము కలగజేసికొనుటచే నల్లంఘింపబడిన దనియు, గాజప్రతికూలరవదలుటవలన మాంటాగూగారు భారతీయులందరిని కొట్టెను మును సర్వతంత్రములను వలసరాజ్యములలో గమనముగు స్థానము మెసంగదలచుకొనువా రెల్లరి నవ్యమును గోల్పోయినయొక జెబ్బుగారు వ్రాయుచున్నాడు. కాంగ్రెసు, ముస్లిముసమితి విధానముల నెటులో ఆమోదించిన వీరిచర్యనుగూర్చి మెయిలుపత్రిక తన యిష్టమువచ్చినట్లు చేయవచ్చును. ఈ పత్రిక తన మిత్రులనుండి సంతోషంపడుటగాక!

హిందూదేశమున మాంటాగూగారును, మెయిలుపత్రిక ప్రభుత్వమును మిగుల దూరదృష్టితో కాంతివిధానముల నకలంచించుటకు ప్రతికూలముగ నున్న యితర పత్రికలు, ఇంగ్లాండు, ఇండియాలోనేగాక ప్రపంచమున నెచ్చటనైన నుద్భవించిన, ఉదారయోధ్యమములకు ప్రతికూలభావముల వ్యక్తీకరించుననియే! “వరల్డ్” “గ్లోబు” “యాంగ్క్యూ మెసోస్టు” మున్నగు పత్రిక లించుమించు యిట్టి భావములనే గలిగియున్నవి. వీరికి వలయునపుడు ప్రభుత్వవిధానముల ఖండించుటలో యీ పత్రికలకును మించు నానిని గానము. “స్పెష్టేటరు” పత్రిక విషయమై కొన్ని వత్సరములకు పూర్వము నా రెన్ను గారు వ్రాసిన లేఖను గూర్చి యొక విశేషభటు తెలిపియున్నాడు. నా రెన్నుగారు “స్పెష్టేటరు” పత్రికను గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. “స్పెష్టేటరు” పత్రిక గడచిన యేడు వత్సరములనుండియు, యొక యుదార సమన్విత విధానమును ప్రకటించి గాని, యొక యుదారోద్వేగమును బలపరచి గాని యెరుగదు. వివేకియులను, ఆంగ్లేయ సంస్కర్తలను కంటే భావములతో తీవ్రముగ నీ పత్రిక విమర్శింపుచున్నది. బీదల దుస్థితిని లోలగించు ప్రయత్నముల నన్నిటిని యిది ఖండింపుచునే యుండును. ఇటీవల వృద్ధుల కొసగు పింఛనులనుగూర్చి యీ పత్రిక ప్రతికూలముగ వాదించుట చూడ, తత్పత్రికాధిపతి ప్రతి యోధ్యమును నకును ప్రతికూలపడి తెలియుచున్నది... విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము యీ పత్రికాధిపతికి కిట్టనేకీట్టదు..... హిందూదేశమున ప్రబలమగుచున్న ఆరాజకమును ఖండించు చున్నదేగాని, యిట్టిస్థితికి కారకమగు నిరంకుశాధికారమునుగూర్చి యొక్కమాటయైనను పలుకలేదు..... వేరేల, మానవా శయముల దక్క, యితరవిషయాలనెల్ల యీ పత్రిక ఆమోదించు చుండును. ఆహింసకు బదులు హింసను, సత్యమునకు బదులు అసత్యమును, మర్యాదకుబదులు అమర్యాదను, ఈ పత్రిక వాంఛింపుచుండును.

ఇట్టిపత్రికాభిప్రాయములను మెయిలుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. వైన జెప్పబడిన విషయములందు కొంచె మతితయోక్తియున్నదను కొనినను, యిట్టి పత్రికలు హామీమురాలు ప్రతికూలములగు నుండుట సమాజము. బ్రిటిషు ప్రజలు మన దేశస్థితిగతులనింకను సరిగా గ్రహింపలేదనియు, బీ సెంటు మ్యూ గారు సహాయము చేయు యోధ్యమును, సి డెన్ హామీముగారు చెప్పినరీతిని అల్పసంఖ్యాకులచే గాక, దేశజా లండలభేదము ఆరాదితమైనదని కార్యదర్శిగారును, గాజప్రతినిధిగారును గుర్తించుటల సీ నచ్చినదనియు, యీస్థితిని వారించుటకు నత్యుత్పన్నులలో నవలంబించబడిన కఠికాసన ప్రయోగవిధానము నేరమని యొప్పుకొనుట నుంచిదనియు మనము తెలిసికొనవలయును. బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనము నకు మాంటాగూగారి బాధ్యతలేదని “మాంఛెస్టరు గార్డియన్” పత్రిక వ్రాసినట్లు మెయిలు విశేషభటు వ్రాయుచున్నాడు. కార్యదర్శి అనవసరముగ బోక్సముకలగజేసి కొనుచున్నాని మెయిలుపత్రిక బోధించుచున్న కది వ్యతిరేకముగ నున్నది. కాని ప్రభుత్వము వారంభత్వముచే చూడదలంచుకొని విషయముల నిష్పక్షు గాంచగలుగు చున్నారని తెలియుచున్నది. — బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక.

మానవత క్తి

భూగర్భమునందు రత్నములు, మేఘమునందు జలము, వాయువునందు బలము, సముద్రమునందు బడవాగ్ని, బీజమునందు ఫలముగలదిని తచ్చాస్త్రసంధితులచే గురుగోపబడుచున్నది. ఇట్లులే మానవునియందు మొకవిధమయినతేజ్గలదు. ఆతేజ్ని గనుగొనుట కితిరులవలన సాధ్యమగునదికాదు. తమంతటతామే తమలోనితేజ్ని జూచుకొనుడు. అయ్యది యగు మాన ప్రభావముగలది. దానిని గనజాలక మానవులు తేజ్ని రహితులని తలంచుట మన యవివేకము. దానిని పరీక్షించినచో తేజ్నియునే తృప్తిప్రాయముగా నెంచి యెట్టి కఠినకార్యమైనను నవలీలగా చేయగలము. ఈతేజ్ని గనుగొనుటకు తగినసాధుర్యమునే జ్ఞానమని చెప్పుచును. ఈజ్ఞానమును గడించుటకై యాధ్యులనేక కష్టములను సహించిరి. వారు తమ యాదర్శమునందే దృష్టి నిలిపి తమ జన్మమును సాఫల్యము నొందించుకొనిరి. వారే యాత్మజ్ఞానకళాధురంధరులు. వారి జీవితము లతివిచిత్రవంతములు వారాతేజ్ని నిశ్చలదృష్టితో చూచి యందలి మహిమమును పూర్ణముగా గ్రహించిరి. వారేమన జనులపాలిటి కల్పవృక్షములు. వారి కార్యములనే మన యాదర్శమునందు చుంచుకొని యాచరించినచో వారలవలెనే మనమును జ్ఞానవంతులమయి ప్రాణాపాయమున కైనను వెలనక మనపనుల నలిమిలభముగా జేయగలము. ఇట్టి మనోనిశ్చయము గలిగినచో మన కసాధ్యమగు కార్యమెదిగలదు? అప్పుడు మనము సర్వకార్య సంసిద్ధులమయి యుండగలము. అప్పుడే మనము మనుజులయందు త్రేములమని గణింపబడుదుము. ఆతేజ్ని గనజాలినజ్ఞానమును సంపాదించినవారు క్రిమికిటుకలుల్లులు. అహర నిద్రాదులు ప్రపంచమునగల జీవులన్నిటికిని గలవు. మనుజుల కితీతయముగా జ్ఞానమును గడించుట కనకాశము భగవంతు డిచ్చియున్నాడు. ఆయనకాశమును వినియోగపరచుట మన విధియైయున్నది. మన కర్తవ్యము నప్పుడే సేర కేల్పవార మగుదుము. పంకిలాచ్చాదితమలులం గాంచి నప్పుడయ్యది యల్పరూపకలని భ్రమించుచున్నాము. మణుల వ్యాపారమునందు త్రేములయిన వారలు వానినే పరశుధము చేసినచో తత్కాలి బయలుపడును. ఇట్లులే మానవుని యందజగియున్న తేజ్ని సామర్థ్యమును చూడుడు. ఇది మనుజుని యానందసాగరమున నీదులాడింపగలదు. దుఃఖపారావారంబున ముంపగలదు. ఒకపరి ప్రపంచమును భస్మరాశిగా మెన్నగలదు. కంటక సమన్వితములై, దుష్టజంతు సముదాయ విహరంధలములై యున్న తావుల సకలసౌఖ్యదాయకంబులగు సౌధరాజములు, ఉపవనములు, చంద్రలాలినిర్మిత సోపాన విరాజిత కాసారంబు లొకప్పుడు విలసిల్లుచుండును. రాజాధిరాజ నివాస ఉత్తమసార్వభౌములు గలిగి పురజనులచే మెప్పారు పట్టణంబు వేరొక పరిభాతుక మృగసమాహంబుల కాకర మగుటయు, అరణ్యనద్యశ మగు కంటక వృక్షములు వెంపొందుటయు క్రిందుమీదును మీడుక్రిందును చేయింపగల సామర్థ్య మాతేజ్నికి గలదు. అయ్యది చేయజాలనిదేదియైలేదు. ప్రపంచమున కార్ధారమగు నాతేజ్ని గూర్చి మన మందరమును గనుగొనజాలిన మనస్సుకల్పము నొసంగుదని దయామయుడగు నా భగవంతుని బ్రార్థించుదము గాక! యీచుని

అ. నూర్మనారాయణ.

పంజాబు రాష్ట్రీయసభ.

రెండవదినవర్య.

అక్టోబరు 27 తేదీని పంజాబురాష్ట్రీయ సభ మరల సమావేశమయ్యెను. చక్రవర్తిగారిమొదలకు, వారి సేంహాసమునందును, పంజాబీయులు తమ ఆశ్రితవిశ్వాసభక్తులను తెలియజేయుచు, తమచేత నయవంతమగు యోధ్య మంత మొంగు పర్యంతము ధన, జన, సేదెతర సహాయముల నన్నిటి నొసరించుటకు మొనరితీర్మానము గావించుటచే. మాంటాగూగారికి వ్యాధ్యుపూర్వక స్వాగతము నొసగుమన, అతని అధికార సందర్భము హిందూదేశమునందు గొప్ప శాసనమృతములగు మార్పులకు సుధ సూచకముగ నుండగలదని నమ్ముచును ఒక తీర్మానము గావించబడినది. ఈరెండు తీర్మానములను ఆధ్యక్షులే ప్రవేశపెట్టిరి. సభికులందఱు తేజగ్రీవముగ సత్సహాయుడో తమ యంగీకారమును సూచించిరి. హిందూదేశ పరిపాలనమునగు దేశజాతకు బాధ్యతగలభాగములనిచ్చుటకు వెంటనే తగిన ప్రయత్నములు జరుగవలయుననియు, కాంగ్రెసు లీగుల సంస్కరణప్రణాళిక హిందూదేశమునస్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టురీతిని నూచించుచు జాగరూకతతో తయారవేయబడినదియు దాని తాము పూర్తిగ సంగీకరించుచున్నామనియు నొకయుపపాదనమును బారిష్టరు మనోహరబాలుగారు మింటో ప్రాపెసరు, ప్రవేశపెట్టి దీర్ఘాచారముక్తమగు ఉపవాస సహితముగ ప్రవాళిక వినియముల తర్కించిరి. భారతీయులకు తగిన ప్రవర్తనాలము లేదని ఆపవాదమును గర్హించుచు భారతీయులు మహామత్తములగు నాగరికత నొందినవారనియు, ప్రాచ్య పునరుజ్జీవమున భాగస్వాములుగ నున్నారనియు, నిశ్చయముగ వారు అన్నిజాతులతలనే స్వపరిపాలన కర్తులమటకు సంజేతము లేదనియు జెప్పిరి. ఈపురాతన పుణ్య భూమి నభివృద్ధి నొందింప దేశజాతలందఱును తోడ్పడుదురుగాక యని కోరుచు వారు ఉపన్యసమును జాలించిరి. పంజాబు శాసనసభయందు దివిరకు సభ్యులుగ నుండిన కాభీయముగారును, గోరారు మోహియద్దీనుగారును దాని బలపరచిరి.

“అబ్దుల్లా” పత్రికా సంపాదకులగు దాగ్లాటి ఆలీగారు దాని మరల బలపరచిరి.

సిక్కులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గోరుచు డాంగ ప్రసాదుగారు తీర్మానమున కొక సవరణ నుపపాదించెదమనిరి. అట్టి దనవర మని సిక్కుసభవారు తెలియబరచిన నట్లనే గావించుచున అధ్యక్షులు చెప్పి వారు కూర్చుండిరి.

పిమ్మట నధ్యక్షులు పంజాబును వెర్దరాష్ట్రముగ అనగా రాజధానిగ పరిగణింపగోరుచు మొత్తీర్మానము నుపపాదించిరి. తీర్మానమందరిచే నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడినది. పిమ్మట సభ ఫలహారముకొఱకు కాపిజేయుటచే.

సభ మరల సమావేశమైన పిమ్మట ననేకతీర్మానములు గావించబడినవి. ఏయేయలకములనుగూర్చి తీర్మానములు గావించబడినదియు వివరించుచుంటిమి. ఆధ్యక్షులును మరికొందఱు ప్రతినిధులును ప్రతినిధి సభగ మాంటాగూగారిసందర్శింప నేర్పరుపబడినది. జార్జి చక్రవర్తిగారి కభిషింధక జహజము ధ్వంసములతో సభ ముగిసెను.

అసమానక క్తి.

గుంటూరునందు అనధారి శిరోమణిత్యాదివిరుదాం చితులగు బ్రహ్మశ్రీ కృష్ణమాచార్యుల వారితో నస్మత్పూర్వవాస్తవ్యులగు శ్రీ నాళ్లచెరువు రామారావుగారు, ఈక్రిందివిధముగా వాదముఁ బెట్టికొనిరి. శ్రీరావుగారి వాదమున రెండోములు కలవు (1) గాత్రముచే భాదవన్నవారికి, సర్వజ్ఞానమబ్బుదనియు, అట్టి వారెన్నడును గాయకుల తరగతిలోఁ జేర్చబడరనియు, వారు సభలలో గానమొనర్పఁ జాలరనియు (2) లయజ్ఞానహీనులైనను గాయకులు కావచ్చుననియు రాగములచేతనే సభను రింజింపఁజేయవచ్చుననియు, సంగీత మనగా రాగప్రధానముగాని, లయప్రధానము కాదనియు, అంత యద సరమున్నచో లయ నేర్పికొనవచ్చుననియు, ఇందుకుఁబ్రమాణములు “రాగముతాళము, రత్నకర్తజ్ఞాన” అనిత్యాగయ్యగారు కృతిలో మొదట రాగమునే చెప్పియున్నారనియు, నిజమగు విద్యద్వాయకుడు వ్యక్తులను, కృతులనుబాడఁ దగదనియు, శ్రీరామారావుగారి వాదము. ఇతశ్రీ యాచార్యులవారి వాదమన్నచో, వైసంగతులకు కేవల వ్యతిరేకములగు రెండోములును గలవు, (1) గాత్రమున భాదవన్నను గాయకులు కావచ్చుననియు, (2) లయనే వాడెన్నడును గాయకుడు కాఁజాలఁదనియు శ్రీయాచార్యులవారి వాదము. ఈవాదమేర్పడి సుమారేకు మనములమునది. అప్పటినుండియు శ్రీయాచార్యులవారు, శ్రీరావుగారి వాదమును విద్యవ్యవసభలో శాస్త్రీయసభములచేత శ్రీరావుగారు స్థిరపఱచి కొనినచో శ్రీరావుగారికి రు 50 - 0 - 0 లు విలువగల యొక బంగారు పతకమిచ్చుచుని వర్తమానమంపు చుండిరి. కాని శ్రీరావుగారుట్లానచ్చినట్లుగుపడెను. (ఒకవిశేషి).

వృత్తాంతములు

(0)

కల్యాణ సింహ యువపదవిపై రైల్వే సరాసరిని బోధించుచున్నది.

బొంబాయి నగరమునందు శనివారమునాటి రాత్రి మోహరము పండుగ మిగుల జయప్రదముగ జరుపబడినది. అల్లరు లేమియు గలగ లేదు.

మోహరముపండుగ పూనాలో జయప్రదముగ జరుపబడినది. వా రొకడిన మూలవ్యయముగ పని నారంభించుట వలన పూర్తియగుట కొంచ నుండవచ్చును. అల్లరు లేమియు జరుగలేదు.

అక్టోబరు 25వ తేదీన మద్యాహ్నము 12-15 గంటలప్పుడు మెయ్యుస్థల ప్రభుగారు క్వెటానగరమున స్త్రీలకొఱకు క్రొత్తగా కట్టబడిన "లేడీ సందేమాన డఫర్స్ ఆసుప్రెసి" తెరచిరి. ఆ సమయమున నామె గంభీరపద్యాసము నొసకెను.

రోపికంపెనీ వారి నొక యూరోపియనుడు, ప్రంజునింకిన్సు అను నతడు మోసముచేసి పండులకు వాని వెంటనే పట్టుకొనవలసినదని ఉత్తరు వీయబడినది. కలకత్తా నుండి రంగూను నకు బోవుచుండగా నతడు పట్టుబడియెను.

మోహరము ఉత్సవము తమ గుమ్మము ముంగిట నుండి సాగుచుండ, నలువురు కావారులు (అర్రాపురమున) యుమహాదేవ్ అని కేకలుచేసిరి. కాంతికి భంగము కలగకుండ ప్రాందవులు నలువురు వెంటనే బంధింపబడిరి.

సహకార రోడ్డుము—కతారా మండలమున కొక సహకారపు బ్యాంకును లేవనీయఁబడుచు జరుగుచున్నది. కలకత్తా గారి నుండియు నతారా వాస్తవ్యులు కొందఱు సహకారము లక్ష రూపాయల మూలధనము తోడ మొక బ్యాంకు స్థాపించవలసినదని తీర్మానించిరి.

చీరాల డాక్టరు తుమ్మలపల్లి శ్రీహరివారాయణశర్మ, యమ్. యస్. గారు ఈ నెల 10-వ తేదీన యేనుబాడు అగ్రహారం శ్రీనరసవతి గ్రంథాలయమును దర్శించి, గ్రంథాలయమును గూర్చిపరిశీలించి ప్రాచీన మిచ్చి ధనసహాయముచేసిరి. శ్రీ డాక్టరు వారికి కృతజ్ఞతా వందనల నాచరింపుచున్నాడను (మేనేజరు)

కృష్ణాజిల్లాసంఘము, వచ్చిలివట్టణము:—కృష్ణాజిల్లా సంఘము సభ సమావేశమునెల 2 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు బంధువులందరి బుట్టయ్యకేట నాటకశాలలో జరుగునని దగ్ధాంశములు:—శ్రీ మాంటూగూర్లగారికి విన్నవించవలసిన రాజకీయ సంస్కరణలకు గురించి చెప్పించుట, ప్రతినీధుల నేర్పరుచుట, వే. వెం. నుబ్బారావు, బి. ఏ. (కార్యదర్శి)

బగ్గూడేపా సభా సంఘ కార్యదర్శి ఇట్టువ్రాయుచున్నాడు:—మాంటూగూర్ల కల్పింగు నిమిత్తము మహాబలపురమును కొన్ని ఆంగ్లేయులనును ముద్రింపబడినవి. కొన్నిటియందు ముద్రింపబడినవి. ఇట్లుండ సంకేతముల జేయుచు నిమిత్త మొక సంఘ మేర్పరుప బడినది. సంకేతపు పుస్తకములను గొన్నిటిని పోలీసునారు పట్టుకొనిరి తెలిసినది. వారేల పట్టు పట్టుకొనినదియు తెలుసగోరుచు తెప్పింపట గవర్నరు గారి కొక విజ్ఞాపన మంపబడినది.

లక్ష్మణపురియందు మోహరము పండుగ నెమ్మదిగ గడచెను. దానితో నించుకయు సంబంధములేని దోపిడి యొకటి అదివారమునాడు జరిగెను. పోలీయాలాదశమునందలి సైనికులు సుమారు 70,80 మంది ఒక మికాయ దుకాణము మీద పడి దాని దోమకొన ప్రయత్నించిరి. వెంటనే పోలీసు వారచటికి వచ్చిరి. పోలీసువారికిని సైనికులకును గలిగిన పోరాటములో ముగ్గురు సుగురు పోలీసు జవానులకు దెబ్బలు తగిలెను. సైనికాధికారుల సహాయమున నలుగురు సైనికులు పట్టువడిరి. దెబ్బలు తగిలియున్న సైనికులు గుఱుకు పట్టుటకొనుకుంచివేయబడిరి. పిమ్మట నదొక్కొక్క లల్లరి జరిగిన ప్రదేశమునకు బోయి ప్రజలకు భయముజెప్ప వారు మరల దుకాణముల బెట్టుకొనిరి.

అంబజాడ్డి చెలువుగట్టు యేమగునో యని నాగపూరు నగరవాసు లందఱును భీతావహము నొందుచున్నారు. వేల కొలది పనివాండు రాత్రింబవళ్లు పనిచేయుచున్నారు. యంత్రకాలలయందలి పనివాండును, రెయిల్వే పనివాండును, సమ్మెకట్టిన విద్యార్థులకు విశేష సహాయము నొసంగుచున్నారు. గట్టు కొట్టికొనిపోయిన క్రాడకుట్ల పట్టణము, కీల్సాపల్లి నగరమునందలి కొంత భాగమును అడుగులలోతు చుదలతో ముంచివేయబడునని భయపడుచున్నది.

కర్నూలుజిల్లా సిద్ధాపురం సెటిల్మెంటు మేనేజరును పోలీసు కమిషనరును కే. స. ప్రభుత్వము గాను తమనీటి తెల్పుటలోని దొంగవడ్డెవాండ్రును ముద్రవ ద్వారా గలగకుండ జాగ్రత్తచేసి వారికి నుంచి బోధలుచేసి వ్యవసాయము చేసి కొని జీవించుటకు గవర్నమెంటువారిచే భూములను ఇప్పించిరి. దసరా పండుగ నాడు సుబ్రహ్మణ్యగారు వారికి నుంచి నీతులు బోధించి వారి భూములనుచూచి సంతోషించిరి. (సయ్యగుయ్య)

ఈనెల 27 వ తేదీన ఆనివీసెంటు ఆరంభముగార్లు కలకత్తా మెయిలులో కాకి సోవుచుండగా టెక్నోలికల్ స్వరాజ్యసమితివారును, మరికొందఱును విశేషముగ గృహము మరియుచున్న నాపాదావేదనకు బోయి బండి కలగ్యమైన నువేచియుండి వందేమాతక ధ్యానములతో వారిని దర్శించి చూచిరి, కర్నూరహారములను ఫలముల నొసంగిరి. స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శి స్వరాజ్యోద్యమమునుగూర్చి కొంచెము ముచ్చటించిరి.

డిల్లీలో మోహరము పండుగ నెమ్మదిగ గడచిపోయెను. ఎట్టి అల్లరులను గలగలేదు. ఉత్సవము వెంట సాయుధ భరతుక భటులు బోసారి. రావలీలా యుక్తర మూరేక వలయు మార్గము నధికారులు మార్చివేయుటవలన హిందువులు ఊరేగింపు ఉత్సవమునే విడచిరి. రావలీల పండుగ జరిగెనన్నట్లు తమ యసమృత్తిని జూపుటకు గాను వారు తలుపుల మూసివేసిరి. సమ్మెకట్టుట పూర్తియైనది. 27-వ తేదీనండియు మరల దుకాణములు తెరువబడినవి. హిందూమహమ్మదీయులలో నెట్టి వనోదేవ మమములును గానరావు.

శుక్రవారమునాటి సుధ్యాహ్నము సిబ్బాహుతోటలో దురదృష్టవశమున మరణం సాయంత్ర, తాహాత్ అను మహమ్మదీయ విద్యార్థి లిరువురు సాజుంకాలము 5-30 గంటలపుడు "బొటానికలు" తోటలలో నుండగా వాళ్లకొకటి చెయ్యక గుండుతగిలి స్వృతిదప్పి క్రొందడిది. వెంటనే ఒక యూరోపియను అచటికివచ్చి వారి నిద్దరిని మోటారులో నుంచి ఆసుకట్టి గొనిపోయెను. ఒకనక్కను కొట్టునిమిత్తము తాను ప్రయత్నించుచుండగా నాకస్మికముగ నిటుల భటు శ్చించెనని యతడు తనపేరు నధికారులకు తెలియజేసెను.

ప్రాండవ మహమ్మదీయ మిత్రత్వ సంపద:—ఈ నెల 28 వ తేదీన లాహోరు నగరమున మోహరముపండుగ కాంతి ప్రదముగ నెరవేరినది. మోహరము రావలీల ఉత్సవములు రెండింటియందును మహమ్మదీయులకును ప్రాందవులకును ఎట్టి కలహములకు సంభవించియుండలేదు. భానుబహద్దరు గద్దరు మహమ్మదీయ భానుమున్నగు సుప్రసిద్ధులగు మహమ్మదీయులు ప్రాందవుల రాగలీలయందు సహాయ మొనర్చి, గొ. రాయి రామేశ్వరను దాసు మున్నగు ప్రాందవులు మహమ్మదీయుల యుక్తరమున వారలకు తోడ్పడిరి. ఉభయాల యన్యోన్య మిత్రత్వ సంపద యెన్న డెగగను.

బందిపోటు—డక్కామండలమునని నాగాయణగాజేలో సొక భీకరముగు బందిపోటు జరిగినట్లు తెలియవచ్చినది. నవరాత్రి యుత్సవ ప్రారంభ దినమున ఆయధిపాలులగు 40 దొంగలు అబ్దుల్ హుసేన్ ఈశ్వరమండలే అనువాని గృహమును ప్రవేశించి, ఉత్సవము జరుగుచుండెను. గాన గృహమంతయు పట్టపకై జనులచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. దొంగలు ముట్టడించిన పిమ్మట గ్రామస్థులు కొందరు వారి నెదురించిరి. కాని దొంగలయొద్ద నాయుధము లుండుటచే, గ్రామస్థు లోడిపోయిరి. తంత్రీవార్తా తీగలను దొంగలు నడికి యుండుటచే వెంటనే పొరుగునికి సమాచారము తెలియజేయ వీలులేకపోయెను. దొంగలు గ్రామస్థుల నెదిరించి, సుమారు మూడువేల రూపాయలు విలుగల యాస్తి నెత్తుకొని పోయిన కలకత్తానుండి తెలియవచ్చెను.

ఈక్రింద వ్రాయబడిన తిలీవార్త ఉత్తరసర్కిలు (గంజాము, వికాఖపురి, గోదావరి కృష్ణాగుంటూరు మండల) ఆర్యవైశ్య మహాసభ కార్యదర్శిగారిచే విక్రమోలు వ్రాహ్మణేతరమహా సభాధ్యక్షులకు 26-వ తేదీన 20వబడినది. వైశ్యులకు మీ మహాసభతో సంబంధములేదు. ఈ విషయమును సభ యందు మీరు బహిరంగపఱచుడు.

దక్షిణమున బందిపోటు కురురాపురము మంధిరటీనను, తిరుప్రాజానందములను యిరువురు నాయకత్వము క్రింద బందిపోటు దొంగల గుంపాకటి పనిచేయుచున్నది. గుంపున సుమారు 30 మంది దొంగలు చేరయున్నారు. అనుభవకొట్ట, ఆర్యోణము, తంజావూరు మున్నగు స్థలముల యందలి గుంపు సుమారు 30 దొంగల నముల నొన ర్చెను. దోపిడి యొనర్చుటయెగాక, దొంగలచర్య కడుదుర్మార్గముగ నున్నది వీరిటీవల నల్లివేడుమూపురుగారింట కన్నయవేసి రట. మేపురుగారి భార్యయొంటివైకున్న యాభరణముల దోమ కొనివేడునలో నుండుధనపు వెట్టెను పగులగొట్టి ధనమునదీసి కొనిరి. ఈ దొంగలనుబట్టి పోలీసునూపరిం టెండెంటుగారిక పలువురన్నెత్తును నియోగించిరి. చుధుగ, చిదంబరము, తంజావూరు, కోటలపాటి మున్నగు స్థలములయందు కొందరువోరులు పట్టుబడినట్లు తెలియుచున్నది.

తృతీయ భావసార్ త్మత్రియ మహాసభ.—లోగడ, ఈమృహాసభను గూర్చి యెప్పుడు గూడునదియును సభాధ్యక్షుల, నెవరి నేర్పాటు చేసి నదియును, ముందు తెల్పుటకునని ప్రకటింపై యుండెను. నిష్పాడు, ఈ మహాసభ, డిసెంబరు నెలలో సమావేశ మగుననియు, ఇమ్మహా సభకు, అధ్యక్షులుగా నుండుటకుఁ శ్రీయత, యల్లప్పరావు నులాకే, టెలి గ్రాఫ్ నూపరెంటెండెంటు గారు, నంగీరించినయు శ్రీభావసార్ త్మత్రియ ప్రబోధ పత్రిక ప్రకటించుచున్నది. మరయు శ్రీనివాసరావు టికారే, మొదలగు వారు ఈ కాన్ఫరెన్సు నిమిత్తము, చందాలకుఁ బోవు చేయుటకుఁ బయటిగ్రామాదులకు వెళ్లియున్నారని కూడా తెలియుచున్నది. జాతీయ సభలకు సమావేశ పడదుట్లు యొకరి పనిగాదు. దీనిని గమనించి జాతి బాంధవు తెల్లరు యధాశక్తి, చేదోడు వాఁడోడులకు సహాయ మొనర్చు బ్రాధితులు. జాత్యాభిమానం దరు నిమ్మహా సభకు వెళ్లి, నటంగూడు వివిధ దేశవాసులగు జాతి బాంధవుల తోబాటు, తమ నిజస్వరూపమును, సందర్శించి, ఆత్మబలము నెఱిగి, ధ్యేయగుడును గాం! ఇమ్మహా సభ నిష్పన్నముగా విజయము నొందుగాం! ఈమహాసభకు అచ్చటచ్చట నుండు జాతీయులు చందాలకు బంపగోరను, వాలంటీయర్లుగా నుండఁ దలచినకు, అన్ని విధములైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు "నెక్టరిబాలక్వప్ప బాబా జిరావు మెహెం దర్ కర్ మిరజ్" వారిచే జరుపవలయును.

బెసెంటుమ్మగారి విశుదలు:—పాల్లమెంటు ప్రభువులసభయందు జరిగిన చక్కను సీనిలు అందు మిలిటరీ గజెట్టు యిట్లు వివరించుచున్నది:—పాల్లమెంటు ప్రజలసభయందు లిరు చక్కను సమర్థించుచు మాంటూగూర్ల రామస్వరప్రసంగము లోని వారికంటె ఇన్నిగుటన్న ప్రభుని యువవ్యాసమున నూతనాంశములు లేవు. బెసెంటుమ్మగారి విశుదలవిషయమై తాము బాధ్యుల నుని శ్రీరాజప్రతిభి యొప్పుకొనికట్లు ఇండ్లింకుటను ప్రభువు నుడివియున్నాను. అయినను ఈపెను విశుదల చేయవలయు నను నూచనము నిండియా కార్యదర్శి యొగర్చి యుండెను. రాజప్రతిభియు యాలోచనసంఘమును గూడ సైనుచనమును సున్నించిరి. తత్కారణమున వీరి రాజ్యాంగవిధాన మెల్లరుకు ఆపాదించవలె ననుట సమంజసము కానేరదు. భారతవర్షమున స్థిరమగు పాలకవర్గ ముండవలయునని వాదించువారు వైరాజ్యాంగ విధానమునకు తమ యసమృత్తిని వెలువరింపక యూరకొనరు. హిందూదేశమున నాందోళన మధిక మగుచున్న దనియు ఆ యాందోళనము నాపుతేమ ఎ వ్వియె స్వాతంత్ర్యములను భారతీయుల కీయవలయునను దొరతనపు వాదము సంతాపకరము. హర్షింజి ప్రభు విట్టి నటనకు లొంగిపోయి ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యముల నొసంగుచుండెను. తత్కారణమున నాందోళనము మరింత వృద్ధిచొంది పాలకవర్గపు పలుకుబడి క్షీణించిపోవుచు. హర్షింజి ప్రభు వీ దేశమును వీడగ నె యిట్టి చిద వదలివదనుకొంటిమి గాని మా యభిప్రాయము పొరబాటయ్యెను.

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ.

(౧)

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యువస్వాసము.

27 వ తేదీనుండి బిక్కవోలులో జరిగిన గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర మహాసభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులైన మాది చెడ్డి వేంకటరత్నము నాయకుగారి స్వాగతోపన్యాసము నుండి యీక్రింది ముఖ్యవిషయములు ప్రకటితములు.

ప్రారంభమున యధ్యక్షును గూర్చి పరిచయము నుడిచి న్నాడుగారిట్లుంది:— సోదరులారా! ఇట్టి విషయమును ముందు మన నాయకులను కొనబడువారు చెప్పవలెను. “ఆంధ్రేశ్వరముచేసి ఆంధ్రేశ్వరముచేసి యధ్యక్షుని పూర్తియైన వెంటనే స్వపరిపాలనము లభించునట్లు ప్రభుత్వమువారియొద్ద నుండి ఒక ప్రమాణమును గ్రహించుట”ని చెప్పవలెను. ఇప్పుడు మనము స్వపరిపాలనకు తగియున్నామా? తగియుండక ముందే స్వపరిపాలనము బడసిన యెడల గలుగు ముప్పులేవి. ఈ ప్రశ్నలను గూర్చి యోచించుటకు ముందు ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమును గురించి కొంత చెప్పవలయును. ప్రపంచ చరిత్రనుండు మూడు విధములగు పరిపాలనములు నిరూపింపబడియున్నవి. ఏక ప్రభుని పరిపాలనను కొందఱు ప్రభువుల పాలనను; ఆసేవల పరిపాలనను. ప్రస్తుతము హోమయూలు ఆంధ్రేశ్వర కారకులగువారు తాముకొనునది ప్రజాప్రభుత్వమని చెప్పబడినది. చిట్టి చివరకు పరిపాలన మంతయు ప్రజల హక్కులను చేసి, ప్రతిపాయనికని పరిపాలన మునందు పలుకుబడి యుండునట్లు చేయుటయే గాక అతడు పరిపాలనమున ఏదో విధమున కొంత భారము వహించునట్లు చేయుటయు అగర్భ ప్రాయముగు పరిపాలనమని నేనును చెప్పుచున్నాను. సంఘమున సత్వరత్వము, విశాలజ్ఞానము నుండుటయే ప్రభుత్వ లక్షణము గాన ప్రజల సత్వరత్వమును ప్రజామును ప్రతిఘటించు మంచి ప్రభుత్వము చూపవలసిన గుణమైయున్నది. రాజకీయ సంస్థాపనము ఏర్పఱుప బడునప్పుడు అది అందలి జనులకు ఎట్లు ఎంతవఱకు ఉపకరించును ప్రస్తుత జ్ఞాన సాంఘిక విషయములం దెట్లు తోడ్పడునని ఎవరైనను యోచించక మానదు. ఒక సంఘమునకున్న విద్యా జ్ఞాన, ప్రవర్తనాదుల అభివృద్ధినిబట్టి ఆసంఘమునకెట్టి ప్రభుత్వ ముండవలయునో నిర్ణయింపవలెను. సర్వప్రతినిధిబృందముగల పరిపాలన గాని లేక బిసెంటుగాని చెప్ప హోమయూలుకు గాని మనము తగియున్నామా?

హిందూదేశమున ఆసేతు కేతనగరము హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు మున్నగు మతముల ప్రజలుగలరు. వీరిలో హిందువులసంఖ్య అధికము. ఇంక హిందూమతములో ఆసేక జాతులు, ఆసేక భాషలు, ఆసేక తెగలుగలవు. హిందువుల నందఱిని ఒక జాతిగా కూర్చుటకు వీలుపడదు. ఆంధ్రులమగు మనము తమిళవానితో గాని, మళయాళీవానితో గాని యెంతగాలివానితో గాని మాట్లాడియుండము. హిందూదేశము ఆసేక జాతులగుల ఒక గొప్ప ఖండము. మహాభారతమును గూడ అట్లే చెప్పబడినది. ఒక్కభాషగల జాతియైనను, ఆసేక విధముల సంఘములు గలిగియున్నది. మతము భాష గాక ఇంకే బంధములు వీరికిగలవు? ఇది యన్నియు ప్రత్యేక ప్రత్యేక సంస్థలు. వీని నన్నిటిని కలిపి జాతియని ఎట్లు పిలువవలెను. జాతి లక్షణము లేవు. మానవ ప్రపంచములో నొక భాగమువారు తమలో తాము కలసిమెలసి యుండి పరస్పర సాను కంపము గలిగి ఇతరులతోవలె గాక తమ సంఘము వారితో ఎక్కువ పరస్పర సహకారభావము గలిగి ఒక్క ప్రభుత్వము క్రింద గాని స్వపరిపాలనమునే గాని తమ వారి పాలనము క్రింద గాని యుండగోరువారి కేంద్రబిని ఒక జాతి యని పిలువవచ్చునని జాక పూ ఆర్డుమెంటుగారు వ్రాసిరి.

ప్రస్తుత సందర్భములలో జాతియని పిలువబడు మనలో (చతుర్వర్ణ ములలో) పరస్పరసానుకంపభావముగలవా? కొన్ని గ్రామములలో ఉత్తమవర్ణముల వారు ఇతరవర్ణములజనులకు హిసముగా చూతురు. పంచములకు మానవప్రపంచమునందే స్థానము నీయలేదు, వర్ణములలో నట్లుండినను ఒక తెగయను ఇంకొక తెగయను సానుకంపభావము గలదా? పంచములలో వైనను, మూలమూలగల కట్టి సానుకంపబంధము లుండెనా?

ప్రస్తుతసంఘ ప్రాతినిధ్యముగోరు వారి కీక్రింది లక్షణములు లుండవలెనని మూ ఆర్డు మెంటు గారు వ్రాసిరి. (1) అట్టిపాలన మనకు ప్రజలు ఇచ్చవలెనని, (2) దానిని నిర్వి కాశాదుటకు ప్రజలు సమ్మతించి ప్రస్తు

త్తింపవలెను. (3) దానివలన తమకు గలిగిన విప్లవకర్త ధర్మములను ప్రజలు నిర్వహించుటకు కత్తి గలిగియుండవలెను.

ఈ లక్షణములు మనదేశములో ఆంధ్రులలో నున్నవా? 11 ఆంధ్రమండలములందు 460000 బ్రాహ్మణులు, 250000 క్షత్రియులురాజులు, రైతులు వైశ్యులుకాపు, వెలమ, కమ్మ, గొల్ల, బలిజ, తెలగలు 70లక్షలు భూములలోలెక్కింపబడిన ఇతర జాతులు 34 లక్షలు. పంచములు 24 లక్షలుగల పీఠంబడిని కలిపిమాచిన వైలక్షణములు చెల్లునా? చెల్లువు. బాబు భూపేంద్రనాథ బానుగావు సర్వస్వ సమ్మేళనమున కొక బిల్లు నవపాడిచిరి. కాని మన వర్ణాశ్రమ ధర్మ మహాజనులు దానిని త్రొసివేయించిరి. ఇది యింతయు వారిఅధిక్యమును నిల్పుకొనుటకు చేసినదే బ్రాహ్మణ పరిపాలనమే కాని బ్రాహ్మణేతర పరిపాలనమే కాని బానుగా కాన్యభారమును నిర్వహింపకుండినవో ఎవరో ఇంకొకరు పరిపాలించుచుండునప్పుడు మనలో ఇట్టి పరస్పర ద్వేషభావముల కవకాశములుండవు.

ద్వితీయ దినము.

(మా ప్రత్యేకస్వకీయ విలేఖరి)

బిక్కవోలు, అక్టోబరు 28:— వర్షము మిక్కుటముగ గురియుటచే సభాపండిత మంతయు కురిసినది. కాని యిరుకుకైచి బురద బాడిలేనట్లు కార్యనిర్వాహకులు తగు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని సభ్యులు నిశ్చయించి సభకు రాజేను. సుమారు 1507 మంది సభకువచ్చిరి. మ॥ కా॥ ఎ. పి. పాశ్రోగారు నేను బరంపురము వెల్లిరి. శ్రీ కుమారరాజు వారు (అగ్రాసనాధికారిగారు) వారిస్థానము నలంకరించిరి. సభ 2 గంటలకు సమావేశమయినది. కార్యక్రమముతిన్నగలేదు. చాల అల్లరి. సభ్యులలోజరిగిన ఉపన్యాసములు చెప్పనది తిన్నగ వివరపడలేదు. శ్రీకోడిరామమూర్తిగారు కార్యక్రమముచు ధ్యమ బయటకు వెల్లిరి. వారితో చాలవందీ పండిరమును వీడి వెల్లిరి. సభ సమాప్తియగుసరికి సుమారు 400 మంది సభ్యులు మాత్రము సభామందిరమున గలరు.

వ్యవసాయము, ప్రాథమికవిద్య, నీటిపారు, నిర్మాణాత్మకరణము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ఆరు తీర్మానములు ముఖ్యము లయినవి. సభాధ్యక్షులకువందనములతో సభ 6 గంటలకు ముగిసినది.

నేనువచ్చినప్రముఖులలో పెద్దాపురము డి॥ కలవర అభిమన్యవల్లూరుకొక మ॥ రా॥ డి. రాజగోపాలరావు రామచంద్రపురము తహసీల్దార్. బిక్కవోలు డి॥ తాహసీలు దారు, మ॥ రా॥ రెడ్డం శ్రీరామారావుగార్లు నుండిరి.

అమ్మిలుప్రభుగారి ఉపచారకాగ్రహము.

వైశ్యహముయొక్క కమిటీసభ్యులు నిశ్చయించినందున సానుకాలము 4½ గంటలకు గవర్నమెంటు హాలులో పెంట్లెండు ప్రభుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. ఈ క్రింది కమిటీసభ్యురాండు సభ నలంకరించిరి.

కార్య్య ఇలిన్, మెదలి సతిగార్లు ఆర్. జి. సి. రాబర్టునన్, సర్ ఆలెగ్జాండరుకామ్రూ, గాడ్డుప్రసేన, మేజరు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇల్ విన్ గార్లు సభామందిరమున నుండిరి. 18-వ సంవత్సరపు రిపోర్టు చదువబడి ఆమోదించ బడెను. ఆ రిపోర్టువందలి యంతయును కొన్ని యాదిగున నడపారంపబడినది. గత సంవత్సరమున సంవత్సర చందాదారులు 109 గురును, జీవితకాలపు చందాదారులు 32గురు ఉండిరి. ప్రస్తుత సంవత్సరము 32గు జీవిత చందాదారులును, 105 గురు సంవత్సర చందాదారులును గలరు.

మిస్. వేంకట్రావుగారును, ఉపచారకులు భక్తివిశ్వాసములతో దయ పనులను నిర్వహించినందు కెంతయు వారు వందనీయు లని తెలపబడినది.

13 వ సంవత్సర ప్రారంభమున 8 గురు ఉపచారిక లుండిరి. అందు ముగ్గురు తమ పనులకు రాజీనామాల నిచ్చిరి. మితి ఇద్దఱు ఉపచారికులు నియమింపబడిరి. కాని 7 గురిలో నొకరిని తొలగించిరి. కాబట్టి సంవత్సరము పాడుగునకు ఇంచుమించుగ ఆరుగురు ఉపచారికలే పనిచేసినది చెప్పవచ్చును. ఉపచారికల సంఖ్య పెద్దియిండుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. కాని యధ్యక్షుచే సుపచారికులు దొంగకుండవ న్నారు. యధ్యక్షు పూర్తియగునంతయు సుపచారికులు దొంగకుపోయినయెడల గృహమందు 6 గురు ఉపచారికులును మితమండలిని నమ్మవచ్చును.

తమసంఖ్య విగుణ స్వల్పమైనను ఉపచారికులు గా నిండిన కృత్యములు సహజ ఆశ్చర్య కరమైనవి. వీరు 71 కేసులలో ఉపచారికులను చేసిరి. అందు 18 ప్రమాతి కేసుల

యుండెను. 45 మెకీకల్ కేసులును 13 సబ్జిక్ట్ కేసులును ఆయియుండెను. ఉపచారము మొదినవారిలో 44గురు చందాదారులు 27గురు చందాదారులు కానివారును ఆయి యుండిరి. 126 సంవత్సరములో 56 గురు చందాదారులు, 39 గురు వై వారును ఉపచర్యము నొందిరి. గత సంవత్సరములో జరుగెన చందాల సాముకంటె 13-వ సంవత్సరములో జరుగెనచందాలదర్యము తిక్కునగ యుండెను. వెనుకటి సంవత్సరములో కర్నూలులోగా సుమారు 170 రూ॥ మిగిలినవి. 13 సంవత్సరమున ఖర్చులుపోగా సుమారు 700 రూ॥ లు మిగిలినవి. ఉపచారికలసంఖ్య తిక్కునగ నుండుటచే వారు ఉపచారముచేసిన కేసులు తిక్కునగ యుండుటచే రాబడిలో కొంత కలిగినది గ్రహింపవచ్చును.

హోమయూలుగుతరపున మా॥ లగు జిమ్మగారిక్రింది తల్లివార్డును ప్రధానయంత్రిగారికిని హిందూదేశయంత్రిగారికిని బంపిరి. “సంజె టైము” పత్రికలో సిడెన్హాము ప్రభువుగారు వ్రాసినవ్యాసముందలి యబద్ధములకు మాయసమ్మతిని దెబ్బపలసినదిని నేను కోరబడితిని. ఆతడింగ్లండులోజరుపుచున్న ఆ క్రమాంతోశము గూర్చియు మాయసమ్మతి తెలుపగోరబడినది రాజప్రతినిధిగారెంత ఆతురతతోడనో గాంతి వాతావరణమును గోర మేమెంతయు దుతూహలముతో నందులకు సిద్ధమయియుండనట్టి వాతావరణమునుంచుట నతడు పాసగవీయకున్నాడు. స్వచ్ఛంద సహాయకుల నత్యధికముగ వైశ్యమున జేర్చలేకుండుటయే రాజకీయనాయకులు జనాభిప్రాయమునుజెప్పలేదనుటకునిదర్శనమనుట కేవలమబద్ధము. భారతీయులు బాగుగ స్వచ్ఛందసేవను జేరకుండుటకు కారణము వారి కన్నతోడోగముల నొందుట కవకాశము లేకుండుటయు కాలపరిమితి చాల నందులకు నిట్లయ్యెనే గాని నేరుకాదు. సిడెన్హాము ప్రభువుగారి నిర్దయా యనభివృద్ధి దాయక పరిపాలనము ఈ రాజధానియం దింకను మరువబడలేదు. ప్రస్తుతపు హిందూదేశ జనాభిప్రాయ మాతనికింతుకయు తెలియకున్నదని అతని మాటలవలన చెలియుచున్నది. స్వపరిపాలన బడయుగోరు హోమయూలు ఉద్యమము విద్యాధికులగు వారియందుమాత్రమే వ్యాపించుటయే గాక జనసామాన్యము చేతను విశేషముగ బలపఱుప బడుచున్నది. ఆయుధ్యమమెంతవేగముగ వ్యాపించుచున్నదియు విచేంద్ర క్రిందటి నుండి హిందూదేశము సంగతి యెఱుంగనివారి కేమియు తెలియదు. హిందూదేశమునకు స్వరూపాలన మొనగబడు వాంఛకంటె హిందూదేశమిప్పట్లున చేయించుకోరికను గోరనేరదు. మరల ఇధికార వర్ణమువారి నిరంకుశాధికారమును నెలకొల్పు నెంచు పాక్షికులును, సంగతి సంవత్సరములనెఱుంగని వారునగు ఆంధ్రేశ్వరవాచుల వాక్యముల విశ్వసించి గ్రిటిపు నియోజిత సభ్యులు మావాంఛితముల నొకసంఖ్యలో ఒంగుచేసిన చాల విచారకరముగ నుండగలరు. ఇంకొకటి ప్రతిపరిపాలనము హిందూదేశ విశ్వాసముకు వైశ్యులకుని సిడెన్హాము ప్రభువుగారు చెప్పినదంతయు నిజమ. ఇట్టికోరిక నిర్బంధకంటె నితరమాగ్యమున నావిశ్వాస మధికి ముక్తిచేయుగను శృభముగను నిలువ బడజాలదు.

మధ్యస్థులు “గ్రామ్యమేట్టి” సంఘము:— మధ్యస్థులలో నొకసంఖ్య హోమయూలు విద్యార్థులకు రాజకీయ సభలకు హాజరు చేయించు ఉత్తేజులు ఆరావృత్తు “గ్రామ్యమేట్టి” సంఘము వారు తెలి బురచిన యసమ్మతికి ప్రత్యక్షము. ముగ్గురు శివు కమిటీయగా రిట్లుచెప్పిరి. ఇప్పటి ఉత్తేజులు విద్యార్థుల హక్కునకి మాత్రము చాల సహజ కరమును గ్రామ్యమేట్టి సంఘ విద్యావర్ధమున నున్నామని నలు తెప్పించి ప్రోత్సహించు తెచ్చియులేవు. ఇంకొక విశ్వయంప బలము కలది:— ఏసభ రాజకీయ మైనది, ఏసభ కొంతవఱకు మాత్రమే రాజకీయమైనది? అదొక ముడిని అనుభవములే విద్యార్థులు నిశ్చయించుకొనుటకుంటె అధికారులు నిశ్చయించుటయే మంచిది. దానిని బట్టిమాడ ప్రస్తుతపు టుత్తరు తెచ్చివచ్చునను కలెనమైనదికాదు. నాగపూరు నందును, మరొకన్ని ప్రదేశములందును జరుపబడు సభ తెల్లవై నదియు సంఘమువారికి తెలియనట్లున్నది. రాజోవు తరము వారి విద్యసహ, అభివృద్ధిని ముఖ్య కారణమగు పాఠశాల కేసును దీసివేయవలయునని ఈ సంఘమువారు కోరుట కెంతయు నాకాశంకము గలిగియుచున్నది. విద్యా చట్ట ధనలహుటకు తగినంత కారణమును సంఘమువారు లేక చేయలేదని తమ ప్రభిప్రాయము.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం. అక్టోబరునెల 30-వ తేది

మంగళవారము

సంగ్రామము.

ఇంటిపై విజృంభణము

ప్రజావ్యవస్థలను నష్టాకాలమునందు జర్జు నలు సుభముగ లభించు విజయమునకై ప్రయత్నము సాగుచున్నది. పన్నాకాలమునందు పశ్చిమరంగమున సంగ్రామ విజృంభణము సహజముగ దగ్గుటచే, జర్జులకు కొంత అవకాశము జన్మింను. 1914 వ సంవత్సరమున జర్జులు కలయిక త్రనము ను దీసికొని యెత్తించి విధ్వంసముచేసిరి. 1915 వ సంవత్సరమున జర్జులు సర్వమును, 1916 వ సంవత్సరమునందు రుమేనియాను విధ్వంసము గావించిరి. ఈ జర్జుల మేల్తీపుకు మరలెదరని యూహించగ, రుమేనియై విజృంభణ మారంభించినటుల గాన్పించినది. ఈ విజృంభణము గొప్పసాగలేదు. కొంత వడి జరిగి జర్జులు వెనుకకు మరలిరి. హింజెడబర్గ సేనాపత్యునియొక్క విధానమునే యనుసరించుచును. అందుచే భావిపరిణామము గూర్చి యూహించుట సులభపాద్యము. అయినను యీ తరుణమున జర్జులు ఇంటిపై విజృంభించెదమని యుత్సాహము దలచి యుండలేదు. యుద్ధజ్యోస్వము జెప్పు టైయు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతికూడ మాతన యవస్థానము గూర్చి యూహించి యుండలేదు. జర్జులు రిగాముఖము నుండి ఇటాలియను, రంగమునకు వైస్యముల గొని వెచ్చిరి. ఇంతకు కారణము లేకపోలేదు. ఆఫ్రియాదేశీయులు అహరహ దార్ధ్యముల కరవుచేరి పలుకాముల బడుచున్నారు. యుద్ధమున యలసి యున్నారు. ఈ వత్సర మేరంగమునందు జర్జులకు విజయములు గాన్పించలేదు. జలాంతగ్రాముల చాకచ్యము నానాటికి దగ్గుచున్నది. శత్రువుల సంఖ్య యధికమగుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో మనోబాధ్యములేని ఆఫ్రియాను సంగ్రామవిముఖులగుట నాశ్చర్యమెద్దియు లేదు. అందుచే ఆఫ్రియాను వైస్యమునకు దోడయి, జర్జులు ఇంటిపై విజృంభించుటోయినచో, ఆఫ్రియాను జలలో యావత్తుట్టి వెనుకను. అందుచే జర్జులు వైస్యముల మాటలకులమంది రిగాముఖము నుండి ఇటాలియను రుమేనియను కేటించిరి. ఐతా జర్జుల దోడయి ఆఫ్రియానులనుండి లాగికొనిరి. ఆ ప్రదేశమును దిగి జయింప వలెనని ఆఫ్రియాను లుద్దేశించి యుండవచ్చును. ఈ రంగముందు సంగ్రామవ్యూహమును మార్చెను. సేనాని నడుపుచున్నాడు. ఇందుచే జర్జును విజృంభణము తీవ్రముగ జరుగదని యూహించవచ్చును. ఐతాజనోనది మీదుగ ఇటాలియనుల వెడలగొట్టిడడయింపసమీకమందున్న హూలియను మైదానము నాక్రమింప శత్రువుల యుద్దేశమును కాన్పింపగై వెలిపి. బెయిన్ సిల్వావీత భూమినుండి ఇటాలియనుల దరిమి, గొర్రెలతో ఇటాలియనుల కట్టును సడలించ శత్రువులు యెత్తించుచున్నారు. కార్యోనుండి ఇటాలియనులు వెనువదలుండ, పరునేడంగుల ముఖ ఫిరంగులతో, శత్రువులు జుగ్గిని గురిపించుచున్నది. సంగ్రామము కొండలదిగి ఇటాలియను

దేశపు సమభూమియందు బ్రవేశింప శత్రువుల యాశయముగ గవ్వుచున్నది. రుమేనియాలో జరిగిన తంత్ర మీ రంగమునగూడ జర్జులచే నవలంబింప బడుచున్నది. వెనీషియను మైదానముపైకి రా బ్రయత్నించుచున్నారు. మెకిస్సను చలనము ప్రబలముగ యారంభమయినది. ఇటాలియను లీ విజృంభణము నాపగలరా యని ఆంగ్ల దేశ ప్రతికలు విమర్శించుచున్నవి. ఆంగ్ల దేశములో కశ్చిమ రంగము ముఖ్యము, దక్షిణరంగము ముఖ్యము యను, వివాదము తిరిగి దలజూపినది. రుమేనియా స్థితికి ఇటాలిని గొంపోవ నీయగూడదని ఆంగ్ల దేశ ప్రతికలు హెచ్చరించుచున్నవి. భయమున కేమాత్రము తావులేదని మా యభిప్రాయము. ఇటాలియను సేనాని కెడోర్నాగారు ప్రసిద్ధి కెక్కిన సంగ్రామ వ్యవహారదత్తుడు. వెనుకటి పర్యాయము ఆఫ్రియానులు లంబార్డ్ మైదానము లలో ప్రవేశించినెంచి యవస్థానమున మారంభించి నపుడు యత్యంత నిపుణత్వముతో శత్రువుల యవస్థానము నాపివైచుటయే గాక, శత్రు ప్రదేశమును గొంత వశపరచికొనెను. యవ్యను పరివర్తన నూ సమయముందు జరుగకుండ నుండిన యెడల, ఆఫ్రియాస్థితి దుర్భరమయ్యెడిదే. కెడోర్నా యీ సమయమున యుద్ధ సన్నద్ధులై యుండక పోలేదు. నలువది లక్షల వైస్యముతో ఎట్టి శత్రు విజృంభణము నాపుట కయినను సిద్ధముగ నుండెను. కాని పన్నాకాలము ప్రవేశించిన పిమ్మట సంగ్రామ కార్యము లిక జరుగవనికొంత యుపేక్ష వహించి యుండవచ్చును. అందుచే ప్రథమమున తాత్కాలిక విజయము శత్రువులకు లభించుటలో నాశ్చర్య మెద్దియు గాన్పించదు. క్రమక్రమముగ ఇటాలియను సేనాని తన సామర్థ్యము జూపి శత్రువులకు గుణపాతము నేర్ప గలడని యూహింపవచ్చును. ఏలనన, శత్రువులకు వైస్య సంఖ్య నానాటికి దగ్గుచున్నది. ఒక రంగమునందలి వైస్యమును వేరొక రంగమునకు దీసికొని రావలసిన స్థితి సంతృప్తి పించినది. అన్ని సంగ్రామ రంగములయందును యొక్కమారు శత్రువులు తీవ్ర సంగ్రామము జరుపుట యసాధ్యమని విచితమగుచున్నది. కాలము గడచినకొలదిని మిత్రమండలి యుద్ధసాధన సామగ్రి యధికమగుచున్నది.

అందుచే యీ సమయమున మిత్రమండలి వారు శత్రువులకు యన్ని వైపులను యొక్కమారు యెత్తిడి గలుగజేయుట ముఖ్యపరము. రుమేనియంగ మిట్టి కార్యమున కక్కరకు రాజేమో యని, యూహింపవచ్చును. కాని రుమేనియదేశము స్వస్థత జెందుచున్నది. పరిశ్రామిక వైకల ప్రతి నిధులు సంధికొరకై తీర్మానము గావించినను, దేశములో వారి కలుకుబడి నానాటికి దగ్గుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు పెట్రోగ్రేడు పత్తనమును కాపాడుటకు తమ శక్తి సంతను వినియోగించెదమనియు, తుట్టుతుడవరకు ఆ పత్తనమందే నిలిచి యుండుమనియు ప్రకటించి జనులలో విశ్వాసము బురికొల్పిరి. పెట్రోగ్రేడు రక్షణము నిమిత్తమే ఫిన్లెండుగాని హెల్సింగ్ ఫోస్సుకు రువ్యములు వలె వేయుచున్నారు. పరిశ్రామిక ప్రతినిధులు దేశీయుల భావములను వ్యక్తపరచుట లేదని మా స్కోలో జరిగిన సభావృత్తాంతముచే విచితమగుచున్నది. ఆ సభలో సంగ్రామము నేకదీక్షతో జరుపుట యవసరమనియు యీతరుణమున సంధికి లోబడుట వినాశ హేతువనియు తీర్మానింపబడినది. ఇందుచే రుమేనియో సంగ్రామోత్సాహము తిరిగి ప్రజ్వలించుచున్నదని భూభూకొనవచ్చును. ఈ యుత్సాహములతోయొందిన కొలదిని, రువ్యము వైస్యము

స్వాస్థ్యముజెంది సంగ్రామములో పాల్గొన గలుగును.

అన్ని రంగములందు కన్నను కశ్చిమరంగమున జర్జుల స్థితి బలహీనముగ నున్నది. అందుచే మిత్రమండలి వారి. దృష్టి నా రంగమునుండి మరలిచుటకు శత్రువులు రుమేనియను, ఇటాలియను విజృంభణము జూపుచున్నారు. వీరి తంత్రములకు లోబడి కశ్చిమరంగమునుండి దృష్టిని మరల్చుట శత్రువుల వ్యూహమునకు సహకారి యగును. కశ్చిమరంగమున యవస్థానము తీవ్రముగ జరుగుచున్న కొలదిని, శత్రువుల యవజయము చేపూరగలదు. పర్వకాలము త్వరలో బ్రవేశించుటచే, ఫ్రాండ్సులో యుద్ధతంత్రము లాపివేయబడునని ప్రకటించ బడినది. ఈ ప్రకటనముచే ఆంగ్ల ఫ్రెంచివారల యవస్థానమున కార్యము లాగిపోవునమోయని భీతిగలిగినది గాని, అట్టి భీతికి కారణము గన్పట్టలేదు. ఫ్రెంచివారు లాయనువైపు జయప్రదముగ ముందుకు సాగుచున్నారు. ఎయిస్ ఆయిస్ మధ్యమున్న గుట్టులు ఫ్రెంచివారి స్వాధీనమయినవి. ఛావిగ్నుకు రెండువైళ్ళకువైన ఫిలియను అను గ్రామమును ఫ్రెంచి వారు స్వాధీనపరచికొనిరి. దీనికి లాయనుకుబోపు రోడ్డు, రయిలుమాగ్నములు చేరికతో నుండుటచే, ప్రస్తుతవిజయము లాభకరమయినది. ఇందుకు దోడు 11,000 మంది ఖయదీలు ఫ్రెంచివారిచే వశపరచికొనబడిరి. ఫ్రెంచివారు ఫ్రాండ్సులో గూడ విజృంభించిరి. హాతూల్స్టు అడవికి కశ్చిమ పరిసరములను ఫ్రెంచివారు సమీపింపగలిగిరి. ఆంగ్ల సైనికులు గూడ ఆడుడవికి చేరునలో సంగ్రామము సలుపుచున్నారు.

ఆంగ్ల ఫ్రెంచి విజృంభణము నేమాత్రము నడలించక, కశ్చిమరంగమున జర్జులకు యొత్తిడిగలిగించినచో, జర్జులు యుద్ధమును కొనసాగించుట దుర్భరమగును. వెనుకటి శతకాలముల యందు, కశ్చిమరంగమున విజృంభణ మూగిపోవుటచే జర్జులు సర్వము, రుమేనియాలను జయింపగలిగిరి. ఈ సమయమున కశ్చిమరంగమున యొత్తిడి యొక్కడయినచో, జర్జులు ఇటాలి సంగ్రామమును విడువవలసిన వారగుదురు. ఇటాలియను ఫ్రెంచి ప్రతికలం ఇటాలియను వైస్యము శత్రుదండయాత్రల నిరోధింపగలదని విశ్వాసము గనుబుచ్చుచున్నవి. ఫ్రెంచివారు ఇటాలియనులకు సాయముజేయ నిశ్చయించిరి. అంగ్లేయులుగూడ నటులగావించురని టైముపత్రిక యూహించుచున్నది. కశ్చిమరంగమున అమెరికెను వైస్యము పోరాటములో ప్రవేశించినది. శత్రువుల కిక్కుండియు కష్ట పరంపర లధికమగుట కిశ్చయము. బెజలు మిత్రమండలిలో జేరుటచే, అట్లాంటిక్కు సంద్రముపై జర్జును జలాంతగ్రాముల నిరోధించుటకు బెజల్ నాకాదళము సాయ మొసర్పవచ్చును. బెజల్ నాకాదళము స్వచ్ఛమయినను, మాతన సంగ్రామ నాకలలో విరాజిల్లుచున్నది. జర్జులకు ప్రతికూల పరిస్థితు లధికమగుచున్నవి. జర్జును ఛాన్సలరయిన మైకేలిసుగారు తమ కదవికి రాజీనామా యొసగుట పరిశీలించిన, శత్రుదేశస్థితి యుత్సాహకరముగ లేదనియు, శత్రువుల యవజయము సిద్ధించి తీరుననియు వ్యక్తమగుచున్నది.

మెయిలు రూపణము

మెయిలుపత్రిక యంతవరకు గావించిన అంగ్లేశము నిరాధారమయినది. హిందూదేశ ప్రభుత్వమును మాంటాగూగారు నిర్బంధించిరన్న యవవాద మసత్యమని, మాంటాగూగారు జెప్పు

టయేగాక రాజప్రతినిధిగారు గూడ బ్రకటించిరి. ప్రభుత్వసహాయకార్యదర్శి యగు ఐలింగుటను ప్రభువుగారు పదస్యసించిన పిదప, సిడెకోహం ప్రభువుగారి కేమియు దోచక తన దీర్ఘానము నుపసంహరించి కొనవలసి వచ్చెను. ఇంతటితో మెయిలుపత్రిక తనయవ్యక్తమును గ్రహించి మారాడక యుండిన గౌరవముగ నుండును. అటుల గోపంపక, మాంటాగూగారిపై నిరాశాసంజని తత్ప్రేరేపమును వెల్లిగక్కుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారును, మాంటాగూగారును ఏమి జెప్పినను మెయిలుపత్రిక విశ్వసించదలచలేదు. వీరి వాక్యముల సత్యములని నుడువ మెయిలుపత్రిక సాహసించుచున్నది. మెయిలుపత్రిక వ్రాతల కెట్టి నిరోధము లేదని ఆ పత్రికకు ధైర్యమే! మాంటాగూగారు కార్యదర్శి పదవియందుండక బోయినచో, బిసెంటు గారి నిర్బంధ విమోచనము గావించబడునా యని ఆ పత్రిక ప్రశ్నింపుచున్నది. మెయిలుపత్రిక వంటి పత్రిక లీ దేశమున లేకబోయినచో, నిర్బంధ శాసనప్రచారమునకవసరమే లేకబోయెడిదేమో! ఘద్రాసుప్రభుత్వమువారు హిందూదేశ ప్రభుత్వపు యుత్తరువును బలవంతముచే పాటింప వలసి వచ్చినదట! అందుచే మదరాసు ప్రభుత్వమువారు తమ గౌరవమును కాపాడుకొనుటకు, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ నెలుల బలవంతపరచిరో యా వివరముల నన్నిటిని ప్రచురింపవలయునని మెయిలుపత్రిక గోరుచున్నది. రెండుమారులు జరిగిన పరిభవముజాలక, మూడవమారు పరిభవము నెదుర్కొన మెయిలుపత్రిక సిద్ధపడుచున్నది. ఇట్టి కారణ రహితముగ ప్రలాపములకు నిరాశ యే కారణమని ఎట్టి ముందుకైనను సుగోచరముగాను.

పార్లమెంటుసభలో మొసగబడిన క్రతుత్తరము నియమముల ననుసరించి సత్యమే యయినను, సత్యేతర భావమును సూచింపుచున్నదట. నిజము వెల్లడించిన రహస్యము బహిష్కరముగనని సిడెకోహం ప్రభువుగారు గోరిన కోర్కె నిరాకరింపబడినదట! నిరుత్తరుఁడయి యీ ప్రభువుగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించి కొనగా, దొర తనము వారు నిరాకరించిన యీ పత్రిక దెలుపుట సత్యవిరుద్ధముగాదు గాబోలు! ఇండియా ఆఫీసు, రాజప్రతినిధిగారును, హోంయారు వాదులును గలసి నిర్బంధ విమోచనము కొనసాగించిరని మెయిలుపత్రిక నమ్మకము. పాపము మెయిలుపత్రిక సలహా వైకొని కార్యమునకు గడంగక పోవుట ప్రభుత్వము వారు గావించిన ముఖ్య దోషము. ఇంకను కొన్ని రహస్యములను మెయిలు పత్రిక బయలుపెట్టుచున్నది. 19 మంది శాసననిర్మాణ సభ్యులెరిసాయముతో విజ్ఞాపనము దయారుజేసిరో మెయిలుపత్రికకు చెలిసినది. హిందూదేశ ప్రభుత్వ ప్రతిభదగ్గుటకును, హోం ధూలర్ల బలమును పెంపొందించుటకును కారకు లేప్రభుత్వోద్యోగియో మెయిలుపత్రికకు చెలియును. పేరు దెలుపకపోయినను, మెయిలుపత్రిక మానసమునందున్నది, సర్ శంకరు నాయరుగారి యూహింపవచ్చును. ఇపు డీపత్రికకు గలిగిన భావనాన్యాయములో ఎవరిని నిందించుటకు గాని, నెవరిపై యసత్కారోపణ జేయుటకుగాని వెనుదియుట లేదు. యుక్తాయుక్త విచక్షణమును దరిమివైచినది. ఇకముందు ఆందోళనయందేయు అక్కడి పత్రికాసహాయముతో ఇంగ్లండులో గావించబడునట. ఇంకను యాందోళన సాగించుట కవసరమెదియో, అందు కారణమెదియో యూహింప లేకున్నారము.

ఆందోళనా రహస్యము సంస్కరణ ప్రదానమునకు విఘ్నముల గల్పించుటయే యని కరతలా

ఆంధ్ర పంచమ మహాసభ

బెజవాడయందు నవంబరు 4-వ తేదిని గూడును.
పంచమాభ్యుదయమునకు ముఖ్యము.
పంచమ మహాజనులును, పంచమాభ్యుదయాభిమానులును
రాఁజ్ఞాని తులు.

మౌన మగుచున్నది. సంస్కరణ ప్రదానముపై భారతీయులందరు తమ యాశలను నిలిపియున్నారు. ఇందుకుబుద్ధి పూర్వకముగ ప్రతికూలవాదులు నాటంకముల గల్పించిన ఎడల భారతీయులలోగలుగు యసంతృప్తి సామ్రాజ్యాభివృద్ధికితోడ్పడజాలదు. అందుచే ఈతరుణమున ప్రతికూలవాదులుతాముసామ్రాజ్యమునకు గావించు నష్టమునుగూర్చి యాలోచించుట ధర్మము. సామ్రాజ్య సాక్ష్య మధికమగుటకు యితికన్నను మంచి తరుణము లభింపదు. అంగ సామ్రాజ్యమునకు హిందూదేశము వెన్నెముక వంటిదని చచ్చిలు మొదలగురాజ్యాంగవేత్తలు గ్రహించియున్నారు. హిందూదేశమును సాక్ష్య బరచి, సామ్రాజ్యములో క్రబలమగు క్రథాన భాగముగ గావించిన గాని, సామ్రాజ్యము దృఢత్వము దాల్చునరదు. ఇట్టి ఘనకార్యమును సాధించుటకు మాంటాగూ ప్రభుత్వము యత్నించుచున్నారు. హిందూదేశమునకు తగిన స్వాతంత్ర్య మొసగిన గాని, యిట్టి బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు హిందూదేశమునకు శక్తి గలుగదు. స్వతంత్ర పాలన గోరుటకు గూడ, ముఖ్య కారణము సామ్రాజ్యసాక్ష్యము చేసూటకే. ప్రజలును ప్రభుత్వము వారును గలసి సాధింపదలచిన యి మృతకార్యమును యూరపియను సంఘమువారు భగ్గుముగావించినచో, యీ యశక్తి తరతరముల పరకు వీరిపై నిలచియుండును. అందుచే స్వలాభము వీరి సామ్రాజ్యాభివృద్ధి నే లక్ష్యమునం దుంచికొను వారెవరును, యిట్టి యనాలోచిత కార్యములకు గడంగజాలరు.

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయ జాతులు యున్నతవిద్య బడయుటకు తగిన యవకాశములు లేవు. అందుచే వీరిని హిందూదేశమునకు విద్యాభ్యాసము నిమిత్తమై బంపుట సమంజసముగ నుండునని, దక్షిణాఫ్రికా వీరులలో నొకరగు యెల్. డబ్ల్యు రిచ్చిగారు వ్రాయుచున్నారు. ఇందుచే, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు స్వదేశములో సంబంధము గలిగియుండి, దేశ సాంప్రదాయముల బోనాడక గాపాడుకొనుటకు వీలగును. ఇందుకు తగిన సాయ మొసర్చుమని రిచ్చిగారు దెలుపుచున్నారు. వీరి యూహ యాదరణీయమని మాతలంపు.

మదనపల్లి స్వరాజ్య గ్రంథమాలలో మొదటి పోత్తము మాతాభ్యాసము జేరినది. అందు స్వరాజ్యసభము స్పష్టపరచబడినది. ఆంగ్లేయులుహిందూదేశమును జయించిరనుట ఎటుల నిజము కాదో అందుకు చారిత్రక దృష్టాంతములు జూపబడినవి. హిందూదేశము అభివృద్ధియందు ముందంజవేయనలయుననిన, స్వతంత్రపాలనా ప్రదానమే ముఖ్యసాధనమని దెలుపబడినది. పోత్తము సులభమగు సాంధ్ర భాషలో వ్రాయబడియుండుటచే ఎల్లరకును సుగ్రాహ్యమగును. వలయువాడు, మదనపల్లి యూనివర్సిటీ కళాశాలయందలి యం.వి. యకా శర్మ గారికి వ్రాసిన యీ పోత్తము బడయగలగు.

గోదావరి జిల్లాబోర్డు 1916-17 సం॥

పరిపాలనానివేదికము

జిల్లాబోర్డు వారీసలైన ఎన్నికలు జరిపినది వ్రాయబడలేదు. సభల కరుదెంచిన అధికార అనధికార సభ్యుల సంఖ్య వేర్వేరుగ నీయబడలేదు. కాన జిల్లాబోర్డు సభ్యులు తమ బాధ్యతను గుర్తించి తమ భగ్యములను నిర్వహించిరని తెలుపుటకు ఆవకాశము లేకున్నయది.

ఈ బోర్డువారి క్రిందున్న తాలూకా బోర్డులలో పెద్దాపురపు తాలూకాబోర్డు అనధికారాధ్యక్షుడు ఆమిరిసానుభూతిరి జాత్రుడు ప్రజల కష్టముల నరసి వారి సౌకర్యము పాటు బడినట్లు కాన్పించుచున్నది. వీరికి విచారము ప్రశంసనీయులు. పిక్కినవారు కూడ వీరికలె ప్రజలసౌకర్యము కృషి సల్పెనరు గాక! యూనియను సంచాయకులు గూడ తృప్తి కరముగ పనిచేయుచున్నవని నివేదికము వలన విదితము. సంవత్సరారంభమున జిల్లాబోర్డువారి దగ్గర 272067 రూప్యములు నిలువయున్నవి. ఈ సాలిన జిల్లాబోర్డు అగ్రామును 1256623 రూప్యముల. ఇట్టి 1042952 రూపాయలు. నిరుటికంటె ఈ ఏట రైలుపన్ను సమూహ ఆదాయము హెచ్చినదని తెలుపబడినది. సంవత్సరాంతమున 515788 రూప్యములు వి.గి.లి.వి. కాకినాడ తాలూకాబోర్డులో ఇంటిపన్నులు సంతృప్తికరముగ సమూహకర్ణులు తెలియుచున్నది. వీరి కంఠకును తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడే ప్రశంసార్హుడు. అనుభావురము ఉన్నత సాతకాలమును అన్యతగల ఉపాధ్యాయులు చాల గుండి తేరని విషయ చింతిలుచున్నారము. ఈలోపమును త్వరలో తాలూకా బోర్డువారు భర్తీచే పెదవని నమ్ముచున్నారము.

టీకాలఉద్యోగిగలుందరకు అసదుద్ధరి జిల్లావైద్యాధికారి నివేదికము వలన విదితము. తక్షణము వీరిని తొలగించి కొంతమంది జీతము ఎక్కువ అయినకు బంధిపరిజ్ఞానము గల వారిని నియోగించుట సమంజసము. ఈవిషయమై తక్షణము భగిన చర్యను తీసికొనలెక. తాలూకాబోర్డువారు ఆరోగ్య విషయమై భరమను విరిగి వినియోగించియుండలేదు. వీరి సమాధానములు గూడ ఈ విషయమై తృప్తికరముగ లేవు. ఈ జిల్లాబోర్డు పరిపాలకుల సంపాదక వైద్యులను మొకటి చొదవరముతో పని చేయుచున్నది. జిల్లాబోర్డువారి స్వాధీనములోనున్న రక్తాశేపము మందిస్థిలిలో లేవు. ఇట్లుగా చాల కోరినవియు. జిల్లాబోర్డువారు ఈ విషయమై మేల్కొనవలసి విశ్వసించుచున్నాము. కలరా సాంఘిక వ్యాధులకు తీవ్రముగ నున్నట్లు కాన్పించును. విద్యాభివృద్ధిగైగాని, ఆరోగ్య విషయమై గాని జిల్లాబోర్డు వారి కెట్టి ప్రయత్నములను సలిపియుండ లేదని స్పష్టపరుచున్నది. జ్వర సంహారక విషయమైగూడ ఎట్టి క్రద్ధము తీసికొనబడినట్లు లేదు. ఎటులాదినను ఈజిల్లాబోర్డువారి పరిపాలన సంతృప్తి కరముగ లేదని సుకవుటకు చింతిలుచున్నారము. పాశ్చాత్యులందల కరగ్రాహిగాను జిల్లాబోర్డు కన్యకులుగ నుండిరి. అధికారాధ్యక్షుని పాలనముక్రిందనైన అభివృద్ధికాంచునని నమ్ముచున్నారము.

ప్రవాసప్రతినిధి 28-వ తేదీని కరాచినగరమున జేరి.

కలకత్తా ప్రేషముకడ నెండుకరాచినగరము జరిగె. కలకత్తా ప్రేషముకడ ప్రవాస ప్రవాసక మొసగె. సుప్రసిద్ధులగు సానులనేమను ప్రేషకుమొదల జేయించెడి. గౌరవాధ్యక్షులు భారముపై నైవేద్యముచేయుట నెలచి యుండిరి. సుప్రసిద్ధులగు కలకత్తా ప్రేషకుమొదల ప్రవాసక పరివర్తనమైన పిదప కరాచి ప్రేషకుక సంఘము వారిక సన్మానపత్రమును సమర్పించెడి.

కలకత్తా ప్రేషకుమొదల ప్రేషకుమొదల వరల తెలుపబడినది. చిన్నచిన్న కేసులు మాత్రమే విచారించుటకు చున్నవి ఒక మేజిస్ట్రేటు గారిక గలదు బాగా 300 కేసులు విచారించెడు.

యుద్ధానంతరమున భారతీయులు వాంఛించునది.

ప్రాధికారము లే. రామానుజాచారిగారి యువన్యాసము. దక్షిణభారతీయ వైశ్యసంఘము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము గా రావుబహదరు బహుళ నరసింహాశ్వత్థ శర్మగారి యధ్యక్షత క్రింద శనివారము నాడు సాయంత్రమున జరిగిన సభయందు ప్రాధికారము రామానుజాచారిగారి కిట్లుపన్నెందిరి.

ప్రాచీన ప్రస్తుతిని.

వాణిజ్యసంఘము పారిశ్రామికాదులందు ప్రాచీన కాలమున భరతఖండము చాల ఘనత కెక్కియుండెను. ఆంగ్ల పరామర్శము లీ దేశమున నాడు దీర్చిచి వ్రాసిన వ్రాతల కలన నది ప్రకటించుచున్నది. యూదుల రాజగు సోలయు నాటనందము భారతీయ వస్తుజాలమున విదేశీయులు క్లాఫించి వాంఛించుచుండిరి. కాని పలు కారణముల కలన నాస్తితి చాల మాసిపోయినది. ఇందులకు కేవలమంగ్లేయులుగాని కేవలము భారతీయులుగాని బాధ్యులుగారు. ఆంగ్లేయులకు తెలిసి నట్లు యాత్రముల నుపయోగించుటయు ఆరి నుపయోగించుటయు ప్రకృతి శాస్త్రపరిజ్ఞానమున భారతీయులెరుగరు. వ్యాపారము కొరకేర్పడిన తొమ్మిది యాద్యులందు వారు పింగుగా దేశము నందలి వ్యాపారము నంత నుపశాసించి దానిని కేవలవ్యవసాయ ప్రధానదేశముగ నెంచుకొనినది. కంపెనీవారి రికార్డులకలన వారు తమ ప్రతినిధుల కొంగిన సలహాలకలన ఈ విషయము గుప్తముచుచున్నది. వారి ప్రయత్నములు నెరవేరినది. ఈ దేశమున వస్తునిర్మాణ మంతరించినది. ఇతర దేశములందు ప్రజలలో హెచ్చు సంఖ్యగలవారు పరిశ్రమలందు పనిచేయుచుండగ హిందూదేశమునందలి ప్రజలలో 25% కొట్ల ప్రజలు ప్రాచీన వ్యవసాయమునందే నిమగ్నులై యున్నారు. కేవల వ్యవసాయముతో భారతీయులు తృప్తిపొందరాదు. సాధ్యమగునంత వ్యవసాయ పరిశ్రమ లభింపజేసి కొందునట్లు దేశీయ వశిగుంకలను శ్రద్ధ వహింపవలెను.

యధ్యము.

యధ్యములన కలుగుచున్న నష్టమును నిరూపించుటలో జరుగుచున్న వ్యవహారములను తెక్కనేయురాదు. పూర్వక వ్యవసాయ పరిశ్రమల విలువను యధ్యము లేదో లభింపలేనది లాభమునుగూడ దానికి చేర్చవలెను. యధ్యము సామాన్య ఆంగ్లదేశపు రుణము 500 కొట్లగును. దేశవాసులు దాని వడ్డీకిమాత్రమే సరిపడియుండును. ఆంగ్లేయులవారి ఆదాయమును రెండుమూడురెట్లు హెచ్చించి సమర్థముగాని కొంత భారమును వారు భరతఖండమునకు చేరవలెను. హిందూదేశమున పరిశ్రమల కేంద్రములనుకలన ఇతర విధానములనుకలన ఆదాయము నభివృద్ధి నొందింపనిచో ఈ భారమును హిందూదేశ హెచ్చు భరింపగలరు. ఈయధ్యములన సామ్రాజ్యమునందలి ఒకభ దేశముల ఏకీభావముగూడ సంస్థ మనస్సులగువారికి గుప్తమునైతి.

సంపద్యకృషి.

ఆంగ్లసామ్రాజ్యపునర్నిర్మాణము వాంఛించు బడుచున్న నడుటకు సూచనలగుటకు, చాలవంది చాలవిధానములనుబాది చిరి. ఆపునర్నిర్మాణ మెట్టియైనను భరతఖండస్థానము మాత్రము నునిర్వికము. రాజకీయమునందు వలె ఆధికమునందు గూడ పునర్నిర్మాణము జరుగకలదు. దీనికాధారమేయనిన మొదట వాణిజ్యపరిశ్రమల సంకములనుకలన ఆంగ్లదేశము కాలక్రమమున స్వేచ్ఛావ్యాపారము ననుమతించెను. ఆందుకలన తమవైశ్యవ్యము కలిగినవని వారుభావించిరి. కాని స్వేచ్ఛావ్యాపారమునగలన పని ప్రాస్థానికదేశములు గూడ వైశ్యవ్య భరితములైయుండెను. స్వేచ్ఛావ్యాపారముగల భరతఖండము కంపెనీవారిపరిపాలనమున వైశ్యవ్యవంతముకాలేదు. రక్షణముగల ఆమెరికానందు క్రాఫ్టర్లు వైశ్యవ్య వంతములగు నున్నవి. కాన ఆంగ్లదేశములకు ఆంగ్లికీతులలోని స్వేచ్ఛావ్యాపారముగా నిరక్షణముగాని అనుకూలించునది కలుతెను. దేశీయములకు ఆధికపరిశ్రామిక స్థితినిబట్టివిధాన మె.తదర కలకలననితోచుచో ఆవిధానమునందలి కారణములతోకలియండును. ఈవిషయమున నీ దేశమునందలి ఆధికశాస్త్రజ్ఞుల పలువురునాతో కేంద్రించి యున్నారని నేనుగన్పట్టెను. జ్యోతిషదేశమునకు 100 కి 100 వంతులు లాభము కలుగుచుండగ ఆంగ్లదేశమునకు 100 కి 20 వంతులు మాత్రమే లాభము వచ్చుచున్నదిని తోసపు ఛేదబట్టెనుగాను హెచ్చరించుచు దేశమున దానిని అదరిపెనైతి. ఇటీవల నీభావము

సంపూర్ణముగ మారింది. దానినిబట్టి చాల విధానములు సూచించు బడినవి. సామ్రాజ్యవైశ్యవ్య ప్రాముఖ్యమున విధానము నీని యన్నిటికీ శ్రద్ధ మైనది. బాల్కన్ ప్రభువుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైన సంఘము వారు దీనిని సూచించిరి. సామ్రాజ్యము నందలి ఆంగ్లి దేశములలో ను అన్నివిధములచేతను ప్రజాపాపకారము అహరహవక్త్య పదార్థముల సభికుముగ పండించుటవలన వారునిరసవచిరి. పరినిధానమునబట్టి శత్రుదేశములవైని హెచ్చుపన్నును అధినివేశములవైని స్వల్పముచుపన్నును విధింపవలసియున్నది. మరియు ఆంగ్లదేశ వాణిజ్య పరిశ్రమలకును వారి లాభములకును భంగము కలుగకుండను చూడవలసి యున్నది.

ఆవిధాన మనలంబింపబడినచో హిందూదేశమున కెట్టి లాభములును కలుగక పోవుటయేగాక చాలనష్టము కూడ కలుగును. హిందూదేశము హెచ్చు ఎగుమతులను దిగుమతులను గూడ చేయుదేశము. 1913-14 సంవత్సరమున 1220 లక్షల పానులు వెలగల సరుకులు దిగుమతియైనవి. 1680 లక్షల పానులు వెలగల సరుకులు ఎగుమతియైనవి. దిగుమతులలో శ్రీవంతు ఆంగ్లదేశము నుండియు శ్రీవంతు విదేశముల నుండియు వచ్చెను. విధానము ననుసరింపవలసివో శ్రీవంతువై తక్కువపన్నును శ్రీవంతువైన మాత్రము హెచ్చుపన్నును వనము విధింపవలసియుండెను. ఇప్పుడు 100 కి 5 వంతున దిగుమతి పన్ను మనముట్టుచున్నదిగాని విదేశములలోని సుంకములతో పోల్చిచూచిన ఇదిచాలస్వల్పము. అది చాల హెచ్చుగానున్నది. ఇంగ్లాండును ఇండియా దేశమునుండి వెళ్లిన పట్టుబట్టల వైని కంపెనీవారు 100 కి 90 వంతున పన్ను విధించి దానిని హతముచేసిరి. ఇప్పుడు తక్కువపన్ను విధింపవలసివో 100-కి 5 వంతులుగూడ తగ్గించి శ్రీమద 100-కి 2 వంతునను 1.4 మద 100-కి 20-25 వంతునను మనము పన్ను విధింపవలసి యుండును. కాన నష్టముధికమని గుప్తము. దిగుమతుల వలన నంతయును నష్టమే కలుగును. విదేశములు గూడ నిట్లే చేసివో మనము చేయునది ఏమి? మనఎగుమతులలో 100-కి 60 వంతులు విదేశములకును 87 వంతులు మాత్రము ఇంగ్లాండునకును అధినివేశములకును పోవుచున్నవి. విదేశముల వారిపై మనము పన్నులను హెచ్చించిన వారుమాత్రము మిన్నకుందురా? రుతి వత్సరమునను మనము ఆంగ్లదేశమునకు 4 కొట్లు యియ్య కలసియున్నది. దిగుమతులకంటె ఎగుమతులు హెచ్చినచో గాని మనము దీనిని భరింపలేము. కాన మనము తొందరపడి పన్నులను హెచ్చించి విదేశములకు కిక్కు గలిగించితిమేని ఎగుమతి వ్యాపారమంతరించును. ఎగుమతులను దిగుమతులను హెచ్చుబిమాదనేమనగమూరకము ఆధారపడియున్నది. దీనినిబట్టియే యాపాయికు విలువయొసగ బడినది. కాన ఎగుమతులు సన్నగిలినఆధిక విధానమంతయు నంతరించును. ఇట్టి ధీతిగతులలో మనము సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యత నంగీకరింపదగు నా అనువిషయమును మన మాలోచింపవలసియున్నది.

ఆధికస్వాతంత్ర్యము.

మనకు ఆధిక స్వాతంత్ర్యము వెంటనే కావలసియున్నది. ఇండియాదొరతనమువారి కార్మికములందు స్వాతంత్ర్యములేను. ఇండియానుండికి గర్వాధికారము. అతడు మాండ్లెరు వత్తుల ఆధిపత్యము ననుసరించును. ఇండియా దొరతనమువారి కధికారమున్ను వారు మన కనుకూలముగ చేతునకుటలేము పూచీగలదు? భారతీయుల నిపుడు వారు కృపామిత్ర నిరంకుశత్వముతోనే పాలించుచున్నారని గాని ఎటువై వారు (దొరతనము) విదేశీయులు. వారు మనభావములను గ్రహించి మనతో నేకీభవించుట నుకరముగాను. వారు శ్రేష్ఠతముగ చేసిన గూడ మన మాసింపినంతయు లభింపజోదు.

ప్రభుత్వమువారి విధి

ఆధిక స్వాతంత్ర్యము లభించిన దొరతనమువారేమి చేసెదరు? వారో కొంత రక్షణము నేర్పరచెదరు. వాణిజ్య పరిశ్రామిక వనరుల నన్నిటిని యుపయోగమునకు తే ప్రయత్నించెదరు. దొరతనమువారికి కొంత నష్టముండును గాని సాంఘిక వైతిక రాజకీయములబట్టి ఆనష్టము న్యాయమే యగును. దొరతనము వారు ఖనిజముల నన్నిటిని సమకూర్పరలెను. ఇంతవరకు వానిని విదేశీయులే కొనిపోవుచున్నారు. వీనిని త్వరత్వరగ దొరతనమువారు క్రయించి బనిలేను. భారతీయులు ధనమును సమకూర్చుకొని సమృద్ధి పరచును దొరతనమువారి వారలెను. అట్లులాగినచో ధనమంతయు నీదేశముననే యుండగలదు. దొరతనమువారికి 50 లక్షలనిచ్చు విదేశ సంఘమునకంటె ప్రస్తుతము తక్కువ మొత్తము నిచ్చు

నదియైనను స్వదేశసంఘమే లాభకరము. తమబిడ్డలు పెద్దవారైన బాగుగ ధనము వార్జింతునను నాశతోడనే తలితండ్రులు వారికి విద్య నేర్పించురు. దేశీయుల విషయమున దొరతనమువారుగూడ నట్లే చేయువలెను. దేశీయ ధనమునుగూడ గ్రహింపవలెను. ఇదివర కనుగదగినరీతిని భారతీయుల నడుగలేదు. దొరతనమువారు దేశీయులు కొరకు కొన్ని పన్నులను విధింపవలెను. దొరతనమువారు కొంత చేయుత యిచ్చికన్న సెందగల పరిశ్రమ లెన్నియో కలవు. ఈదేశమునుండి 40 కొట్ల వెలగల ప్రత్తి ఎగుమతి యగుచున్నది. 70 కొట్ల వెలగల నూలుబట్టలు దిగుమతి యగుచున్నవి. ప్రత్తివీధి ఎగుమతి పన్నును నూలు బట్టలవీధి కొద్దిగా దిగుమతి పన్నును చేసినచో వాపరిశ్రమ అభివృద్ధి నొందును. జనులు, చమురుగింజలు, అవినిగింజలు, మున్నగువాని మీదగూడు ఎగుమతి పన్ను చేయదగును. మన కార్మికస్వాతంత్ర్యము లభించినగాని మనయిచ్చకచ్చిరీతిని ఎగుమతి దిగుమతిపన్నులను విధింపవీలుండదు. ఈపన్నులు వేయటవలన రెండలాభములున్నవి. వానివలన 4 కొట్లు పానులు కూడివచ్చును. భూమిపన్నును హెచ్చించినచో సరముండదు. మరి విద్యా పారిశుద్ధ్యముల కధికముగ ధనమును వ్యయ పరుచుటకు వీలగును.

జపానుదేశము.

యుద్ధానంతరమునందేము కొరకుండనే రక్షణము కలిగినను భారతీయులు దాని నుపయోగింప జాలకపోయిరి. జపాను వారు తక్షణమే ముదంజపేసి తమ సామానుల నవరిమితముగ మన దేశమున కంపిరి. జపానులో వర్తకులను ప్రోత్సహించుటకును ధనసహాయము చేయుటకును దొరతనము వారికి గంపూర్ణమగు నధికారము కలదు. యుద్ధానంతరమున జపానును తొలగించుట ఇంగ్లాండున కంత సులభమగు పని కాబాలదు. ఆధిక స్వాతంత్ర్య మొసంగిన దేశమునకు చాల లాభము కలుగగలదు. ఎవరో కొందరు విదేశీయులు ధనమును గడించుచున్నంత మాత్రమున దేశవైశ్యవ్యవంతము కాబాలదు. 28 కొట్ల పానుల వ్యాపారము జరుగుచున్నదని లెక్కలవలన తెలియుచున్నది. ఔరంగజేబు కాలమునం దెంత వ్యాపారము జరిగినదో ఈ లాభము ననుభవించు వారెవరు?

వైశ్యుల విధి

పరిశ్రమలను పెంచుట వైశ్యుల విధి. తగిన ధనము లేదనికొందరుందురు. అనినిజము గాదు. ధనలోపములేదు. లాభము భారతీయులకే లభించునని ప్రజలు గ్రహింతురని ధనమును పెదజల్లుదురు. భారతీయులు ధనమును ప్రోగుచేయురు రని కొందరుందురు. ఆకొరిక ఇతర దేశవాసుల కెంత గలదో భారతీయులకు గూడ నంతయే కలదు. మన యువకులు విదేశములకు బోయి పరిశ్రామిక విద్య నభ్యసించి వచ్చి పెద్దపెద్ద పరిశ్రమల నేర్పరుప వలెను. ఇవట విదేశీయులు తాత్కాలికముగ నుందురు. కాన వారి వలన దేశమునకు లాభము లేదు.

యుద్ధానంతరము కొట్లు మున్నగు ప్రయాణ సౌకర్యము లధికము కావలెను. బంగారు నాణెముల ప్రచారముండవలెను. మారకపు ఇబ్బందు లన్నియును తొలగవలెను. ఇప్పటి బాంకులు వీధల ముకరించుట లేదు. గొప్ప వ్యాపారులకును ఎగుమతి దిగుమతుల చేయువానికిని మాత్రమే ఉపకరించుచున్నవి. పనివాండ్రును వ్యవసాయవారులకును లాభ మేమియును కలుగుటలేదు. కాన ఇండస్ట్రియలు బాంకులను వెంటనే ఏర్పరుచుట అవసరము. ఇవి యన్నియు లభించిన మన ఆధికస్థితి చాల బాగుపడును. లభించునో లేదో నేను చెప్పజాలనది ఆచార్యులుగారు నుడివిరి.

అధ్యక్షులు.

ప్రాధికారముగ సర్వవిషయములను సమగ్రముగ వివరించిరి. వైశ్యులవైని గొప్పభార మిపుడు పడియున్నది. ఆయా వర్గమువారి రాయపనలయందు ప్రత్యేకదీక్షను వహించుటకే వెనుక వర్ణవివక్షత ఏర్పరుపబడి యుండును. అవిభజనమున వ్యాపారము కంఠశూలపరము చేయబడినది. ఆంగ్లదేశము వారిం తి కా ల ము యు ధ ము న కు ధ న ము వ్యయపరప గలుగుట చాల వింతగా నున్నది. ఆ దేశమున సాయకు నికరపు లాభము 50 కొట్లుగాన వడ్డీ పోయినను గూడ ధనలోప ముండదు. హిందూదేశమునకు కొంతభారము తప్పదు. ఆందులకు మనము అదాయములను పెంచుకొనవలెను. ఇక దేశమున కాంతి హెచ్చుగనుండ వీలులేదు. వాణిజ్య పరిశ్రామికాంధోళ నము కలుగును. ఏదిరించుటకు రక్షించు కొనుటకును సుయోగ

సంఘముల సేవలను గానవలెనని నామక అయ జర్మను దేశీ నీయుడు నుడివెను. మధ్య యూరోపునందలి 1180 లక్షల మందియు నట్టి సంఘముల సేవలను గానవలెనని ఆంగ్లాప్రాంతాన్ని వాసులు భారతీయులు మున్నగువారి సహకారమును బడసిన గాని పోటీకి నిలవజాలరు. భరతఖండమున కధిక స్వాతంత్ర్య మొసగబడినగాని అట్టిసహకారమున కవకాశములేదు. గాన ఆధిక పరిశ్రామిక రాజకీయములందు కొంతమాత్రపు కలుగక తీరదని మనము ఆశించవచ్చును. న్యక్తిలాభముకంటె సంఘ లాభమున కధిక ప్రాముఖ్యత యొసంగబడుచున్నది. ఆంగ్ల దేశ మువారు గూడదని నిగ్రహింపగలుగుచున్నారు. భారతీయు లుగూడ నందులకు సంసిద్ధులు కావలెను. జర్మనుల వ్యాపారముల నదివర కసాధ్యములని తలంపబడిన వాని నెన్నిటితో యుద్ధసామగ్రిసంగమువారు సాధించగలిగిరి. ఇపు డైన మనము కార్యనిర్వహణవిశిష్టతను గడింపనిచో ఇతరులు అవకాశమును వశపఱచుకొని మనల నిప్పటివలెనే కూలీలను చేసెదరు.

కావలసినది కార్యనిర్వహణ దక్షత. ఏర్పాటు చేయు సామర్థ్యము పరపతి విదానే ప్రబలమగు వ్యాపారమును పర దేశముతోడనే సాగింపవచ్చునని ప్రాధేను ఆస్పాష్టాగారు నుడివెరి. జాతీయొక్క పరపతియే బాంకుల కాధారము. బాంకుల పద్ధతి మారిన గాని లాభము కలుగదు. ఆసామర్థ్యము కన్నీటికిని బంగాళా బాంకి ఆధారము. నీలరిగి లోటల కన్నీటికిని చెన్నపురి బాంకి శరణ్యము. గాన మనము బాంకులను మొదట సరిచేసినగాని దేశీయ వ్యాపారమభివృద్ధి మొదలు. బ్రిటిషు దేశీయుల ధనముతో నీ దేశ మున గొప్ప యంత్రకాలలు నిర్మింపబడుట నిశ్చయము. భారతీయులను గూడ వారు భాగస్వాములనుగా చేర్చుకొందురని నేను వింటిని, మనవారు భాగస్వాములుగచేరి క్రమముగ వానిని కైవశము చేసుకొనటకు వెను దీయరాదు. భారతీయ వర్తకసంఘము సాధకనాయము కావలెను. గొప్ప గొప్ప వ్యాపారములను నడుపుకొని గడింపవలెను. చెన్నపురిలో వాణిజ్య కళాశాల సేర్పరచవలెనని మన మాంబోళనము చేయవలెను. ఇంతలో మన యువకులను ఉన్నవాణిజ్య విద్యనభ్యసింపటకు విదేశములకు పంపవలెను. యుద్ధానంతరము పర శ్రమలందు చాల అభివృద్ధి కలుగగలదు. విశాఖపట్టణము నందును కొచ్చిలోను నాకాశ్రయములు నిర్మింపబడును. విశాఖ పట్టణమునందు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలను పెట్టించవలెను. ప్రవీణులను సహాయముగ నొసంగటకు మనము నిరంతరమును దొర తనమువారిని కోరవలెను. గాన నీతరుణమును వైఖ్యము వృద్ధి చేయకుండురని నేనుకోరెదనని గొల్ శర్మగారు నుడివెరి. ఎన్. వేంకటాచలము శ్రేష్ఠిగారు ప్రాధేనుగారికిని అభ్యుదయమును వందనము లర్పించి.

నీక్కులు; సంస్కరణములు:— సంస్కరణములను గూర్చి చర్చించుటకు సర్దారు సుందరసింగు మజిలీయగారిచే నాహ్వానింపబడి 26, 27 వ తేదీలను అచ్యుతసరములో నీక్కులసభ యొక్కటి జరుపబడెను. వందలకొలది ఆహ్వానపత్రకల సంపగా 50 గురు మాత్రమే సభకు విచ్చేసిరిని తెలిసినది. క్రిందటి దిశంబరు నెలలో అచ్యుతసరము నందలి ప్రధానపు ఖాస లదివాను గారు గావించిన సంస్కరణములకంటె నధికసంస్కరణము లందుముఖ్యమైనవేవియు జేయబడలేదు. హైదరాబాద్ లు కొరినవాటికిని మీరు కొరినవాటికిని గల భేదాంశములలో ముఖ్యమైనవి. (1) హిందూదేశమంత్ర సభ ఉండవలెనని మీరు కోరిరి. (2) కాంగ్రెసులీనలు కొరినటుల కాసనసభలలో 4/5 వంతులుగాక 2/3 వంతులు అనధికార నియోజకసభ్యులుండవలెను. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు నియమితులు కావలెను. ఆయా కాసనసభలలో నీక్కులకు విశేషముగ ప్రాతినిధ్యము నొసగవలెను. ముఖ్యముగ పంజాబునందు మూడవ వంతుసభ్యులు తమలోనుండి యెత్తుకొనబడవలయును.

బరంపురము సమీపమున రెయిలురోడ్డు తుమచుకొని బోవుట:— 28-వ తేదీని వర్షములు విశేషముగ కురియుట వలన జగన్నాథపురమునకును, బరంపురమునకును వర్ష 368-24 వ మైలు మొదలు 369-6 వ మైలువరకును గల కాలువకు గడిపడెను. నీరు రోడ్డుమీదనుండి పారుచుండెను. రెయిలు నడచుట అపాయకరముగ నుండుటచే మదరాసునుండి కలకత్తాకు బోవలయు మెయిలుబండి బరంపురమునకర్థ ఉదయ మగువరకు నుంచువేయబడెను. రోడ్డు బాగుచేయబడిన దివసది ఉదయము 7-45 గంటలకు బరంపురమునుండి బయలుదేరెను.

కలక్తరుగారి దర్బారు

మొదలైండు ప్రభువువారి యాజ్ఞాసారము చెన్నపురి కలక్తరు ఖాజుబహదూరు చహుమ్యు అజడ్జిక్ సాహేబు బహుద్దూరుగారు నిన్నటి సాయంకాలమున వచ్చుచున్న కళాశాల మందిరమున సుకసభచేసి ఈక్రింది వారలకు సనదుల సుసంగిరి. రాయసాహేబు బిరుదుమును బడసిన జిల్లా రిజిస్ట్రారు సి. నుబ్బాగారు 4 దినములక్రితమే కీర్తిశేషులైన చెప్పటకు కలక్తరుగారెంతయు చింతిరి. రావుసాహేబు బిరుదుమును బొందిన పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింటెండెంటు హెచ్. వెంకటేశ్వర అయ్యుగారు తెలుపు తీసికొని యాత్రాస్థలములకు బోవుటచే వారుకూడ తమ సనదును పుచ్చుకొనుటకు సభకు రాతేను.

బిరుదుములు పొందిన 11 గురిలో ఇద్దరు తప్ప కదమ 9 గురును సభకునుండిరి.

పండిత లక్ష్మణమూరిగారికి మహా మహాపాధ్యాయ బిరుదును సనదును ఎం. ఏ. పార్థసారథి అయ్యుగారికి దివాను బహదూరు బిరుదును సనదును, మహుమ్యు బజ్జా సాహేబు బహుద్దూరుగారికి ఖాజుబహదూరు బిరుదును సనదును, పి. నారాయణ మీనమగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, వి. పున్నయ్యగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, కె. బి. రామబాధమగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, సి. ఆర్. తిరువేంకటాచార్యుగారికి రావు బహదూరు బిరుదును సనదును, ఎస్. రాఘవేంద్రరావుగారికి రావు సాహేబు బిరుదును సనదును, ఒకగవడెను.

కొల్లేరు సరస్సు రయితుల సమావేశము

కొల్లేరు మునకలవలన రయితులకు గలుగుచున్న అపార మగు నష్టములను తొలగించి, మురుగునీరు పోవు మార్గములను వృద్ధిపరచుటకై ప్రయత్నించుటకు గాను కొల్లేరు రయితుల సంఘమును స్థాపించుటకై యీ నెల 16 వ తేదీని కైకలూరులో నొక సమావేశము జరిగినది. ఏలూరు, కైకలూరు, భీమవరం, గడివాడ, గన్నవరము, మున్నగు తాలూకాలనుండి రహురమి, 200 రయితులువచ్చి సభనలంకరించిరి. కృష్ణజిల్లా బోర్డు మెంబరు గుడిపాటి వేంకట చలపతిగారు నాటి సమావేశోద్దేశ్యముల నందరకు వివరించిన పిదప గోనెపాడు అగ్రహారమువారగు కొమ్ము శేషయ్యగారు 1891 సంవత్సరము నుండి కొల్లేటి తవవార చారిత్రమును విశదపరచి అనకట్ట కట్టుటకు పూర్వము కొల్లేటి యందు మాత్రమే వరిసాగుబడి చేయబడుచుండెననియు, కృష్ణా కృష్ణాగోదావరి డెల్టాలు తెరచబడిన పిదప వాని తాలూకు రహదారి 15 మురుగు కాలువలు కొల్లేటి లోనికి మరల్చుటకు టచే కొల్లేరు మునిగి. నీరు పోవుటకు దారిలేక రయితుల కమితముగ నష్టము కలుగుచున్న దనియు, దీనినుండి సముద్రమునకు ఉప్పుపుట్టు ద్వారా పోవుమార్గములగు, 1 వేరంటాలు కనువ 2 జుల్లికనుమలకు రెంటికినికనిన మరమ్మతులు చేయబడకుండుటచేత నష్టము మరింత పెరుగుచున్నదనియు 1891 సంవత్సరములో యజ్. నుబ్బారావు పంతులుగారు ప్రభుత్వమువారి కి యిష్టానుసార గురించి విన్నవింపగా పరిపాలకులు తమకు కొల్లేటిసంగతులుతెలియనే తెలియరనియు నుపన్యసింది యిదివిషయమై యాంబోళనము సాగించుట కొక సంఘ మున సదమయి యున్నది గాన దానిని స్థాపింపవలసిన దని హెచ్చరించిరి.

గుడిపాటి వేంకటాచలపతిగారు ఈ సంఘమును స్థాపించవలసిన దనియు, కార్యస్థానము ఏలూరులో నుంచవలయుననియు తీర్మానము నుపపాదించిరి. భీమవరముతాలూకా నివాసులగు కె. నరసింహయ్యగారు వేంకటపతిరాజుగారు దీనిని బలపరచిరి. ఈతీర్మానము సభాంగీకారమును బడిసి నది. పిదప నీక్రింది కార్యనిర్వాహకులు నెన్నుకొనబడిరి.

మొత్తే గంగరాజుగారు విన్నపము పెట్ట జమిందారు అభ్యుదయగమ్మకోశాధిపతిగారు, మున్నీమహమదు కన్నంసాహేబుగారు కైకలూరు, కొమ్ము శేషయ్యగారు గోనెపాడు ఉపాధ్యక్షులుగను.

జి. వేంకటచలపతిగారు వేంకటాచలపురము దుగ్గిరాల దేవురాజుగారు ఏలూరు కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనబడిరి.

వై ఆయుమ తాలూకాల రయితుల నుండియును, కొల్లేటిలంకలవారినుండియును ఒక యువసభము నేర్పరచి వీరి కలక్తరుగారికి కొల్లేటిపూములు వరదలవలన ఎంతసాగు బడి లే:యన్నదియు మురుగునీరు పోవు ఉప్పుచేటికి చేయవలసిన మరమ్మతులను గురించియు మనవి చేసికొన తీర్మానించుకొనిరి. — “హాజరుఅయిన రయితు”

స్థానిక చార్తలు

(౧)

అనిబిసెంటు నిధి:— ఈ నిధికి రు 56,680-5-1 చే నరివని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

రాయపురము ధర్మఅన్నశాల:— ఈ నెల 29 వ తేదీని కాలావారు 50 మంది నీదలకు అన్నదానము చేసిరి.

కీర్తిశేషులైన సి. వెంగుపిళ్లెగారు:— కరుణకు గూరు వెంగుపిళ్లెగారు జార్జిటవును అయ్యలూరి మొదలివీధిలో తమ స్వగృహమున గతి గురువారమున కీర్తిశేషులైన ప్రాయుట కంతయు చింతిలుచున్నాము. వీరికి చనిపోవుదిన మునకు 79 సంవత్సరములు వయస్సుగలదు. వీరు చాలకాలము డిప్యూటీ కలక్తరుపదవి యుండుండిరి.

సముద్రములో పడి చనిపోవుట:— ఎం. దక్షి

జానూరి అయ్యరుగారికుమారుడు సోమసుందరము 14 సంవత్సరముల బాలుకు గతశనివారము మధ్యాహ్నము కొంత మంది బాలుకతో గూడ ఎన్నూరు సముద్రములో స్నానము చేయుచుండగ కెటములచే లోనికి నీక్కున పోబడెనని తెలియచున్నది. బాలుకు మరణించెను. ఇతడుకై ప్రస కళాశాల లో 4 వ ఫారము చదువుకొనుచుండెను. ఆతరువాత స్నానము చేయుచుండిన మతీయకబాలుడు గూడ సముద్రములో పడి మరణించెనని తెలియచున్నది.

చింతాద్రిపేట ద్రవిడసంఘము:— చింతాద్రిపే

ట ద్రవిడసంఘమువారియజ్ఞాసరముక్రింద క్రిమతి అలిమేలు మంగ తాయారమ్మగారు యీ నెల 27 వ తేదీ సాయంకాలము రిక్తి గంటలకు “పాతశాలలో” దేశభావల ఆవశ్యకతను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పి. రామనాథం బి. ఏ. ఎం. ఆర్. ఏ. ఏస్. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. పాతశాలలందు ప్రస్తుతము దేశభావలు ఒకతైపున ప్రోసివేయబడుట చాలసంతాపకరము. మొన్న సిల్హాలో జరిగిన విద్యా సమావేశము వారివలన నేడైన కొంత మంచిరాగలదని యామె నుడివెరి. ఇంగ్లీషువారి లాభమే మన లాభమునకు ఆధారమగుటచే ఆంగ్లభాషనే సాధ్యజనికమగు భాషగ చేయవలెనని యు, మన మే భాషను నేర్చుకొని నప్పటికిని దేశభాషను ముఖ్యముగ నేర్చుకొని మన విద్యలో దానికి అగ్రస్థాన మొసగవలెననియు సభాధ్యక్షులు చెప్పిరి.

సి. ఆర్. సి. పాతశాల పెరంబూరు:—

పెరంబూరులో నన్న రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి పాతశాల 27-వ వార్షికోత్సవము దివానుబహద్రు రాజగోపాలా చారి గారి అధిపత్యము క్రింద గత శనివారమున పాతశాలా భవనమున జరపబడెను.

పాతశాలా బాలికలు సభ్యులకు ఆనందము కలుగునట్లు కోలాటము, కుమ్మి మొదలగు నాటలనాడి. బాలురు మార్గం దేయ, శవంతల, రామదాసు మొదలు గాగల నాటకములలో ప్రత్యేకరంగములను ప్రదర్శించిరి. ప్రవర్తనము అంగమునకు, ద్రవిడమునకు తెలుగునకు జరుపబడెను. పిదప పాతశాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు సంవత్సర రిపోర్టును చదివిరి. పాతశాల అన్ని విధముల జలల కువ మోగముగ నుండినట్లు దివదీనమును వృద్ధినిందుకట్టును ఆ రిపోర్టులన తెలియుచున్నది. పిదప సభాధ్యక్షులు బాలికలకు బాలురకు బహుచతులను పంచి పెట్టిరి. సభాధిపతిగారు పాతశాలను మిక్కిలి పొగచుటచే నేను దాని విషయమై విశేషముగ మాటలాడవలసరములేను. దిద్దల విద్యాభివృద్ధికి పాతశాలా స్థానము గావించిన యేర్పాటులకు పెరంబూరు వాస్తవ్యులందరను పాతశాలా స్థాపకులకు వందనము లాచరింపవలయునని అభ్యుదయ నుడివె పాతశాల ప్రధానోపాధ్యాయులను ఉపాధ్యాయులను క్లాఫించిరి జాతీయగీతము పాడబడెను.

ఈక్రిందియు త్రవము మిల్లిడి సత్తిరెడ్డిగారు రాయవరము; బ్రాహ్మణేశ్వర సభాధ్యక్షు:కు వ్రాసిరి. — సకలప్రయత్నములను జేసి నేడుగోదావరి మండల ప్రభువు బ్రాహ్మణేశ్వర మహాజన సభను సమకూర్చి విమర్శించుటకును, సమధికరీత్రమకును ఆనందము. నేను గూడ నీ కార్యమునక బాగా నకలసిన వాడనను; కాని నేడు నాకు తొమ్మిదవ లంఘనము నడుచుచున్నది. ఈమహాజనసభను జూడ నైతిగానందుటకు లక్షించుచున్నాను. సభ నిర్విఘ్నముగ నెరవేరుగాక! ఇది మజను అచ్చటచ్చట బొడచూపి యున్న మత వైషమ్యములను అతంఁ డ్రొక్కి, మనప్రయత్నము ఏవిధమునను భారతజాతీయభ్యుదయమునకు అంతరాయముగఁ దటస్థింపకుండు నట్లు సకలమును నిర్వర్తించి, ఈమండలము నందలి బ్రాహ్మణేశ్వర మహాజనుల సత్వరాభివృద్ధికి వలయు ధైర్యప్రయత్నములను గావ పడెదను.

కాకినాడ వార్తలు.

అంబాజిగూడ
(స్వకీయ విశేషములను యొద్దనుండి.)

రికార్డు.

కాకినాడ, అక్టోబరు 28:- బరిట్టువార గారు మేరయి సుగారికి జిల్లా కలెక్టరు ఛార్జి యే తేదీని యిత్తుకో నిర్ధారణ కలెయిలేదు. ప్రతిపాదు డిప్టీ కమిషనరు వారల వేరేవేరవు పేరయ్య రాష్ట్ర గారును, వోడవరము డిప్యూటీ కమిషనరు వారు తేలిక కల్ల సుబ్బయ్యగారు నువ్వార వేరేవేరవుల బొందిరి. ఈ నందురి మూర్తిరాజుల పంతులుగారు కలెక్టరు అఫీసు హెడ్ క్వార్టర్లను, మహమ్మదు అ జంతుల్లా సాహెబుగారు కోరంగి డిప్యూటీ కమిషనరు వారలను, వారణాసి నూరయ్య పంతులుగారు కాకినాడకు ప్రక్క డిప్టీ కమిషనరు వారలను, విప్లవీ చంకటాచలం నాయుడుగారు ఆలమూరు డిప్టీ కమిషనరు వారలను నియమింపబడిరి.

జిల్లా పరిపాలన సంఘము

కాకినాడలో స్థాపించుటకు నిర్ణయింపబడిన జిల్లా పరిపాలన సంఘము 22 తేదీ సాయంత్రమున పరిపాలన సంఘముల రిజిస్ట్రారు 'మే॥ హెమ్మింగ్స్ వెగారు' దివ్యుడు చేసిరి. ఇంతవరకు తాత్కాలిక సంఘమువారు చేసిన పనిని దెలుపుచు దుర్గి రావలూర ప్రకాశరావుగారు ఉపోద్ఘాతము చేసిరి. ఈ సంఘమునకు మూలధనము లక్ష రూపాయలు. దీనిలో రు 50,000 విడి ఆసామిలవాలానకు రు 50,000 పరిపాలన సంఘములకు నిర్ణయింపబడినది. పనిచేల రూపాయలతో పనిని ప్రారంభింపబడుచున్నది. జిల్లా కలెక్టరు 'మే॥ బరిట్టు' గారు దీనిలో కొంతభాగమును డిపోజిట్టు చేయుటకుంగీకరించినది తెలియచున్నది. ఈ క్రొత్త జిల్లా బ్యాంకింగు యూనియనుకు రాయబహద్రుల ఆర్మీ రఫుల నాధురవు పంతులుగారు ప్రెసిడెంటుగా, పాపయ్య వెంకట రామయ్య పంతులుగారు సెక్రటరీగా, మ॥ వ్రండవల్లి నాగభూషణం గారు బి. యె. ముత్తా మాణిక్యం గారు, చిక్కిన వెంకటరత్నం గారు, యశ్వంతి నూరయ్య వారయణమూర్తి గారు అన్ని కరవులతో నూరయణమూర్తి గారు డైరెక్టరులుగా నొక సంఘమున కెన్నుకొనబడిరి. ఈ యూనియన్ జయప్రథముగ కొనసాగును గ క!

లోక కల సంఘము

పెద్దాపురము తాలూకాలో నున్న మ॥ బొక్కనారాయణమూర్తి స్థానమున దనువోగిను ప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొని నియమింపబడినది తెలియచున్నది. పెద్దాపురము డిప్టీ కలెక్టరుగారే కొన్నాళ్లు ప్రెసిడెంటుగ నుండునని కొందరు, చదవంకట్టుం మొమ్మలగారిగారు, బొక్కనారాయణమూర్తిగారు అశక్తి వెంకట్రాయయ్య గాల్గూ నెన్నుకొనెనయ్యెను నియమింపబడునని కొందరు చెప్పకొనుచున్నారు. తామి యధికారమున నహించు తలంపుతో పెద్దాపురము నందున మధ్యదరు అనువోగిను డివీడంకి దగిలవాను లేదని విచారించి పెద్దాపురము డిప్టీ కలెక్టరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారని అమూలము సత్వేక దూరమని నమ్మకగి యున్నది. దివాన్ బహద్రుల దురజేత తేవరిరావు పంతులుగారు గోదావరి జిల్లాలో నున్న ప్రెసిడెంటుగనున్న కాలమున తాలూకా బోర్డులకు నూతన స్వార్థంత్రయులు వచ్చుటకు మార్గము నున్నది. యూనిటీ ప్రయత్న పట్టునెరచుగాన ప్రజలు కష్టముగ భయపడవలసివచ్చును. తాలూకా బోర్డులవై ప్రెసిడెంటు యెన్నుకలను గురించిన రూపు సరించుటకును, కాకినాడ తాలూకాకు ప్రత్యేక బోర్డు నెన్నుకలను గురించి యుద్ధి గాల నూరయ్య ప్రకాశరావుగారు కాకినాడ తాలూకా బోర్డునుండి తొలగించుటకు తీర్మానములు నవంబరు నెల మొదలుగల వచ్చించుటకు నిశ్చయించిరి.

గాన సభ

యథాప్రకారము కాకినాడ సరస్వతీ గానసభవారి పాటలు హరికథలు పాడ్యమి మొదలకొని కాలేజి పరమైన జరుగుచున్నది. జగన్నాథపురమునం వొక సభ వేరుగ జరుగుచుండుటచేత, వివరములనుండి చింతింపబడుచున్నది. ప్రభువులనుండి పరిచేయచున్న గౌరవ హక్కు కార్యదర్శిని సీయేట తప్పించి చాంగంటి సుందరయ్య పంతులుగారి సరస్వతీ గానసభవారి నియమించిరి. ఆయా వ్యయ అట్టిక యాయోజన ప్రకటింపబడినట్లు లాభదము.

మూసినీవల

ఆరవ వార్షిక భారీ వచ్చిన మొదట హోదామూర్తి వైరులవారి స్థానమును మ॥ కొమ్మిరెడ్డి కేశవ రామమూర్తి నాయుడు బి.సి. గారు పోటీ వారుకు లేవంప నెన్నుకొనబడిరి. నాల్గవ వార్షిక సభ భారీక వైరులకు మ॥ బాదా అన్నపరాజుగారును, బ్రాహ్మణులగుడ రావు వెంకయ్య బియ్యమియ్యగారు పోటీ వారును యున్నారు. అన్నపరాజుగారు మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకుండు తేది గొప్ప వర్తకులు 24 యొద్ద

నుండి కొన్ని వర్గములను, వీరిరువురు పక్షమున వోట్లకును ముమ్మరముగ నడుచుచున్నది. ఎన్నిక 30 తేదీని జరుగును. దొరతనము వారు నియమింప వలసిన మహమ్మదీయుని స్థాన మొక్కటి భారీగా నున్నది. ఇంతవరకు మొదటగా నున్న మహమ్మదు సులేమాన్ సాహెబుగారు చిన్న వారు పని యందు శ్రద్ధగల వారు న్యాయదర్శి కలవారు, ఈయన సిబ్బందిల కొరత గుండున్న వ్యయము తగ్గింప వలెనన్న కత్తులూని వారు. వీరు తిరిగి నియమింపబడు సంధాక నమ్మకము లేదని లోపలు చెప్పకొనుచున్నారు.

మొదట దసరా.

ఈ రెండు పండుగ లొక్క కాలమున తలపించినను మాపట్టణమునం దనోన్యాసముల భావముచేత హిందువులు మహమ్మదీయులు లేకను తొందరలేకుండ దినములను సాగనిచ్చుచున్నారు. ఇది సంతోషకరము.

విశూచి.

కడచిన నెలదినములలో 1100 మంది కీ వ్యాధిగ్రస్తుల సుమారు 600 ల మంది మృతిచెందినట్లు తాలూకాల లెక్కలవలన కనబడుచున్నది.

మాంటాగు గారికి మహాజరులు.

కలరా వ్యాధిని యందుటచే డెల్టా తాలూకాలలో మహాజ్వర సంకేతములకు కొంత యడ్డము కలుగుచున్నదని తెలియచున్నది. కాకినాడలో శ్రీ పోలవరము జమీందారు గారు బుజును సాంబమూర్తిగారు మొదలగువారు కడత్రధ పహించి దస్కతులు చేయుచుచున్నారు.

దక్షిణ ఇండియా బందిపోటు దొంగలు:- ఈమరాపురమునుండి తేవాక్, తిరుపుర నాధ మొదలి యువారి లెక్కతీ నాయకత్వముక్రింద సుమారు 30 మంది బందిపోటు దొంగలు గుంపులుగుంపులుగా గూడి దొంగతనములు, బందిపోటులు, హత్యలు మొదలగువానిని గావించుచున్నారు. ఈమరాపురము కొయిలపల్లి గ్రామములలో వీరయల్లరులు మొదట ప్రారంభించిరి. ఆది చెన్న పురికి గూడ వ్యాపించినది. తంజావూరు, అరుప్పక్కోట, ఆర్కోణములలో వీర రమారమి 30 బందిపోటు దొంగతనములు చేసిరి. వానిలో కొందఱికి ప్రాణనష్టములు మాడగలిగెను. కొద్ది కాలముక్రిందనే వీరు నల్లిరైలు స్టేషనుమార్గము ఇంట ప్రవేశించి ఆయన భార్య చెవులను గల కజ్రపు పాడుల దుద్దులను త్రెంపుకొని పారిపోయి పిచ్చుట స్టేషనులో ప్రవేశించి నెమ్మదిగ నగదు వెట్టెను విడగొట్టుచుండిరి. వీరితోటకు ఒక గ్రామమునుండి మఱియొక గ్రామమునకు కొంతమంది కప్పివేయబడి దిగుచుండిన ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు వారివైబడి వారిలో గొందరిని మాత్రమే పట్టు గొన గలిగిరి.

Dacoities in Southern India.
Big Gang at Work.

TINNEVELLY, October 29.
Particulars are to hand of a series of dacoities that have been committed by a gang of dacoits organized under the leadership of Kumarapuram Manthira Thevan and Tirupurananda Mudali, of Madras. The gang numbers about 30 persons who had been recruited from Kumarapuram, Koilpati, and other centres, and had its ramifications as far as Madras. Over 30 dacoities, some of which were accompanied with violence, have been committed at Aruppukota, Arkonam, and Tanjore. One of the latest outrages perpetrated by the gang is the looting of the house of the stationmaster of Nalli. They effected an entrance into his quarters, cut off the ear lobes of his wife, and rounded off their activities by leisurely looting the cash chest at the railway station. The District Superintendent of Police has placed an experienced Sub-Inspector on special duty to trace the gang, and it is understood that arrests of some of its members have been made at Madura, Tanjore, Chidambaram, and Koilpati.

Central Provinces
C. P. Graduates' Association.
Protest Against Circulars Against Students.
Government's Reply.

NAGPUR, October 28.
In reply to the Graduates' Association's protest against orders in connection with the attendance of school boys at public meetings the Chief Commissioner holds that the present instructions are entirely sound in so far as protection of school boys from the consequences of ill-considered action on their part is concerned. The policy laid down in the Education Code ten years ago in no way changed. All that has now been done is to lay the responsibility of deciding what is political or quasi-political meeting on proper authority instead of leaving it to immature schoolboys to decide themselves and paddling them with risk of punishment for offending against code regulations. With reference to that the present circumstances afford no reason for drastic measures, the Chief Commissioner can hardly believe that the Association is unaware of the characters of the meetings held in Nagpur and at other places. He has had to advert in public speech on certain expressions used at such meetings, and in Nagpur, political agitation, which has been in progress has by no means been devoid of expressions of similar objectionable nature. The Chief Commissioner cannot help expressing his disappointment that the Association should have thought it necessary to lend its support to what can only be described as attempting to set aside school discipline.

line to the detriment of the best end of education and of the welfare of the rising generation. He finds nothing in the representation to modify the existing requirements of the Education Code and these will continue in operation as in the past.

The Nagpur Tank Bund.

NAGPUR, October 29.
The Nagpur people are not yet entirely free from the anxiety caused by the oozing and shrinking of the bund of the Ambazari tank. Thousands of labourers have been working day and night to cope with the situation. When sufficient labourers were not available workmen of Empire mills, railways and students who are on strike helped a great deal. It is apprehended if the bund gives way Craddock town, Sitabaldi and part of the city will be flooded by a six feet column of water.

Calcutta

A Daring Dacoity.
Dacoits' Large Haul.

CALCUTTA, October 29.
Report of a daring dacoity reached here from Narayan-ganj in the Dacca district. It is said that on the night of the first Pujá some forty dacoits armed with deadly weapons attacked the house of the Iswar Mondal of the village Abdulpur. On account of the Durga-Puja about one thousand people were witnessing a Jatra performance in that house which was fully illuminated. After the first attack a number of villagers realising the situation attacked the dacoits unsuccessfully as the latter were well armed. Information could not be sent immediately as the dacoits had cut the telegraph wires. After assaulting a large number of villagers the dacoits decamped with Rs. 3,000 in cash and valuables.

BRIEF TELEGRAMS.

The Calcutta Police Courts re-opened to-day after Pujá holidays and only petty cases were disposed of to-day. One Honorary Magistrate disposed of 300 cases in five hours.

It is understood that a movement is a foot at Satara to start a Central Co-operative Bank for the Satara district. A meeting of several gentlemen of Satara was recently held at the Collector's Bungalow and it was decided to start such a Bank with a capital of one lakh of rupees.

Latest Telegrams.
[REUTER.]

LONDON, October 29.
The Italian wireless communicators say:- Troops are fulfilling their duty and are regularly checking advance into plains.

The French communicators say:- There was fairly great artillery activity in the region of Pion and Chavignon and near Epine De Chevigny. The Germans at midday made strong attack on our positions north of Froimont Farm, but our fire drove back waves of attack with heavy losses. Sixty prisoners remained in our hands. There was a fairly lively artillery duel in the region of Champagne Heights.

The British communicators say:- French and Belgians carried out successful operations northward of Meroen. French captured Luighem Village and allies now hold Meroen Peninsula. There was reciprocal cannonading on the battlefield. Our aeroplanes were busy all day Saturday. They co-operated with artillery and fired several thousand rounds at ground targets from heights ranging from one hundred to a thousand feet. They dropped twenty heavy bombs on Roulers station. Six on Abule aerodrome 121 lighter bombs on billets eastwards of Lens and 124 on other targets. Our squadrons during night dropped four tons on seven aerodromes and three important railway stations. Several burst near hangars and railway tracks, one setting fire to a train. Enemy aeroplanes repeatedly attacked us, but ours never failed to reach the objective. We brought down eleven and drove down seven. Nine of ours are missing.

LONDON, October 28.
It is authoritatively stated that reports recently arrived from Italian front have been grossly exaggerated. As far as is known only five German divisions are on the front, of which only three have been definitely identified by Italians as taking part in attack. Possibly another German division has arrived. But as is known it has not engaged in attack. Two out of five of above-mentioned divisions came from the western front, where they suffered heavily at the hands of the British and were replaced by two divisions from Russia. German strength on the west front therefore has not been diminished. Indeed it has been increased by two divisions since September 1st. Remainder of German reinforcements on Italian front have been transferred from Russia and Roumania. Regarding Austrian reinforcements only two Austrian divisions are known to have arrived on the Italian front last month, but possibly two others have recently arrived, though they have not yet been identified. Total reinforcements therefore which are known to have arrived on the Italian front amount only to seven divisions and enemy's success is entirely due to the presence of from three to five German divisions which attacked Plezzo-Tolmino front. Exaggeration of enemy's strength is unfair to Russians and Rumanians who in spite of Russian collapse still retain as many enemy divisions on their front as were there when the Russian offensive began last July. It also suggests that Italians were left to bear the brunt of numerically superior enemy, but this was not the case. Italians were fully prepared for attack and confident of success without help from Allies. They are in considerable numerical superiority to enemy on the whole front. This exaggeration also gives an entirely false impression of enemy's power of transporting large forces from the East to West in a short time.

THE GREAT WAR

Critical Italian Situation

Allies' Assistance to Italy

Lord French's Tribute to Army of 1914

[Reuter's Agency]

Italian Front

The Great Enemy Offensive.

Italians Confident in their Army.

LONDON, October 29.

ROME. - The newspapers are very confident of the capacity of the army to prevent invasion and they regard the resistance hitherto offered as most hopeful.

Empty German Boasting.

LONDON, October 29.

LONDON, October 28th. - A German report mentions the gaining of the right bank of the Isoro near Tolmino as if it was writing about a success. In fact the enemy have always held the bridgehead there. - ("C. and M. Gazette" special cable).

Italy Will Finally Win.

LONDON, October 29.

PARIS: Newspapers are confident that Italy will finally surmount her great trial and affirm that Italian resistance is growing stronger hourly. Germany, they believe, will eventually be hemmed in without attaining her political and military objectives in Italy.

Gravity of Italy's Position.

LONDON, October 29.

The gravity of Italy's position is recognised by the British Press. It threatens to revive the old controversy as to the respective values of Western and Eastern fronts.

The "Times" says: - That an extensive invasion of Italy would effect the whole allied cause and corresponding measures must be taken, should necessity arise.

The "Sunday Times" says that the time has come to abandon the idea that the western front is the only one that counts. Italy must not share the fate of Serbia and Rumania.

The "Weekly Despatch" asks whether a narrow military conception has prevented the Allies from taking timely measure to counter the threat.

The "Observer" is confident that Italians like the French at Verdun will make the greatest fight in their history and the Western allies will help to the utmost.

The "Manchester Guardian" says - Italy is in peril of a great disaster. The most fanatical support of the Western school argue that a yard gained in the West is worth a mile in the east.

German Attempt to Repeat Rumanian Tactics.

LONDON, October 29.

News from the Italian front is still meagre but it is evident that Germans are making a supreme effort to repeat tactics in Rumania. With advance to Clivdale the Austrians and Germans have reached the very edge of the Venetian Plain gravely threatening the great strategic centre of Udine the loss of which would mean the outflanking of Carlo and collapse of the whole defence line to the sea. Enemy has no natural obstacle to advance provided he disposes of sufficient forces to follow up the initial success which some correspondents think doubtful. The Austrians and Germans did not have things all their own way. Fine fighting occurred when enemy after crossing the river at the bridgeheads Santa Lucia and Santa Maria attacked Italian gun positions at Obolok. Furious hand to hand struggle ended in the victory of Bersaglieri the commander of which was wounded four times. Italian aeroplane reconnaissance report that roads and country to the rear are full of troops. German aeroplanes are bombing villages at the front at intervals of half an hour.

Allied Assistance to be Promptly Rendered.

The "Times" says there is reason to believe that critical situation on Italian front has received and is receiving prompt and sympathetic consideration by the French and British Governments. Though in the nature of things no positive statement can be made it is understood that General Cadorna already knows that he may rely on the promptest and fullest support which it will be in the power of the Allies to give. This reflects the views of all powers which declare that the allies stand or fall together.

To Smash the Entente Through Italy.

ROME - The "Giornale D'Italia" commenting on the retirement says: The army is called on to undergo a trial which may decisively influence the whole course of the war. The central Powers hope to smash the entente through Italy.

France's Decision.

LONDON, October 29.

PARIS. - President Poincare to-day presided at a Cabinet Council which examined the military situation and decided to afford allied co-operation on Italian Front.

British Front

Naval Air Successes.

LONDON, October 29.

The Admiralty states that the Naval Air Service on Friday night bombed Lightervelde railway junction, making direct hits and causing a heavy explosion; numerous smaller explosions were observed. We also bombed Cortemarek junction. Bombing raids were carried out on Saturday afternoon at Sparappelhook and Engel aerodromes and on the Ostend-Thourout railway line, southward of Engel. Two enemy aircraft were driven down out of control and one fell into the sea. All of ours returned safely.

Further Allied Successes.

LONDON, October 29.

In this afternoon's communique, F. M. Sir Douglas Haig says: - We improved our positions slightly in the night time in the neighbourhood of the Ypres-Roulers railway. The Belgians on Friday night made a successful raid northward, of Dixmude, taking sixteen prisoners and, yesterday, jointly with the French, they crossed inundations and occupied the Merkem peninsula in the neighbourhood of Vijthuisen.

This afternoon's French communique says: - We made continued progress in Belgium on our left, on the Merkem peninsula and at Luighem and captured some small islands. We have taken over two hundred prisoners since yesterday.

French Front

French Offensive on the Aisne.

The Difficulties to be Overcome.

LONDON, October 29.

LONDON, October 28th: - Apparently the bed of the Aisne-Oise Canal is dirty. The marshes at the sides are a barrier. If these can be crossed, the French will have turned the inundations by means of which the enemy have been holding off the Allies where the line runs south from St. Quentin to the corner. This sector is so important that the enemy have always kept reserves there and sent divisions from them to oppose the British. The French have seriously damaged those reserves. - ("C. and M. Gazette Cable").

Mesopotamian Front

Mesopotamia Campaign.

Turks Advance and Retire.

SINCLAIR, October 28.

A Turkish column moving on both banks of the Tigris from the direction of Tekri approached our positions about Samarra. On the advance of our troops, however, they retreated up stream during the night without fighting.

Italy

Italian Cabinet Crisis.

The New Cabinet Maker.

LONDON, October 29.

ROME. - Signor Orlando has been asked to form a Cabinet. It is anticipated that there will be few changes in the Ministry at present.

Great Britain

Indian Salvation Army Chief's Lecture.

On the Problems of India.

LONDON, October 29.

Commissioner Booth Tucker lecturing in London on the problems of India said he believed the Salvation Army was the best though not the only cure for all the difficulties of India. India was far ahead of England in many respects and much of her progress was due to the efforts of wise, able, conscientious and self-sacrificing rulers from England who had built up the vast Empire of India on solid foundation. He eulogised especially the services of Lord and Lady Hardinge and said that Lady Hardinge was a true friend of the poor.

Director of Tea Supplies Appointed.

LONDON, October 29.

Lord Rhonda has appointed Mr. Richard Pigott of Messrs. David Lloyd Pigott and Company to be Director of Tea supplies. His connection with his firm will cease while he holds the appointment.

TELEGRAMS.

The Saviours of Britain.

Lord French's Tribute to the "Old Army."

LONDON, October 29.

The approach of the third anniversary of the first battle of Ypres on the 31st October is celebrated by articles dwelling on the deeds of the old army that saved Britain and the Empire and altered the course of the war.

Lord French in a message to the "Observer" says: - "The universal recognition by their countrymen of the deeds performed by the 'old army' in 1914, is worthily and justly bestowed. It was obstinate tenacity - the super-spirit and refusal to acknowledge defeat - which ever animated the British soldier that saw the country through those desperate hours of 31st October and 1st November in 1914. It was the man in the trench who saved the Empire."

Lord French will visit his old regiment of the Irish Guards on 31st October to recall the deeds then performed. He agrees with the suggestion that the 31st of October should be regarded as a Day of National Celebration and Thanksgiving, though it may not be possible to arrange such a celebration before the end of the war.

Russia

The Soviet and Peace.

Delegates Instructions Revised.

LONDON, October 29.

PETROGRAD. - The Council of the Workmen's and Soldiers' Delegates has revised its instructions to Gen. Skobeloff, its delegate to the Paris Conference, recognising them as unsatisfactory.

PETROGRAD. - The Preliminary Parliament has approved the declaration of M. Kerensky that the Government will defend Petrograd with the utmost vigor and will remain in the capital till the last moment. The newspapers state that the complete evacuation of Helsingfors will take three weeks.

Non-Socialists' Meeting.

Advice to Government.

LONDON, October 29.

MOSCOW. - A conference of Non-Socialists' parties unanimously passed resolution urging Government immediately to place the army outside politics, re-establish discipline, proclaim a state of war in anarchical regions and abandon dangerous attempts to restore economic life of the country on socialist principles. The conference also passed a resolution repudiating all thoughts of treason to the Allies or of a separate peace and expressing the firm belief that Russia is able to carry the war to a conclusion corresponding with the interests, honour and dignity of Russia.

Russia's Military Representative.

At the Allied Conference.

LONDON, October 29.

PETROGRAD. - General Golovine, an high official of the Military Academy, has been selected as Russia's military representative at the Allied conference in Paris instead of General Alexeff who has declined.

Holland

Holland and Britain.

The Gravel Question.

Elucidating Facts Waiting Dutch Explanation.

LONDON, October 29.

The HAGUE. - The British Legation has made a statement with regard to the sand and gravel imported into Belgium "via" Holland between 1st January and 31st August. It says that as regards sand it is impossible to establish whether the whole quantity came from Germany, or whether the greater portion was of Dutch origin. But from Dutch official figures it appears, that great quantities of sand came from the Netherlands. It is important in this connection to say that almost all sand of Dutch origin which crossed the frontier was destined for Ghent while all gravel and stones went to Antwerp. Obviously on the ground of International Law it is open to Holland to export as large quantities of these materials as she likes. The fact that Dutch statistics recognise that the transit only of a very small quantity of sand has not altered anything respecting the correctness of British figures regarding quantities entering Belgium via Holland, or regarding the strange coincidence that two million tons of gravel and stones and a million tons of sand passed the frontier exactly in proportion necessary for the manufacture of concrete, the question remains why just such a quantity of sand had to go to Ghent.

Norway

Food Restrictions.

Denmark's Necessity.

LONDON, October 29.

COPENHAGEN. - The Minister of the Interior speaking at the Folkething, said the Government were considering the rationing of fats and butter. He added that foodstuffs would be in scarcity for the next two winters and people must endure privations if they wished to avoid famine.

America

Germany and Brazil.

Truth About the "Ebode."

LONDON, October 29.

RIO JANEIRO. - The German gunboat "Ebode" was set on fire and sunk by her crew as the Brazilians were about to seize her.

TELEGRAMS.

Luxburg Telegrams.

German Plan to Involve Southern Brazil.

LONDON, October 29.

BUENOS AIRES.—Great sensation has been caused by the statement that the Brazil Foreign Minister has confirmed the disclosure of Luxburg telegrams planning German invasion of Southern Brazil and Argentine. Newspapers demand publication of telegrams but Government is reticent in the matter.

Germany

Chancellor has Resigned.

LONDON, October 29.

AMSTERDAM—Berlin evening papers report that Dr. Michaelis, the Chancellor, has resigned.

Austria

Additional War.

Taxes Bill.

LONDON, October 29.

AMSTERDAM—The Upper House of Reichsrath has passed the third reading of the additional War Taxes Bill. It includes heavier taxation of securities, new wine and coal and increased taxes on railway fares and Income Tax. It is estimated that the yield with increases will be eight hundred million kronen.

Greece

Austro-German Propagandists Arrested.

LONDON, October 29.

ATHENS—Ten Austro-German propagandists have been arrested and further arrests are expected.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Sind

The Viceroy at Karachi.

Reply to Municipal Address.

VICEROY'S CAMP, KARACHI, October 29.

The following is H. E. the Viceroy's reply to the Karachi Municipal address:—

MR. PRESIDENT, AND GENTLEMEN OF THE KARACHI MUNICIPALITY:—

Let me first thank you for the warm welcome which you have extended to Lady Chemsford and myself on our arrival to your city. You mention that I am the eighth Viceroy to visit you in the course of half a century. In that period, thanks to the natural advantages which your city enjoys and to a spirit of enterprise which has never flagged you have made very remarkable progress. The

Growing Importance of Karachi

and the strain placed by the exigencies of war upon your municipal organisation demand a high standard of energy and responsibility to which I am convinced you will rise equal. You point out that since my predecessor visited your city the total number of councillors in your municipality and also the number of elected councillors have been increased. I congratulate you on the confidence which has been reposed in you and on the success with which your elected President Mr. Harichandral Vishandas has discharged the duties of his office as representative of the municipalities in Sind on the Legislative Council of this Presidency. He is able to give you the benefit of a wide experience and his career affords a fine example of the high influence which may be attained by those whose main practical interest lies in the affairs of their own city. Municipal work is a

Fascinating Subject

and you perhaps know that it has a particular fascination for myself it was the main interest of my early years of public life and I find that I am inclined still to approach municipal affairs in the spirit of my first enthusiasm. It is a difficult subject also. It demands a broad outlook combined with close attention to detail, an insight into the problems of the future together with a close grip on every-day affairs. Optimism combined with prudence. The two chief duties of a municipality may be summed up in two words "circumspect prospect."

Look Ahead

but at the same time look around you. I can tell from the address I have just heard that you are mindful of the great possibilities and needs of the future. I may however, also say that my experience is that the quiet steady work of ward members of committees which does not often catch the public eye is the most valuable work of all. The reason is that such work and especially attention to the interest of the poorest neighbourhood and of such is the foundation of the municipal work and the foundation must be thoroughly sound if it is to bear a great superstructure.

You have rightly made prominent mention of

The War

in your address. You as Commissioners of the Karachi Municipality can help on our common cause by conserving the man power of Karachi that man who works at the docks and the sailors from the ships are surroundings which conduce to efficiency. You are also to be commended for the services which you have already rendered. You refer in your address to the extension to your city of the provisions of Bombay

Town Planning

and I trust that you will devote yourselves with energy and enthusiasm before it is too late to the task of improving the conditions under which some sections of your community live here to-day in order that the responsibilities you owe to the Karachi of the future may honourably and satisfactorily discharged. You complain that the natural expansion of your city is cramped by the situation of the cantonment. The promise given by Lord Hardinge that he would examine this difficult question has been fulfilled but the war has necessarily involved the abandonment of any immediate project for removing the cantonment. I understand, however, that there are other areas available for expansion including the large space to the west of the dry bed of the Lyari River which have not yet been utilised and to these I would direct your urgent attention. I observe that the Government of Bombay have announced their intention of appointing.

A Whole time Municipal Commissioner

and that the announcement has met with some opposition. But the variety of the subjects and the number of problems with which your address has dealt are very significant of the increasing scope and difficulty of your duties. The intention of the Government of Bombay to place the municipality of Karachi in this respect on a par with the municipalities of the large presidency towns indicate that they recognise the importance of your city and that they desire to give practical assistance to your desire for progress. I am convinced that the innovation so far from proving irksome to you will in the long run be a source of strength and efficiency. You mention the restrictions imposed upon the

Raising of Loans

I am not aware of cases of delay to which you refer and while I should be very glad to forward any prudent and possible measures calculated to encourage development, I must remind you that an extension of the period of regulation is permitted subject to the requisite sanction. In these days of war all the available financial resources of the Empire must be conserved to purposes of urgent national importance and that even if the restrictions on your borrowing powers may sometimes seem troublesome, it is a matter of satisfaction that your outstanding debt but little exceeds your annual income. You refer to the lack of good roads leading out of your city and the backwardness of communications in Sind. I recognise that improvement in this direction is desirable. The subject however is one for the provincial Government to deal with and I am informed that the matter has been represented to the Government of Bombay. Your desire for more railways and broader gauge and for the concentration of Government offices are indications of the requirements of vigorous growth with which I fully sympathise. I hope to deal more explicitly with the

Subject of Railway Development

when meeting the representatives of the Chamber of Commerce and will pass on to the

Educational Topics

mentioned in your address since in this sphere of work you have a complaint to make. I am glad to hear of your educational activities and the treatment which you have accorded to your teaching staff. The complaint to which I have referred is based on the alleged scantiness of the grant-in-aid accorded by the Government. I am sure that the Government will not be behind in seconding your efforts and would only remind you that the calls on their resources are numberless and that while it is a good maxim to help those who help themselves there are probably many towns and localities in this presidency whose needs are no less pressing and whose capabilities for meeting them are inferior to yours and thus demand more immediate assistance. I understand that the reason why no municipality in Sind has received an educational grant for free building and equipment is because no municipality in Sind had any scheme ready for submission to the Government. This information will perhaps render your efforts to extract money from the Government more successful. I am interested to hear that you approve Mr. Patel's Bill for promoting

Compulsory Education

recently introduced into the Bombay Legislative Council and I shall watch with interest steps you take to give practical effort to opinions you have expressed. I would at the same time exhort you in case you intend to apply for extensions of provision of that bill to Karachi to make due preparation especially in the all important matter of training of teachers.

In conclusion I may again refer to the matter which I have already mentioned in a general way and impress upon you the extreme importance of extending due share of both educational and

Hygienic Advantages

to less favoured quarters of your city and of doing all in your power to brighten the lives and surroundings of labouring classes. With great possibilities of your city and probable influx of larger numbers of this class it will well repay you to bestow all possible care on the sanitation of new quarters as they arise and up in the decent housing of the poor. I thank you again, gentlemen, for your kind reception and would express my keen appreciation of the opportunity I shall now enjoy of becoming personally acquainted with the city and the port of Karachi and with your leading citizens.

H's Excellency's Arrival.

KARACHI, October 29.

H. E. the Viceroy arrived in Karachi at 5-30 to-night and was received at the Cantonment station by the Commissioner in Sind, General Fowler, Commanding Karachi Brigade, and all notabilities of Karachi and districts. The Mins of Hyderabad were also present in the station hall. The guard of honour on the platform of Indian regiment now in Karachi was under the command of an Indian officer. After introduction to the long line of Local notables on the platform the Viceroy received an address from the Karachi Municipality read by the President, the Hon'ble Mr. Harichandral Vishandas which dealt chiefly with local affairs.

Quiet Restored.

ALLAHABAD, October 29.

Quiet has now been restored and everything is assuming normal aspect.

Punjab

The Mohurrum at Lahore.

LAHORE, October 29.

The Mohurrum celebrations passed off peacefully in Lahore yesterday.

The Mohurrum procession of Duldul passed off quietly here yesterday. During the whole period of Ramadilla and Mohurrum the relations between the Hindus and the Mahomedans were most cordial and friendly and there was no disturbance of any kind throughout the week. On Dusserah Day the Mahomedans headed by Khan Bahadur Sardar Mahomed Ali Khan and Mian Sirajdin Khan showed very friendly behaviour towards the Hindus by arranging the procession route for their Hindu brethren and helping them in every possible way. The Hindus also, headed by the Hon. Rai Ram Saran Das, and Messrs. Karam Chand Puri, Dewan Krishna Kishore and Sundar Das, received the Mohurrum procession of Mahendi on Thursday last and showed friendly behaviour towards the Mahomedans. The Hindus also set up water booths, over thirty in number, where members of the Mahomedan community were served with milk, fruit etc. The relations between the Hindus and the Mahomedans of Lahore this time have been exceptionally sincere and amicable.

Four Hindu Kahars of Arrah town were bound down to keep peace for shouting "Jai Manadir" while the Mohurrum procession was passing in front of their house and thereby attempting to create disturbance.

At Rangoon.

RANGOON, October 29.

The Mohurrum festival passed off quietly here, notwithstanding the fact the Hindu Dusserah festival was being kept up simultaneously. The police had taken special precautions and a force of military police also was kept ready.

At Lucknow.

LUCKNOW, October 29.

The Mohurrum processions passed off without any trouble at Lucknow and the district. A disturbance entirely unconnected with Mohurrum took place in Aminabad Road on Sunday night when 70 or 80 men of Patiala Mule Corps looted some sweetmeat shops taking a quantity of sweets and some other things. The Police turned out and in the fight which ensued three or four policemen were injured. The latter, however, got the upper hand and arrested four of the men. The Deputy Commissioner and Superintendent of Police went to the lines of the Mule Corps where, with the assistance of the military authorities the men were paraded and those suspected of having injuries were detained for identification. The Officials, mentioned, then visited the site of disturbance and reassured the people who have opened their shops. The city has been placed out of bounds for troops.

The Besant Release.

Criticism of House of Lords' Debate.

LAHORE, October 29.

Commenting on the House of Lords' debate the "Civil and Military Gazette" says:—Lord Islington did not in effect add much to the substance of Mr. Montagu's own defence in the House of Commons. Lord Islington was certainly able to show that the Viceroy had assumed the responsibility for the release of Mrs. Besant. It does not alter the fact, however, that the original suggestion came from the Secretary of State. Because the Viceroy, and his Council too for that matter, thought they ought to fall in with the suggestion and stultify their own action of a few months ago, that is no reason why those who care for the cause of firm Government in India should acquiesce in the mistaken policy without question or protest. All this talk of increasing agitation in India and the necessity of doing something to allay it makes one almost despair of the Government of India. This habit of giving way to artificial and fictitious clamour was Lord Hardinge's favourite panacea for the troubles of India and the result of his repeated concessions was in every case to encourage further agitation and weaken the Government's prestige. We had hoped that we had come to an end of that unhappy epoch when Lord Hardinge left India, but it appears that we were mistaken.

Sikhs and Reforms.

Communal Representation Pressed.

LAHORE, October 29.

The "Tribune" understands that a Sikh gathering convened by Sardar Sundar Singh Majithia was held at Amritsar on the 26th and 27th instant to consider the subject of reforms. Out of some hundreds of invitations issued, it is said, about fifty gentlemen responded. It is said that the resolutions passed were with a few exceptions not materially different from those detailed in the representation made by the Chief Khalsa Dewan, Amritsar, in December last. Resolutions in which the gathering is said to have differed from the rest of the country were that the India Council should be retained; as regards Indian Legislative Councils two thirds of the members and not four fifths as demanded by the Congress-League scheme should be elected. In the matter of Executive Councils the gathering wanted nomination pure and simple. In the matter of various Legislative Councils the Sikhs demand large representation and in the Punjab especially one third of the seats to be reserved for members of that community.

South India

East-coast Line Breached near

Berhampore.

KHURDA ROAD, October 29.

Due to heavy rain on the 28th instant the banks of the P.W. D. canal at mile 363-24 to 369-6 between Jaggannathapuram and Berhampore burst and water was flowing on the track causing the line to be unsafe for passage of trains. No. 3 Down Madras Mail in consequence which was held up at Berhampore till day light, left Berhampore at 7-45 A. M. to-day when the road was clear.

విరోధామహాసంగ్రామము

(ప్రతి పేజీ)

విజయవాడ

నాకావిమాన విజయములు

లండను, ఆక్టోబరు 28:—శుక్రవారపు రాత్రి నాకా విమానములు రైతులపై అయిదువందల స్థానములపై బొంబులు పోసిరి. తర్వాత నా ప్రదేశమున చాలవఱకు కలిగెను. ఏదియో ప్రేరేపించున నేకకపురు ధైర్యము నుండి ధైర్యము వైమానికులను విజయమున ఎంకలు, స్వారీపైలు హామీ విమానశాలల పైనను, ఎంకలను దక్షిణమున ఆస్ట్రేలియ - టోరూయి యనుపదార్థమున కనివారమునాడు బొంబులు పేరుబడిన. శత్రువుల యంత్రములు మూడు ధ్వంసమయ్యెను. మా విమానము లన్నియు పులిసినది నాకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

తురుష్కులు; బ్రిటిషు ఇండియను థైఫిలు.

లండను, ఆక్టోబరు 28:—నిన్న సాయంత్రము ప్రజల పథలో టర్కీయందలి బ్రిటిషు ఇండియను థైఫిల స్థితిగూర్చి యెక్కువ భాగముకలెను వెంటనే తీసికొనవలయునని ఒక తీర్మానము చేయబడినది. థైఫిలకొల కంపబడిన 4900 బంగళాలో 82 మాత్రమే వారికి చేరినట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రాస్తు

పెయింగుగారి ప్రకటనము.

లండను, ఆక్టోబరు 28:—ఈ ప్రకటనలన్ని యింకా చారిపరిసరముననున్న మాస్టానును బలపరచుకొంటిమి. శుక్రవారమురాత్రి థైఫిలును దీనిని ఉత్తరభాగమున ముట్టడించి, 16 దు వైరిపైరుకు బంధించిరి. నిన్ను, థైఫిలును పరామర్శించు నేక మే పదిహేడు పాదుమండినను లెక్క చేయక, మెక్కుము ద్వీపమును వాక్రిమించుకొనిరి. పరామర్శించు ప్రకటించుచున్నాను:—థైఫిలునులో ఎడమ భాగమున మేము ముందుకు బోవుచుంటిమి. మెక్కుము, ల్యూఫెండు మున్నగు ధైర్యములయందు గూడ పరామర్శనలు పురోగమమును కలిగియున్నవి. చిన్న ద్వీపముల గొన్నిటిని బట్టితిమి. నిన్నటి నుండి మా మూడు 200 వందల వైరిపైరుకులను బంధించితిమి.

ఎయిను హాసర సమరము

కొన్ని యబ్బుందు.

లండను, ఆక్టోబరు 28:—ఎయిను- ఓయిడి కాలవ ప్రసరించు స్థానముల యందు కొలము గ నుండలేదు ఇరుప్రక్కలయందును బుడదలేలు కలవు. ఈ ప్రదేశములను పరామర్శించుచు చాటు కలిగినచో, జర్మనీయులు రక్షణ పరికరము నొడిచినవారు. ఈ ప్రదేశము చాల ప్రాముఖ్యమైనది. కనుక జర్మనీయు లిద్దరునునే తమ వైర్యముల గొన్నిటి నిలకజేసినట్లున్నాను. ఇట్లుండేయే, ఆంగ్లేయుల నెదురింప వీరు వైర్యముల సంపుచుండిరి. జర్మనీయుల నిలక వైర్యములకు పరామర్శించు విశేషముగ నవ్వమును కలిగించిరి.

అమెరికానైర్యములు.

లండను, ఆక్టోబరు 27:—అమెరికాదళము లిప్పుడు ఫ్రాన్సునందలి ప్రధమపక్షియందున్నవని తెలియవచ్చుచున్నది. అమెరికా ఫిరంగియధములు గుండ్లవేయ నారంభించినవి.

లండను, ఆక్టోబరు 27:—జనరలు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి:— నెంటుబాన్సిరున కుత్తరమున నేటియందయును పరామర్శించు యుద్ధముల నారంభించిరి. చిన్న చూటిడిక్కు మూడికోడ్డు ప్రక్కనుండి నగద బురద విశేషముగ నున్న ను లక్ష్మ్యముచేయక మీదికిబోయి ఆసుమాపు, కిప్పి, మెక్కుము గ్రామములను, అనేక దృఢ ప్రదేశములను, పొలములను, థైఫిలను బట్టుకొనిరి.

అన్యోన్య ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, ఆక్టోబరు 28:—బ్రిటిషు రంగమున నన్యోన్య ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది. నిన్నటియందయునుండి యుద్ధము విశేషముగ గురియుచున్నను ప్రేంచివారు పట్టు

కొన గలిగిన థైఫిలసంఖ్య 1100 లకు మించినట్లును నిన్నటిదియు మా విమానములు చాల సహాయము నొసరించినవి. క్రిందినుండియే యెగురుమహాయ వి శత్రువులమీద 10 వేల బొంబుల విడచినవి. మా విమానములలో రెండు గృహకోపరిభాగములలో సమానముగ క్రిందికి దిగి శత్రువైనికుల నత్యధికముగ గూలనేసినవి.

జర్మనుల తిరోగమనము

లండను, ఆక్టోబరు 28:—అధికారు లిట్లు ప్రచురించుచున్నాను:—హాత్యావనము మొదలుకొని హాల్లిరు వరకును భయంకర మగు ఫిరంగియుద్ధ మారంభింపబడి నేటియు దయ మది మరెంత భయంకరముగ మారెను. ఉదయమాదిగ మే మనేక శత్రుధైర్యముల నెదిరించితిమి. నిన్నటిదియు పరామర్శించు ఎయిలెటి ప్రాంతమున మ మొడిరించిరి. క్రిజను వార్డు లో కొంత నేపు యుద్ధము నొనరించిన వ్యక్తులు మేము ఓయిడి ఎయిసి కాలవయొక్క ఉత్తరపు టాడ్డువరకు మా వైర్యములను వెనుకకు నడపించితిమి. మా ఎత్తులనుబట్టి చేలిగను సమాపమునకుండు కాలవ వెనుకప్రదేశమునుండి గూడ కొంతదూరము తొలిగితిమి.

పరామర్శించు విజయము.

లండను, ఆక్టోబరు 28:— నిన్న రాత్రి పరామర్శించు ప్రకటించిరి:— నేటి ఉదయము 5-15 గంటలకు థైఫిలునులో యుద్ధ మారంభమయ్యెను. అని పరిపూర్ణ విజయమున సంకేతమయ్యెను. శత్రువులు మున్నపు పట్టున నెదిరించిన సరకునేయక పరామర్శించు యా ప్రము దీప్యముగదీక్షించు కిరుప్రక్కలను నాలుగు కిలోమీటరుల వైశాల్యముగల రంగమున సగటున రెండు కిలోమీటరుల లోతున నున్న జర్మను ధైర్యముల నాక్రమించు కొనిరి. మేము హాత్యావనమునకు పట్టి సరిహద్దునుజేరి వెడ్రెండెమును, ఆహూటు మెల్లెను, కిప్పిగ్రామములను బట్టుకొంటిమి. బలవత్తరములకు జేసికొనబడిన ప్రదేశములను గూడ బట్టుకొంటిమి. మాకును జర్మను వైరియుల పట్టువడిరి. ఎయిలిరంగమున ఛెవెగ్గీనుండి మేము నూతనముగ పరికొంత ప్రదేశమును బట్టుకొంటిమి. ప్రాయద్వాంటు ఫారమును ఆక్రమించు కొంటిమి.

మ్యా

నైనికకార్మిక ప్రతినిధి సంఘము

ఆజ్ఞలు సవరింప బడుట

నెట్టోగ్రాడు, ఆక్టోబరు 28:—తాము స్ట్రాబిలాఫ్ నేనానిగిని, పేరును సవరింపబడు పోవు ప్రతినిధులకును ఒకరికొకరు యాజ్ఞలు సంప్రదించుకొనునట్లు లేకుండునట్లు సంఘమువారు వానిని సవరించిరి.

నెట్టోగ్రాడు:—తాముకలెన నెట్టోగ్రాడు నగరమును పోరలెనువారు కాపాడుదునట్లు, తుదివరకు పాలక వర్గ మూగముననే యుండునట్లు కెరెన్స్కిగారు వెలునరించినట్లుండిరి. కెరెన్స్కిగారి వచనములను ప్రతిమిరగిచ్చు మెంటు సభవారామొడిచిరి. హెల్సింగ్సుఫోర్సును పూర్తిగ నిడువవలయునన, మాకువారముల కాలము పట్టునని ప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి.

మిత్రమండలిసభ

రష్యావారివైరిక ప్రతినిధి.

నెట్టోగ్రాడు, ఆక్టోబరు 29:—పేరునగరమున జరుగబోవు మిత్రమండలివారి సభకు ఎలిగీస్ నేనానియ్య ప్రతినిధిగబోవుట కిచ్చగింపలేదు. వాకిబదులుగ జనరలుగొల్పెను గారు సభకు దయచేయుదురు.

మాస్కో నగరమున నొక సభ

నొరతనమువారికి కలహం.

మాస్కో, ఆక్టోబరు 28:—సాంఘికవాదులు తక్కువ తక్కువ పక్షముల వారందరు కలసి సభ యొక్కరిరి. వైర్యమును రాక్షితు పక్షములయందు చొచ్చినియుడదనియు, అరాజకముగ నున్న ధైర్యములయందు యుద్ధమును ప్రకటింప

వలసినదనియు, సాంఘికవాదుల నూత్రమునబట్టి దేశము నాధికములయందు చక్కజేయ యత్నింపబడదనియు సభలో తీర్మానమయ్యెను. ప్రత్యేకముగ సంధిచేసికొను, మిత్రద్రోహపుచింతలు రుహ్యవారికి లేవనియు, రుహ్య రాష్ట్రపు శ్రేయస్సు, గౌరవమున కుచిత మగుతీరున యుద్ధము పూర్తిగ ననుపబడుననియు వేరొక తీర్మాన ముపపాదించబడి యామోదితమయ్యెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి నైర్యములు

విజయవిశ్వాసము.

రోము, ఆక్టోబరు 28:—ఇదివరలో నిటలీ నైర్యములు వైరులను సంపూర్ణికరముగ నెదిరించుచున్నవి. గనుక భావినిగూర్చి చింతింపవలసినవనిలేదు. వైరులు ఇటలీరాష్ట్రము వై దండువిడియనేర గని ప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి.

జర్మనీయుల ప్రగల్భములు.

లండను, ఆక్టోబరు 27:—టూర్కిను పరిసరమున వి సాంజోబుడిగట్టును వశ మొనరించు కొంటిమి, విజయము మొందినట్లు జర్మనీయులు కొందరు చెప్పుకొనుచున్నాను. వం తెన ముఖద్వారము చాల కాలమునకుండియు జర్మనీయుల యధీనమున నున్నది.

ఇటలీ మంత్రవర్గము

రోము, ఆక్టోబరు 28:—నూతన మంత్రవర్గము నేర్పాటు చేయవలసినదని ఆల్ఫెంజోగారి కుత్తరువైనది. ప్రస్తుతమున్న మంత్రవర్గమున స్వల్పమగు మార్పు లొనర్పబడును.

ఇటలీయును మంత్రవర్గము

లండను, ఆక్టోబరు 27:—ఇటలీయును మంత్రవర్గము చెడిపోవునని చాలదినములక్రిందట నే తలంపబడినది. ప్రధాన మంత్రి ఎం. బోనెల్లిగారిచేయన్న 81 చక్కములకు మించుచున్నది. ఆహారసామగ్రినిగూర్చి ప్రజలలో నల్లకల్లోలము వ్యాపించింది. ఛెంబునందు క్రొత్తకత్తులు వెలువడినవానిక మంత్రవర్గపు స్థితి చాల వైషమ్యముగ మారెను. ఇందువలన యుద్ధమున కెట్టి లోపమును గలుగదని తెలియుచున్నది.

ఇటలీదేశీయుల విజయము

పల్లికాశ్రిప్తాయము.

పేకిను, ఆక్టోబరు 29:— ఇటలీవారు తుట్టుకుదకు విజయ ముందురు. వైర్యములు మిగుల పట్టుదలతో జర్మనీయుల నెదుర్చుచున్నవి. తన యుద్ధపుములను నెరవేర్చుకొనక పూర్వమే జర్మనీరాష్ట్రము నలంకారమునండియు మట్టు నేయబడునని ప్రతికలు వ్రాయుచున్నది.

ఇటలీ వ్యవస్థ

లండను, ఆక్టోబరు 28:—ఇటలీదేశపు కర్మకర్త గాంభీర్యమని ఆంగ్లదేశపుప్రతికలు గాంచిరి. తూర్పు పట్టుచు రంగములలో నెట్టి ముఖ్యమును సుదృఢ చురల బయలుపెడలవచ్చును. ఇటలీదేశసంతము ముట్టడింపబడియెవల, మిత్రమండలివారికి ప్రమాదమై యుండను గనుక ఆరసరమైనచో, ప్రమాదమున కనుచుడు మగు రక్షణసాధనముల నొనర్పవలసి యున్న దని వైర్యపుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

పట్టుచు రంగమే ప్రాముఖ్యమును తలంపున వీర వలసిన యదనుసంప్రాప్తమైనది. సెర్వీయా రుమేనియాల కెట్టి దశ పట్టెను, ఇటలీగూడ నట్టిదశ పట్టుక యుండు నట్లున్నట్లు కర్మకర్తను సందే మైయు వ్రాయుచున్నది. వైర్యముగ్ధ పరామర్శించలేనే, ఇటలీవారు జర్మనీయులతోబోరాడి విజయము నొందగలరు. మిత్రమండలివారు కాయశక్తుల నిటలీవారికి సహాయుగుడు ధనుట నిస్సంశయము అబ్బగ్గున ప్రతిక వ్రాయుచున్నది. ఇటలీదేశము విపదక యందున్నదని మేం చెప్పరు గార్మి యను ప్రతిక వ్రాయుచున్నది. పట్టుచు రంగమున సొక గజము ప్రదేశమును సంపాదించుట, తూర్పున సొక మైలుప్రదేశము నార్జించుట తోడ తుల్యమని పట్టుచురంగ యుద్ధప్రాముఖ్యతను సమర్థించుకొందురని వ్యక్తలు వాదింతురు.

వైరివాత్తుల అరెస్టు.

వీథెన్సు, ఆక్టోబరు 29:—ఆస్ట్రీ నైర్యము కార్యక్రమ వ్యాపనకర్తలగు పదిగది అరెస్టు చేయబడిరి. ఇటలీని అరెస్టులు జరుగనున్నవి.

హాటండు

హాటండు, బ్రతుకు రాష్ట్రములు

అందఱు, అక్టోబరు 20:—హాటండు మార్గమున బెట్టియ ము రాష్ట్రమునకు జనవరి 1వ తేదినండి ఆగస్టు మాసమునకు దిగువతియైతె కంకర యిసుక మన్నగు వాణిజ్యము అం గ్రరాజ్యపారిశ్రామికము వారు గుమరాయ పి నిచ్చి యున్నాను. హాటండుదేశమునుండి యిసుక యధికముగ కలదు దేశో, లేక యిసుకయంతయు, జర్మనీనండియే దిగువ తియ్యునో నిర్ధారణచేయుట అసాధ్యము. కాని హాటండువారి తేజలను బట్టి చూడ, యిసుకలో చాల భాగము నెదలైందనినండి దిగువ తియ్యెనట్లు గానవచ్చుచున్నది. హాటండునండి యెగువతియైన యిసుక, యంతయు, ఘంటునకు పంపబడినదియు, కంకర రాళ్లు అంటు వెన్నెనకు పంపబడినవియు యీ సందర్భమున గమనింతుట ప్రాముఖ్యము. అంతర్జాతీయశాసనము ప్రకారము తమయిచ్చినవచ్చినంత కంకర మన్నగువానిని హాటండువారు పంపుకొనుట కట్టి యాత్యేకణయాలేదు. కాని యిరువది లక్షల టన్నుల కంటెయు, రాళ్లును, క్షిణిలక్షల టన్నుల యిసుక యు ఘంటుచేరినవి. కట్టడములు మన్నగువాని నిమిత్తము నెద్ర రాళ్లును తయారుచేయుట కంటెయే కంకర రాళ్లు మన్న గునవి యగత్యమై యున్నవి. కనుక ఘంటున కింత విశేష ముగ కంకర మన్నగువానిని చేర్చుట కేమి కారణము?

లర్కీ

మెసపోటేమియా యుద్ధము.

సింబా, అక్టోబరు 29:— ట్రైబ్యూమర్గమున నుండి ట్రైగ్రీనునది ఉభయపార్శ్వముల నుండియు ముందునకు సాగిన తురుష్క సేన సమారాధ్యుల ముఠాములదాకా. కాని మానైస్యములు తురుష్కుల నెదురింప ముందునకు బోవుసరికి, పోరాడకయే తురుష్కులైనవారు పారిపోయినవి.

దెన్నార్కు

ఆహారకదార్థముల సప్తయి

దెన్నార్కులో నిర్బంధములు.

కోనెమహేగురు, అక్టోబరు 29:—దేశాంగ మంత్రి ఫోక్లింగ్లలో నుపన్యసించుచు నిట్టనెను. వెన్న కొవ్వును పంచి పెట్టుటకు గూర్చి దొరతనము వా రాలోచించుచున్నాడు. ఆహార పదార్థములు ముందు రెండు సంవత్సరముల యందును విరివిగ దొరకబాలవు. మునుందు ట్రావబాధ లేకయుండవలె నన్న ప్రజ లిప్పుడు కష్ట పడవలసి యున్నది.

అసోకా

ఈ బోడు యుద్ధనౌక

నావికులు ముంచివేయుట.

అందఱు, అక్టోబరు 29:—త్రైబిలువారు తమ నౌకను బట్టుకొందురనగ ట్రైయర్గనౌకలోని నావికులు (జన్మనీయులు) దాగిని ముంచివేసిరి.

జర్మనీ

ఛాన్సలరు రాజినొసగుట.

అమ్మటెడ్డము, అక్టోబరు 20:—డాక్టరు మైకేలి గుగారు రాజనామా దాఖలుచేసిరిని సాయంకాలపు ప్రతీకలు (దైని ననగరము) వ్రాయుచున్నవి.

అలహాబాదు అల్లరులు.

అలహాబాదు అల్లరులు ప్రయత్న పూర్వకముగ జరిగినవి కావు. ఆక్ష్మికదళమువెంట నచ్చుచుండగా మృతిచెందిన మహా న్యుదీయని కశేబము ప్రేత సంస్కారార్థము గొంపోవ బడిన. ఎవ్వరును లాటేట ధరింపకూడదని శాసించబడిన యు త్తరపువలన చాల లాభము కలిగినది. నగరముం దచ్చటచట చిల్లరకలహములు కొన్నికలిగినవి. శనివారమునాడు కొట్వా లీవద్దజిల్లామేజిస్ట్రేటు గౌన్సిలుగారి పోలీస్థానమున పెద్ద సభ జరుపబడినది. మౌల్వీ విలాయతు రుస్సేయిన, తేజబహ ద్రుసాహూ, అలహాబాదు పోలీసుకమిషనరు మొదలగు అధికార వనధికార హిందూమహమ్మదీయ నాయకుల సేతులు సభకువిచ్చేసిరి. అల్లరులు జరుగకుండ జూడవలయునని వక్త లనేకవిధముల ప్రజలకుబోధించిరి. మొత్తముమీద విశేషముగ చల్లరులుగలగకుండ యథార్థిని శాంతి నెలకొల్పబడినది.

భారతీయ క్రైస్తవులు, స్వరాజ్యము

హిందూ మహాత్ములగు భారతీయ క్రైస్తవు లందరు నయ్యానెల27-వ తేదీ సాయంకాలమున రావుసాహేబు ఆరెబ హాయి పండితారు గారి భవనమున సమావేశ మైరి. పండితారు గారు సభాధ్యక్షుల కహించిరి. స్వరాజ్యాంధోళనము తమ కిష్టము లేదనయు, దొరతనము వారు యుద్ధములో మునిగి యున్నపుడు యట్టి ఆంధోళనము చేయుట న్యాయము కాద నియు దీనిని యధానంతరము వరకు ఆపి అట్లు పిమ్మట జరిపిన యెదల న్యాయవిగ్రహము కా ద నియు కాబట్టి దొరతనమువారి పుష్పదీపయమున మన కేమిచ్చిన దానితో తృప్తిబొంది యుండుట ఉచితమనియు సభాధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున చెప్పిరి.

హిందూదేశమునకు దొరతనమువారు ఏవైనను రాజకీయ ప్యాతలక్రమముల నొసగినచో దేశము క్రైస్తవులగుడ వానిలో వారి విద్యాభివృద్ధుల వంతున భాగమునునట్లు చేయ వలెనని దొరతనమువారిని కోరుటకు తీర్మానించబడినది. తా ము స్వప్రముగ స్వరాజ్యము నభిలషించుచున్నట్లు ఆతీర్మాన ము స్వప్రపరులకు లేదని కొందఱు సభ్యులు అభిప్రాయపడిరి. సంస్థాపకముల వలన కోరికలు సిద్ధించవుకనుక మన ఆశలను యాలోచనలను స్వప్రముగ యిప్పుడే దొరతనమువారికి మన ము తెలియపరచవలసి యున్న దని త్యాగరాయ పిల్లగారు నుడిపిరి.

హిందూదేశమునందలి బ్రిటిషుపరిపాలన క్రమక్రమము గ స్వరాజ్యమునకు మార్పవలెనయు కాని ఇంతత్వరలో హిం దువులు స్వరాజ్యమునకు తగరనియు హిందువులలో చాలభాగ ముల వారు అజ్ఞానములో నున్న ప్రదేశ హిందూదేశమునకు స్వరా జ్య మియ్యబడినచో బ్రాహ్మణులే దానినంతను గుత్తొనినట్లు ఉపయోగించుకొని తమ స్వలాభమునే కోరుదురు గాని ఇత రలలాభములను జూడరనియు మేమెవని నాదరుగా రుప పాదించిరి.

హిందూదేశము స్వరాజ్యమున కర్హత బొందియుండ లేదని మెనోమనిగారు చెప్పిన దానితో సభాధ్యక్షులు యేకీభ వించలేదు. పూర్వము శక్తివంతులైన భారతీయ క్రైస్తవు లుండిరి. ప్రస్తుతవంతులైన నున్నారు. ఇట్లువైసికూడ నింత కంటె గొప్పవారు శక్తివంతులు అగు దేశము క్రైస్తవులవృద్ధి వింతుడు. వీరిచేతులలో స్వరాజ్య పరిపాలన మిడినచో ప్రజ లలో ఆశానిరేకుండ పరిపాలనము నడుపగలరు. అని సభా ధ్యక్షులు నుడిపిరి.

ప్రస్తుతస్థితులలో దేశము స్వరాజ్యమునకు సిగియుండ లేదు. అను తీర్మానమునకు వోట్లు వేయబడినవి. 70 అనుకూల ముగను 8 ప్రతికూలముగను వోట్లు వచ్చుటచే నైతిర్మానము తీర్మానింపబడినది. తగియుండని దేశమువారిపై స్వరాజ్యభారము మోపబడినచో రాజ్యముం దన్ని భాగములలోని అన్ని జాతుల వారును తమతమ తేజములను కాపాడు కొనుటకు ప్రతినిధుల నేర్పరుచుకొనవలెను. ఈ రీతిగ దేశీయ క్రైస్తవ ప్రతినిధులు కూడ నెన్నుకొనబడుదురు. ఈ ప్రతినిధులు తమజాతివారి యోగ తేజములనుచూచుచుందురు. కనుక జాతీయ ప్రతినిధులు నియమింపబడవలెనని దొరతనమువారిని కోరుటకు తీర్మానింప బడినది.

ఈనగరవారిచే తీర్మానింపబడిన తీర్మానములను మాం టాగుగారు హిందూదేశమునకు వచ్చునప్పుడు వారికి తెలి యజేయుటకు త్యాగరాయపిల్ల, మేనోమనిగార్లు ప్రతినిధులుగ నెన్ను కొనబడిరి.

తిరువేండ్రమునకు రైల్వలు:—క్విలను నుండి తిరువేండ్ర మునకు రాబోవు నవంబరునెల 1 వ తేదీ నుండియు రైలు నడుపబడనని ఇదంతయు ప్రకటింపబడినది. కాకమాగ్గములో నికంతెన తిరిగి దుర్బలముగానున్నట్లు అనమానము పోవుటచే నవంబరు 1 వ తేదీ నుండియు రైలునడుపబడుట నిశ్చయము కానట్లు తెలియుచున్నది.

తెంగళూరు రైలు వేకూలీల సమ్మేకట్టు:—కూలీలలో నిద్దరు కూలీలు నిలువబడతానండి కొన్ని నువులను అపహ రించిరిని అధికారులు వారిపై కేసుచేసిరి. కడను కూలీవారు కమాగ్గ 60 మంది ఆఇద్దరుకూలీలను విడుదల చేయవలెనని అధికారులను కోరిరి. వారు కూలీలను విడుదలచేయుట కంగీ కరించనందున కూలీవారును సమ్మేకట్టు కట్టి పని మానిరి.

కరాచినగరమున శ్రీ రాజప్రతినిధి

కరాచి పురపాలకసంఘమువారి ద్వారాచిన సన్మానపత్రమునకు శ్రీవారు ప్రభుత్వమున తమ కృతజ్ఞతను వెలువరించిరి. కరాచినగర సమాజసంఘ త్రియ్య, నగరవాస్తవ్యుల సాహసాది సన్మణములును పురము నభివృద్ధిలోనికి గొనివచ్చియున్నవి. కరా చినగరపు ప్రాముఖ్యత నానాటికధిక నుగుచున్నది. యుద్ధముల మున సంఘమువారి బాధ్యత లధిక మైనవి. కాని ఈ కార్యము లను చక్కజేయు సంఘమువారు సమర్థులగుదురని శ్రీ రాజ ప్రతినిధి విశ్వాసము. పురపాలక సంఘమున సభ్యులసంఖ్య హెచ్చింపబడినందులకు సంఘమువారి నభినందించుచు నియో జితులై, పురపాలక సంఘముల పక్షమున శాసనసభాప్రతినిధి యైన కరాచి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు మార్ చంద్ర విషన్ దాసుగారిని శ్రీ వారు నంతరము న ప్రశంసించిరి. తమకు పురపాలక సంఘ కార్యముల యందుండుకున్న యుత్సాహమును, ఉత్సాహ కారణమును పేర్కొనిన పిమ్మట శ్రీవారు సన్మానపత్రమునందు సంఘము వారు చూచించిన భావికాలావశ్యకతలను శ్రద్ధవహించి యున్నందులకు వారిని కొనియాడిరి.

సన్మాన పత్రమునందు సంఘము వారు యుద్ధమునకు ప్రాముఖ్యమగు స్థానము సెంగి యున్నారు. సంఘమువారిది వరలాననే యుద్ధమును గూర్చి విశేషముగ నేర నొనరించి యుండిరి. వర్తమానమున కార్మికులు నావికులు మున్నగువారిని పోషించి యుంచిన సంఘము వారు యుద్ధ పనులమున పాల కులకు మరంత సహాయ మొనర్చ గలరు.

పురమును విస్తరింపజేసికొనుటకు కంటోన్మెంటు ఆటం కముగ నున్నదనియు కంటోన్మెంటును తీసివేయవలసినదనియు సన్మానపత్రమున వివరింపబడి యుండెను. వ్యవహారమును పరి క్షింతుచుని హార్డింజి ప్రభువు చెప్పియుండిరి. యుద్ధములమున కంటోన్మెంటు నెత్తివేయుటకు వీలులేక వచ్చినది. గనుక పశ్చి మమున వివేకములున్నవి. పురము నా దె స విస్తరింప జేయవలెను.

ఇతర కార్యభారము లేక కాలమునంతయు పురపాలక విషయములకే వినియోగించు కమిషనరు సెంగిని నేర్పాటు చేయ నుద్దేశించియున్నట్లు బొంబయి దొరతనమువారు ప్రక టించియున్నారు. దొరతనమువారి నూచనమును కొంద రెను రించియున్నారు. సన్మానపత్రములందలి విషయమును బట్టి చూడ, కరాచి పురపాలక సంఘమునకు కార్యభారము విస్తార మని స్ఫురింపజేయును. తత్కారణమున నీ పురపాలక సంఘ పుప్ర్రాముఖ్యతను గమనించియే బొంబయి దొరతనమువారు వై నూచనము నొనర్చి తోడ్పడనుద్యమించిరి. ఇతర పురపాలక సంఘములతోడ కరాచిసంఘమును గూడ సమాన మొనర్చ నెత్తించిరి. దొరతనమువారు చేయ దలచుకొనిన మార్పు ప్రజ లకు కష్టముగ నుండ నేర దని నమృతమృచ్చును.

ఋణముగూర్చి సంఘమువారువిన్నవించుకొనిన విషయ మెత్తుకొని శ్రీవారనంతరమున ప్రత్యుత్తర మీయజొచ్చిరి. సంగ్రామ సమయము గాన భవమునంతయు, ప్రాముఖ్య విష యములయందు వ్యయమునకై నిలువజేయువలసి యున్నది. కోడ్లవిషయమై సంఘమువారు విన్నవించుకొని యుండిరి. ఈ విషయమును రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు పరిష్కరింప వలసియున్నది. బొంబయి దొరతనమున కీయంశము తెలియ జేయబడినట్లు వినవచ్చెను. ఇనుపదారులగూర్చి, వర్తక సంఘ మువారితోడ సమావేశమగు నపుడు పూర్తిగ శ్రీవారు చర్చిం తురు.

విద్యావిషయమున సంఘమువారి నొనర్చిన కృషి గొప్ప సీయము. దొరతనమువారువిద్యావిషయమున సహాయ మొనర్చు కుండిరిని సంఘమువారు సన్మానపత్రమున వివరించిరి. వర్త మానమున దొరతనమువారి సహాయ మపేక్షించు కార్యములు వేలకొలది గలవు. ఇంతయిగాక కరాచికంటె విద్యావిషయ మున దీనదశయందున్న ప్రదేశము లీ రాష్ట్రమున ననేకములు కలవు. గనుక యట్టి ప్రదేశములకు సహాయ మొనరింతుట కర్త వ్యమై యున్నది. బొంబయి శాసనసభయం దిటీవల ప్రవేశ పెట్టబడిన పటెలుగారి శాసనము జనసమ్మతమై యున్నందు లకు శ్రీ వారెంతయు సంతసించిరి. కార్మికులకు విద్యనుగరిపి, వారుండు ప్రదేశములలోగ్రయుగ నుండునట్లనరించుట చాల ప్రాముఖ్యమని చెప్పెను, సంఘమువారికి మరల వందనముల నాచరించుచు శ్రీవారు తమ ప్రత్యుత్తరమును ముగించిరి.

రంగూనులో మొహరము:—పోలీసువారి యేర్పాటు లవలన, మొహరము, దశరాయన్మగములు రెండు సెుకేదినము న శాంతిపదముగ జరిగినవి.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము

(గంటి - లక్ష్మన్న గారు)

క్రిందటివేల 30 వ తేదీన బెజవాడలో జరిగిన ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభలో బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు కై ప్రభులకును పంచములకును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము మొదలగు వలయునను తీర్మానము చర్చకు వచ్చినప్పుడు నేనా తీర్మానమున కనుగుణ్యముగా మాటలాడి యుంటిని. బ్రాహ్మణేతరుల కట్టి స్వార్థంత్రియము లభింపకుండ చేయవలయునను నుద్దేశముతో నేనట్లు మాట్లాడితినిని కొందఱు అపవ్తను లలంది యుండిరి. నవీనముగా బయలుపడెదలిన బ్రాహ్మణేతరగోద్యమమునకు భంగము కలుగ చేయ వలయునని కాని బ్రాహ్మణేతరు లభివృద్ధి చెందకూడదని కాని రాజకీయ విషయములలో వారు పాల్గొనికొన గూడదని కాని నాయుద్దేశము కాదు. సంఘ ప్రాతినిధ్య మొ సంగుట వలన బ్రాహ్మణులకు విశేషాపకారము కలుగు ననెడి స్వభాతియాభిమానముచే నే నాతీర్మానము నెదురించలేదు. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమువలన నెన్నియో యిక్కట్లులు కలుగగలవు. అవి యాచరణలో బెట్టినప్పుడుగాని చక్కగాఁ దెలియజాలవు. కానన నిర్మాణసభలలో చక్కగా పనిచేసి మెప్పువడసిన యనుభవశీలరగు బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మణేతరులను, విశేషము భవజ్ఞులగు పాశ్చాత్య రాజ్యకంత్రిజ్ఞులను నాయభిప్రాయముతో నేకీభవించియున్నారు. కేవలము దేశాభివృద్ధి నే మనసున నిడికొని నే నాతీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాటలాడి యుంటిని. ఈవిషయము నాకు కొత్తది కాదు. బ్రాహ్మణేతరగోద్యమము బయలుపడెదలిన పిదప స్వభులాభిమానమును మనసున నిడికొని నుడివివది కాదు. మాట్లాడుటలో సంస్కరణము లాలోచనలో నున్నప్పుడు 1908 వ సంవత్సరారంభమున రాజకీయ విషయములలో జరుగవలసిన మార్పులను గూర్చి నాయభిప్రాయమును తెలిపియున్నప్పుడి విషయమును గూర్చి యిట్లు వ్రాసి యుంటిని.

ప్రాతినిధ్యముతో సంబంధించిన యధార్థధర్మము." ఇప్పటి స్థితిగతుల ననుసరించి ప్రత్యేక స్వత్వములకును అల్పసంఖ్య గలవారికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండట న్యాయమనియు నుచితమనియు నే నంగీకరింపఁ దగి యున్నది. కాని యెప్పుడో విశేష కారణము లున్నప్పుడు మాత్రమే యనుసరింపఁదగిన యా ధర్మమునకు ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రముయొక్క 22-వ పేరాలో నవనవరమైన ప్రాముఖ్యత నిచ్చియున్నాడు. మదరాసు దొరతనమువారు తమ కాసనిర్మాణ సభాసభ్యులను హెచ్చించు సందర్భమున నీ విషయము నతివ్యాప్తము చేసియున్నారు. జాతి కుల మతముల ననుసరించి వేరు వేరు ప్రాతినిధ్య ముండవలయు నను ధర్మమును తెచ్చి పెట్టుట నిజముగా కాసనసభా నిర్మాణమున జాతివైర కుల ద్వేష మత కలహములకు బీజములను వేయుటయే యగును. జాతిమతాను సారముగా ప్రాతినిధ్య ముండవలయునను ధర్మమున కంగీకార మొనంగిలిమేని యన్యోన్య హాం భావముతోనున్న ఆయాజాతిమతములు కాసనసభా ప్రాతినిధ్య విషయమున దొరతనము వారెన్నటికిని ఈ దేవుటకు సాధ్యముకాని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపు హక్కులకొరకు తగవులాడుటకై వారిని ప్రేరేపించుట యగును. ప్రత్యేక స్వత్వములకును అల్పసంఖ్య కలవారికిగూడ ప్రాతినిధ్యమున కవకాశము. గల్పించుచు హిందూదేశమునందలి ప్రస్తుతస్థితి గతులలో పైతము,వారియొకమత్యమును ఆన్యోన్య సంబంధము ననుసరించి వారందఱు సొకే మార్గమున నడపుటకు దగిన న్యాయమైన నూత్రమునే యంగీకరింప వలయునని నా ముఖ్యాభిప్రాయము.

జాతిభేదములను మత ద్వేషముల నభివృద్ధి నొందించు పద్ధతులకు, ఎంత స్వల్పముగానైనను ప్రత్యేకముగా గాకపోయిన మానె వేలువిధముగానైనను తమ యామోదము మొసంగుటకంటె, పరిపాలనము నెమ్మదిగను ప్రక్రమముగను జరగించు నభివృద్ధిచెందుటకు, ఏక ప్రభుత్వమునకు లోబడియున్న ప్రజలలో, ఈ నడుమ యుదయించినను, సంఘముల యుద్దేశములను ఆశలును ఏకస్వత్వమును ఏకధర్మమును గలిగి యభివృద్ధి నొందునట్లు చేయుటకై దూరదృష్టిగల దొరతనము సర్వదా శ్రద్ధతోపాటుపడవలసియున్నది. అదియే చక్కని రాజనీతి నిపుణతకు ప్రధాన లక్షణము. ఇండియా దొరతనమువారిచే నూచింపబడిన జాతిమత ప్రాతినిధ్య ధర్మమును, ఇందు

విషయమున జంకులేకుండ మదరాసు దొరతనము వారేర్పరచుకొనిన నిభిత్తాభిప్రాయములను, ఘనత వహించిన సామ్యభాముని పరిపాలనము క్రిందనున్న ప్రజలలో నెమ్మదియును ఏకమత్యమును సత్పరిపాలనమును దూగములై సోపుటకు కారణము లగునని విన్నవించు చున్నాడను.

వృత్తులతో సంబంధించిన సంఘములు - అసామ్యముగు విభాగము.

భూస్వాములు వ్యవసాయ దారులు వర్తకులు మొదలగు వృత్తులతో సంబంధించిన సంఘములకు విభాగముచేయుటలోఁగూడ, ఇండియా దొరతనమువారు, లోకలోభంకు మునిసిపల్ బోర్డుల కేంద్రపరబడిన స్థానములకు వర్గము ననుసరించియే ప్రాతినిధ్య ముండవలయు నని నిర్దేశించియున్నాడు. అనగా ఒక్కొక్క వృత్తిసంఘమునకు కొన్ని కులములవారు ఎక్కుకొన వర్గము లని చెప్పియున్నాడు. దేశమునకు కలహకొనిన నూతనాభిప్రాయముల మూలమునను, నవీననాగరికత్యమాలమునకు పూర్వపు కులధర్మములయొక్క కార్యము కొంతవఱకు సదవిహేయ వృత్తులు మారి జీవితములందలి పూర్వపు ధర్మములు మార్పు చెందుచున్న యీ కాలమున వేరువేరు వర్గముల ననుసరించి వృత్తులను విడదీసి సంఘముల నేర్పరచుట చాల కష్టము. కష్టమే కాదు, అదియసాధ్యమైన విషయమే. ఏమనిన దేశములో చాలభాగ మీ కాలమున కులము ననుసరించియును సంఘము ననుసరించియును వృత్తులను నిర్ణయించుటకు వీలులేని స్థితియందున్నది. దొరతనమువారి యేర్పాటుల ననుసరించి వృత్తులను నిర్ణయించుటలో తానుమారులు తప్పింపులు, తక్కులను వ్రాయుటలో ననేకవిధము లగు చిక్కులను సంభవించును. అట్టి చిక్కులను నివారించుటకు ప్రస్తుతపు స్థితియందు జీవితముయొక్క సరియైన స్థితిగతులను తెలిసికొనుటలో కొన్ని న్యాయమైన విషయములను విచారణలేకుండ త్రోసి నేయుటకంటె వేరుమాద్య ముండజాలదు. ప్రాతినిధ్యవిషయమున నేవియైన హెచ్చుతగ్గు లున్నయెడల సవరించుటకును ప్రత్యేక స్వత్వముల పక్షమునను, అల్పసంఖ్యగల వారి పక్షమునను నే నిదివరలో విన్నవించిన తీరున తగినన్ని స్థానములకు ప్రతినిధులను నియమించు ఆధికారము దొరతనమువారి చేతియందుంచుకొనియుండిన చాలునని నా యభిప్రాయము.

అల్పసంఖ్యగలవారును ప్రత్యేక స్వత్వములును.

వెదజమించారు ! లింతవఱకును వోట్ల యొద్దనుండి సమ్మతులను వైకొనుట కిష్టములేనివారుగా నుండుటచేతను వారిపక్షపు కాసననిర్మాణ సభలో పాల్గొన, దలంచిన వారుగ నుండుటచేతను, అట్టి గొప్పప్రభువులకును గొప్పభూస్వాములకును ప్రత్యేకముగా గొప్ప భూస్వాములచే నెన్నుకొనబడుట మూలమున కాసన నిర్మాణసభలో సభ్యత్వపదవి నొసంగుట న్యాయమని నాయభిప్రాయము. అల్పసంఖ్యతో గూడినయట్టి భూస్వామిసంఘముచే నెన్నుకొనబడుటకూడ, వంశసారంబధ్యయగ వచ్చెడివిం యాత్మగౌరవమునను దగదని యెంచబడు నెడల దొరతనమువారిచే పేర్కొనబడుట మూలముననైన నట్టివారిని సభ్యులనుగా నేయవలయును.

మదరాసు చట్టనిర్మాణసభలో స్థానికదొరతనము వారిమాచనలు.

మదరాసు చట్ట నిర్మాణసభలోని యనుద్యోగీయ సభ్యులను హెచ్చించు సందర్భమున మదరాసు దొరతనము వారు చేసిన సూచనలనుగూర్చి యిందుకు వివరముగ బరిక్షించిమాడ యత్నించెదను. దొరతనమువారి సూచనల ననుసరించి యనుద్యోగీయ సభ్యులు పడు నేమగుచులోను, ఇరువురు రాష్ట్రపరిపాలకునిచే చేర్పొనబడవలయుననియు, మదరాసు వర్తకసంఘమువారిచే సొకరును, పూర్వమువలె మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారిచే సొకరును, మదరాసు పట్టణ వాస్తవ్యులచే (మదరాసు స్థానిక స్వపరిపాలనమువారి రిడివలె కెన్నుకొనురీతిగ) సొకరును నాతివర్ణవిభాగము ననుసరించి బ్రాహ్మణులచే నొకరును మహమ్మదీయులచే సొకరును జమిందారులు ప్రాపయిటరులచే నిరువురును బ్యారిష్టరులు ఇతర న్యాయవాదులుచే నొకరును మిగిలిన యాధునకు తక్కిన యందరిచేతను ఎన్నుకొనబడవలయుననియు దొరతనమువారు సూచించి యున్నారు. ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రమునందలి 22 వ పేరాలో చూచాయగా నూచింపబడిన ప్రాతినిధ్య సంబంధమైన ధర్మమునకు నేనిదివరలో నుడివిన రీతిగ మదరాసు దొరతనమువారు సంపూర్ణాంగీకారమునొసంగి యున్నట్లందుమూలమున స్పష్టమగుచున్నది. త్రియితవైశ్యాది యితర కులములకు లేని యీ ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణుల కేలయొసంగిగో స్పష్టముగానున్నది. విద్యావ్యాసంగమే ప్రధానవృత్తిగాగల బ్రాహ్మణులకు, తక్కిన కులముల

వారికి గల వృత్తులకంటె వారు ప్రత్యేకముగా గావూకు కొనవలసిన వేటువృత్తు లేనియును లేవు. కానన నిర్మాణసభాస్థానములకు విభజించుట కెట్టి నూత్రము లవలంబ నీయకులని విషయమును గూర్చి నేనిదివఱకు చాలమామము చర్చించి తెలిపి యుండుటచే నా విషయమును గూర్చి మరిల నిట విస్తరించి చెప్పవలసివచ్చును కాదు. దొరతనము వారిచే నంగీకరింపబడిన స్థానిక కాసనసభా నిర్మాణపద్ధతి యవధిదాయకమును కమూలముగ వోష సంయుక్తమును సంపూర్ణముగఁ బరిశ్రమింప దగినదియునై యున్నది. మరియును బారిష్టరులకును ఇతర న్యాయవాదులకును నేల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొదలగువలయునో బోధపడకున్నది. ఆ వృత్తియందున్న వారి రిడివలను రిజిస్టరుకాబడిన సంఘముల నేర్పరచుకొనియుండక పోవుటచే వోట్లను నిర్ణయించుటకూడ సాధ్యముకాదు. ఇంతేకాక మదరాసు దొరతనమువారు "తక్కిన యితరులందఱకును" అను నాధుసానుల నెవరి కెట్టియదలంచినో గోచరము కాలేదు.

ఇది ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రముగఁ బ్రకటింపబడిన "రాజకీయ సంస్కరణములతో సంబంధించిన కాగితములు" అను పుస్తకమునందుండి యనువదించబడినది.

నోటీసు (933)

కర్నూలు జిల్లాకు ప్రత్యేకముగా, తర్జీతు కాబడిన ప్లేగు ఇన్సువెక్టర్లు కావలయును. జీతము ప్లేగు రెగ్యులేషన్సు ప్రకారము. తక్షణము జిల్లా కలెక్టరుకు అప్జెలు పంపుకొవలెను.

(sd) హెచ్. జి. స్ట్రోస్సు కలెక్టరు.

ది నేషనలు ఫండు షీ ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషన్ మాంటురోడ్డు మదరాసు

దీపావళి వసూలు శ్రీ శ్రీ జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు జాతీయ నిధి

హిందూదేశమున నివిధభాగములయందు (చన్నరాజధాని కల్పకొని) మొలకలెత్తిన పారిశ్రామికోద్యమమున పోషించుటకు నిధి నొకదానిని నేర్పరచుటకు 1905 సం. కడపటి రోజులలో జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సామ్యుక్త ప్రజల కొకమనిని చేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూస్థానమున దీపావళిపండుగ ఎల్లరకు ముఖ్యముగాన ఆరోజున చేన్నపురి యందును, తదితర పత్తనములయందును కొంతమంది యుంటింటి కేగి అన్ని తెగలవారి నుండి సొమ్మును వసూలు చేయవలయునని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నాడివియుండిరి. నాటి నుండియు సహజత్యాగశీలురగు భారతీయులు అన్ని తెగలవారును మనఃపూర్వముగ తమకుతోచినదానిని యధాశక్తిగ ఈ నిధికి కొంత సొమ్మును సమర్పించుచున్న వారు.

మనదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నై సంఘము వారు పారిశ్రామిక సమస్యలను గూర్చి కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చుటకు ఏర్పాటులను గానించిరి. వర్తమాన సంగ్రామముచే కొన్ని పరిశ్రమలను తామే నెలకొల్పవలసివచ్చినది. అట్టి సమయమున వీరే ఉత్సాహముతో కార్యములను గడంగిరి. సబ్బునిర్జల తయారుచేయుటను గూర్చియు చర్చము కాగితము కొవ్వొత్తులు అగ్ని పుల్లల పరిశ్రమల గూర్చియు ఉపన్యాసము లీయబడినవి. చాలమంది పరిశ్రమలందు వృత్తిసల్పి సాయమునకై దరఖాస్తుల నంపుకొనుచున్న వారు. అట్టి వారికి మనము సాయ మొనర్పవలసి యున్నది.

ఆర్థిక సాయమునకై ప్రజల కొక మనవి

మనరాజధానియందు పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మన మందరము నడుము గట్టుకొని పనిచేయవలసి యున్నది. రాబోవుదీపావళి మనకందరకు జాతియొత్పవదినము గాని నామ మనమందరము యుంటింటి కేగి సొమ్మునువసూలు చేయవలసి యున్నది. సహకారభావముతో మనమందరము కార్యమునకు గడంగవలయును గాన మనమందరము పట్టణముల యందు చందాలను వసూలుచేసి నిధికి సమర్పించవలయును. చన్నపురిగాక యితర పత్తనములందు వసూలుచేసి పుణ్యము కట్టుకొనదలచిన వారి క్రింది నానికి వ్రాసికొనినదో విభావన పుత్రికలు పంపబడును.

ఏ. రంగస్వామయ్యగారు సి. గోపాలమోహన్

గౌరవ సంయుక్త కార్యదర్శులు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికావ్యం
 రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
 ½ పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
 మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
 పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వాసవలేహము
 దగ్గునకు మంచిమందు.
 ½ పాను సీసా రు 0-10-0.
 వ్యవహారములన్నియు నాండ్లయభాషలో
 జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్
వర్మన్
 ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు
 బొంబాయి నెం 13.
 The Zandu Pharmaceutical Works
 388 The Ayurvedic Pharmacists.
 Elphinstone Road, Bombay, 13.

పరమరహస్యము
 అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ ఫలం. 256 కేజీలు
 క్యారికోలైండు 1.8-చింబావారైన్ 1-0- మాత్రమే.
 ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
 (928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీ కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక.

పింగళినామ సంవత్సరము నందు సగము భాగము గడిచినది. ఇప్పటి నుండియును ప్రయత్నములుజరిగినగానికాళయుక్తిసంవత్సరాదిసంచిక సకాలమున వెలువడుట కవకాశములు గలుగవు. కాగితముల కపారమైన కఠిన వేర్పడిన యీ సమయమునందు సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుట దుస్సరముగ నున్నది. దేశభక్తులు భాషాభిమానులు సంవత్సరాది సంచిక యందు ప్రచురించుటకు దగిన వ్యాసములను చిత్రపటములను అక్టోబరు మాసాంతమునకు ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయమునకు జేరుపఱులు పంపి సంచికాపయోగమును విస్తరింప జేయుటకును మా ప్రయత్నములను సఫలము చేయుటకును ప్రార్థితులు. వ్యాసము లతిదీర్ఘములు గాకను చిన్నవిగ నుండుట సమంజస మని వ్యాసలేఖకులకు విన్నవించుచున్నాము. ఇంతవరకు ప్రచురితములుగాని ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు మహాస్థలములయొక్కయు చిత్రపటములను పంపుటకు సవినయముగ చేశే భావధవులు ప్రార్థితులు.

వత్రికాధిపతి.

అత్తరీక్షాసూత్రము

వీరేశలింగు విశ్వవిజయవాణి ఆత్మరీక్షా
 వీరేశలింగు సర్వసాధనమున గలదిని శాస్త్రీయచర్య
 గ్రంథకర్త:— శా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
 చిట్టపైటా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0
 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము
 పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకయందున్న ఆ శాస్త్రములకు ఆంగీకారము క్రమములును, తాగజ్యోతి, దీక్షితులు, కామాశాస్త్రము, సునం సీనయ్య, మన్నుమడి కృష్ణయ్య, ముబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవింద సామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణాచార్యులు, శరణం గంబాడి పంచనాభయ్య, సునాకరాచార్యు మొదలగు సుమారు 30 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితములైన వర్ణములు, కీర్తనలు, నావళు మొదలగునవియును, తత్కాల రుచ్యమైన హిందు స్థానీయ, హార్మోనియంగ్లీ మునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములలో ఆంధరికి నులభముగ గ్రాహ్యమగుటల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చిత్రపటములతో యున్నవి.

మంచి గ్రేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలులైదు చేయబడినది. ... వెల రు. 3-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెని,
 (911) 39, చిన్నతంబిపేట, మదరాసు.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మన మన మామృతములు పంకజాలము; "అహింసా సత్యమార్గము" అను నీతి సాక్షిగతవాచము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోష్యుచున్నాము మేముధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే వ్రాయవలెను.

ప్రతి 100 పుస్తకాలకు యొకరూపాయ వసూలు. ప్రతి 1000 పుస్తకాలకు యొకరూపాయ వసూలు. ప్రతి 10000 పుస్తకాలకు యొకరూపాయ వసూలు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును లేదనిగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రమునుగాని లేక మీరు బాబును వ్రాయుచేసిన గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి వంభకోణములో హైకోర్టునకీలగనన్న టి. కే. శివరామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో
 902 చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

శారదాంబ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంభుదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావలసినది. అందరూ బదిలీతీరవలయును. రు. 0-4-0 పోస్టేజీ చేయి. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పేట, మదరాసు.

భాషాపీఠములకు పరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసరిల్లా

ఆర్యశక్తిపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యులకు కిరీటువలన మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుల్యము, ప్రాతనిశ్చలము అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షశుభ్రకారిణి (50)

వనోపధిసరిల్లా గుణ విచ్ఛిన్న నిస్సంశయము, సహజమైన వధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. వీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నోవ్వలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు ఉంటుంటే 4 కాన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రొత్తెలరు:— **పి. డి. సావంత్. 144. పననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
 Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY,

నిక బాపాలిపి ప్రశంస
 ఇది తిన్నెలకంటే అస్సారాయ విరచితము.
 వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.
 ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పేట, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వశాస్త్రాల-విద్యా ప్రవృత్తి.
 ఇది శ్రీయంక కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
 ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పేట, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ 1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని దుబావుడగువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు విశాఖరెంజినవో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యాధియనోకము బలహీనమై మరణికాలమునరకు దుఃఖము ననుభవించుదు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బు వేలించినందువలన అట్టి దుఃఖము లోలగి వెళున. బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రవాహించును విరళమును సుఖముగ జీవించుదు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బువల్ల ధాతుశుష్కతలగుదు. శ్మశ్మ ఫలితము మాయమై, ధాతువు ముగ్ధమున కలసిపోవుట మాయమై, వీర్యమిరుగు మాయమై, బహుమాత్రవ్యాధి మాయమై, విశేషబలము కలుగును. రక్తము తృప్తిమగును, అరటి యొత్తుకైన యగును, చక్కగ చలవిస్తరక పుగును. సాలామిసిరిమురబ్బు ఒకనాటికి ఒకరూపాయ ఇచ్చియోజనాలో, కాలవశాత్తే కేరళములలో వైరమిచ్చును. అక్కడి జనులు ఆవంతుని విశేషముగా తినుచుండెడి కాలవశాత్తే ఈ మురబ్బులను బలము అత్యేకమున ఒకపనిపిడి గలదు. వై మురబ్బును బలించి నునది బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించిన వారికి 1000 రూపాయల బహుమానము. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినవో జాగ్రత్తము వరకు గుణవిచ్చును.

అనుభావప్రతిక శాస్త్రముతో పంపబడును.

16 తులారు దబ్బీ వెల రూ. 2-4-0. శశాలభద్రు 1-3 డబ్బాలకు 6 అనాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, బహదూర్ షా బేగంనగర్ సెటి.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలమును కుంకుమ పువ్వు మావర్జనోరకును. కొనువారు సూర్యమార్గును గమనింపుడు. శరస్వాతామృత మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెని.
 (53) 21, హమ్మం పేట, బొంబాయి.